

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
(πρώην Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων – Μεσολόγγι)

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

**«ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΚΑΙ ΑΜΕΣΕΣ
ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ»**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Δρ. ΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ:

ΑΝΤΩΝΑΡΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ-ΕΛΕΝΗ: ΑΜ 16584

ΓΕΡΟΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΦΩΤΕΙΝΗ: ΑΜ 16601

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2021

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θεωρούμε καθήκον να απευθύνουμε τις ευχαριστίες μας σε κάποια άτομα που με την αμέριστη εμπιστοσύνη και συμπαράστασή τους, φέραμε εις πέρας την ολοκλήρωση της πτυχιακής μας εργασίας.

Πρώτα απ' όλα θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μας κ. Δασκαλόπουλο Ευάγγελο για την καθοδήγηση, την ενθάρρυνση και τις πολύτιμες συμβουλές που μας παρείχε καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της πτυχιακής μας εργασίας.

Επίσης οφείλουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ στις οικογένειες μας αλλά και των αγαπημένων προσώπων, για την στήριξη και κατανόηση που μας προσέφεραν όλα αυτά τα χρόνια της φοίτησης μας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι Άμεσες Ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ) αποτελούν σημαντικό παράγοντα ανάπτυξης σε χώρες με χαμηλό εισόδημα. Ωστόσο η διαφθορά εξακολουθεί να αποτελεί σε παγκόσμιο επίπεδο πρόβλημα μεγάλων διαστάσεων όσον αφορά την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη σε αυτές τις χώρες. Η παρούσα πτυχιακή εργασία μελετά το θεωρητικό μέρος των ΑΞΕ και το φαινόμενο της διαφθοράς όσον αφορά τις ξένες και άμεσες επενδύσεις. Σκοπός αυτής της μελέτης είναι η εξέταση όλων των στοιχείων, οι μορφές της, καθώς και οικονομικές θεωρίες. Τα στοιχεία αυτής της εργασίας, περιλαμβάνουν την ανάλυση και συσχέτιση της αντιλαμβανόμενης διαφθοράς και της παραοικονομίας σε χώρες της Ελλάδας και του εξωτερικού. Οι ΑΞΕ οδηγούν σε οικονομική ανάπτυξη και αύξηση της παραγωγικότητας πάραυτα ευδαιμονεί και ο κίνδυνος καταστροφής της, λόγω εξόρυξης φυσικών πόρων χωρίς επαρκή αποζημίωση φτωχών χωρών. Για να υπάρξουν προοπτικές είναι απαραίτητο να λάβουμε υπόψη τις επιπτώσεις που θα επιφέρουν σε αρκετούς τομείς όχι μόνο σε κλάδους της οικονομίας αλλά και σε χώρες προέλευσης και υποδοχής δηλαδή τη μεταφορά κεφαλαίων από μια χώρα καταγωγής σε μια χώρα υποδοχής. Είναι αδύνατον να μην αναλύσουμε το φαινόμενο της διαφθοράς καθώς και το αντίκτυπο που δημιουργείται στο ιδιωτικό και δημόσιο τομέα. Η έννοια του όμως δεν είναι εύκολο να κατανοηθεί εφόσον δεν εμφανίζεται ποτέ ένα φαινόμενο ή αίτιο που να είναι υπεύθυνο για την ανάπτυξη της. Βέβαια με τη συνεχή προσπάθεια να επεκτείνει τη συμμετοχή της χώρας τους στο διεθνές εμπόριο είχε ως αποτέλεσμα την υψηλή έκταση σε Ελλάδα και Εξωτερικό εφόσον ήρθαν στην επιφάνεια μια σειρά παράνομων δραστηριοτήτων τα οποία θα παρατεθούν με μια ποικιλία παραδειγμάτων στη παρούσα πτυχιακή εργασία. Συμπερασματικά οι ΑΞΕ θεωρούνται από τα σημαντικότερα στοιχεία της οικονομικής παγκοσμιοποίησης και στόχος τους είναι η αποτελεσματικότητα και κατά βάση η τεχνολογική βελτίωση, για την καταπολέμηση όμως της διαφθοράς θα πρέπει να παρθούν ισχυρά μέτρα και να δημιουργηθούν κίνητρα εξάλειψης. Τέλος θα ακολουθήσει ο σχολιασμός και παρουσίαση των αποτελεσμάτων καθώς και τα συμπεράσματα που προέκυψαν.

ABSTRACT

Foreign Direct Investments (FDI) are an important growth factor in low-income countries. However, corruption remains a major global problem in terms of economic and social development in such countries. This dissertation paper studies the theoretical part of FDI, as well as the phenomenon of corruption to foreign and direct investment. The purpose of this study is to examine all elements, their forms, as well as economic theories. The elements include the analysis and association of perceived corruption and the informal economy in Greece and abroad. FDI leads to economic growth and increased productivity, however there is a high risk of injury, due to the extraction of natural resources without enough return for poor countries. In order to have prospects, it is necessary to take into consideration the effects that will have in several sectors, not only in economy, but also in countries of origin and host countries (for instance, the transfer of funds from a country of origin to a receiving country). It would be impossible to not analyze the phenomenon of corruption as well as its impact in both private and public sectors. Nevertheless, the definition is not understandable, since there is not a phenomenon or cause to be considered as responsible for its development. With the continuous effort to expand the country's participation in international trade, resulted in a high volume in Greece and abroad, since a series of illegal activities came into the surface, which will be cited with a variety of examples in this paper. In conclusion, FDI is considered as one of the most essential elements of economic globalization and the goal is mainly efficiency and technological improvement, but in a fight against corruption, strong measures should be taken and the creation of motives for elimination. Finally, the commentary and presentation of the results will follow, as well as the conclusions that emerged.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	ii
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	iii
ABSTRACT	iv
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	v
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ – ΕΙΚΟΝΩΝ – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ - ΣΧΗΜΑΤΩΝ.....	viii
ΠΙΝΑΚΕΣ.....	viii
ΕΙΚΟΝΕΣ	viii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	xi
1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΑΜΕΣΕΣ ΚΑΙ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ»	1
1.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	1
1.2 ΟΡΙΣΜΟΙ	1
1.3 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΑΞΕ.....	2
1.4 ΒΑΣΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΜΟΡΦΕΣ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	4
1.4.1 ΘΥΓΑΤΡΙΚΗ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ (WHOLLY – OWNED SUBSIDIARY)	4
1.4.2 ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ (JOINT VENTURE).....	6
1.4.3 ΜΕΡΙΚΗ ΕΞΑΓΟΡΑ (PARTIAL ACQUISITION).....	6
1.5 ΒΑΣΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ ΤΩΝ ΑΞΕ.....	7
1.6 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΩΘΟΥΝ ΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙ ΣΕ ΜΙΑ ΞΕΝΗ ΧΩΡΑ	9
1.7 Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ.....	10
1.7.1 ΑΠΟΘΑΡΡΥΝΣΗ / ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΞΕ	11
1.7.2 ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΩΝ ΑΞΕ	11
1.8 ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.....	12

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

1.8.1	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΡΑ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ.....	14
1.9	ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	14
1.9.1	ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ.....	15
1.9.2	ΚΛΑΔΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ.....	16
1.10	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ.....	18
1.11	ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	21
1.11.1	ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΞΕ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2015	21
1.11.2	ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΞΕ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2016	21
1.11.3	ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΞΕ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2017	21
1.11.4	ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΞΕ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2018.....	22
1.11.5	ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΞΕ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2019	22
1.12	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΑΞΕ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2015-2019.....	22
2.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ».....	24
2.1	ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΞΕ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ.....	24
2.2	ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΞΕ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ.....	27
2.3	ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΞΕ ΣΤΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.....	27
2.4	ΒΑΣΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	29
2.4.1	ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ.....	29
2.4.2	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	29
2.4.3	ΕΝΕΡΓΕΙΑ	30
3.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΠΡΟΠΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ».....	31
3.1	ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΑΞΕ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	31
3.2	ΒΑΣΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	33
3.3	ΕΚΡΟΕΣ ΑΞΕ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΚΑΙ Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥΣ.....	35
3.4	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΞΕ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ (ΤΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΤΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ ΑΞΕ)	38

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

3.4.1	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ	38
3.4.2	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	40
3.5	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΞΕ.....	41
3.5.1	COSCO SHIPPING Lines (Greece) SA.....	41
3.5.2	LIDL ΕΛΛΑΣ	43
4.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «Η ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ».....	45
4.1	ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ	45
4.1.1	ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	45
4.2	ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	46
4.3	ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.....	46
4.3.1	ΣΤΟΝ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ	46
4.3.2	ΣΤΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ	47
4.4	ΑΙΤΙΕΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ	47
4.5	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ ΣΕ ΞΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ	51
4.5.1	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	52
4.5.2	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ.....	55
4.6	ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ.....	57
4.7	ΕΙΔΗ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ.....	58
4.8	ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ.....	59
4.9	ΕΡΕΥΝΑ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ CPI	60
5.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ»	64
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.	
ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ.....		76
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ		77

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ – ΕΙΚΟΝΩΝ – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ - ΣΧΗΜΑΤΩΝ

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 3.1: Ελληνικές Α.Ξ.Ε ανά χώρα υποδοχής.....	37
---	----

ΕΙΚΟΝΕΣ

Εικόνα 1.1 Ροές ΑΞΕ ανά χώρα και οικονομία ,2014-2019(εκατομμύρια δολάρια)	23
Εικόνα 4.1: Παγκόσμιος χάρτης διαφθοράς με βάση το δείκτη CPI για το έτος 2019 σε 180 χώρες.	61
Εικόνα 4.2: Αποτελέσματα λιγότερο διεφθαρμένων χωρών σε σύγκριση με τις πιο διεφθαρμένες.....	62
Εικόνα 4.3: Αποτελέσματα λιγότερο διεφθαρμένων χωρών σε σύγκριση με τις πιο διεφθαρμένες.....	62

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

Διάγραμμα 1.1: Οι καθαρές εισροές ΞΑΕ στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2009-2019 (σε εκατομμύρια ευρώ).	15
Διάγραμμα 1.2: Καθαρές εισροές ΞΑΕ ανά χώρα προέλευσης κεφαλαίων κατά την περίοδο 2009-2019 (σε εκατομμύρια ευρώ).	16
Διάγραμμα 1.3: Καθαρές εισροές ΞΑΕ ανά χώρα προέλευσης κεφαλαίων κατά την περίοδο 2009-2019 (σε εκατομμύρια ευρώ).	17
Διάγραμμα 3.1: Ελληνικές Α.Ξ.Ε ανά χώρα υποδοχής.	38
Διάγραμμα 4.1: Το σκορ της Ελλάδας τη περίοδο 2012-2019).....	63

ΣΧΗΜΑΤΑ

Σχήμα 3.1: Τα βασικά χαρακτηριστικά, τα οποία επηρεάζουν οι ΑΞΕ στη χώρα υποδοχής. .	39
Σχήμα 3.1: Τα βασικά χαρακτηριστικά, τα οποία επηρεάζουν οι ΑΞΕ στη χώρα προέλευσης.	40

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ - ΑΠΟΔΟΣΗ ΟΡΩΝ

AEO: Authorised Economic Operator

BI: Business International

BPI: Bribe Payers Index

CD: cultural distance

CPI: Corruption Perceptions Index

FDI: Foreign Direct Investment

FPI: Foreign Portfolio Investment

GCB: Global Corruption Barometer

GERB: Geostationary Earth Radiation Budget

GMM: Arellano – Bond (Generalized Method of Moments)

ICRG: International Country Risk Guide

ID: institutional distance

MNC: Multinational Corporation

MNE: Multinational Companies

OLI: Ownership, Location and Internationalization

RBV: resource-based view

TNCs: Transparency Corporation

TODI: Turkey's outward foreign direct investment

UNCTAD: United Nations Conference of Trade and Development

Α.Ξ.Ε.: Άμεση Ξένη Επένδυση

ΕΛΔΕ: Εταιρείες Λήψης και Διαβίβασης Εντολών - γραφεία αγοράς και πώλησης μετοχών

ΜΗΛΑΝΕΤ: Μεγάλο Ηλεκτρονικό Λεξικό Νεοελληνικής Γλώσσας

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

ΦΠΑ: Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

ΧΑΑ: Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις μέρες μας η αύξηση των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων είναι πολύ σημαντική για την ανάκαμψη της οικονομίας μας αλλά έως σήμερα δεν έχει το αναμενόμενο πλήθος επενδύσεων. Ανεξάρτητα από την αύξηση των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στην χώρα μας η ανεργία βρίσκεται ακόμη σε πολύ υψηλά επίπεδα και δεν έχουν δημιουργηθεί αρκετές θέσεις εργασίας από τις μέχρι πρότινος ξένες επενδύσεις. Με βάση διεθνείς οργανισμούς όπως η UNCTAD ,υπάρχει ξεκάθαρη ανάκαμψη τα τελευταία έτη και κυρίως την περίοδο 2015-2019 έχουμε αύξηση των εισροών κατά 3.363 σε εκατομμύρια δολάρια σε σύγκριση με το έτος 2015.Απο την άλλη πλευρά είναι γνωστό πώς με την υπάρχουσα οικονομική κατάσταση της Ελλάδας καθώς και το παράγοντα διαφθορά σε έξαρση...

Η διαφθορά επηρεάζει αν όχι άμεσα, έμμεσα τις επένδυση άλλων χωρών στη Ελλάδα μιας και προέρχονται από αναπτυγμένες χώρες. Επίσης δημιουργούνται εμπόδια στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων με την αλλαγή φορολογικού καθεστώτος ,καθώς και τη πρόσφατη οικονομική κρίση ,τη γραφειοκρατία και βέβαια και τη διαφθορά .Πρέπει να γίνουν οι κατάλληλες αλλαγές για να δημιουργηθεί ένα υγιές οικονομικό περιβάλλον όπου οι επενδύσεις θα μπορούσαν να ευδοκιμήσουν. Στο μέλλον θα δείξει εάν η χώρα μας θα ορίσει ορισμένα ελκυστικά κίνητρα για να καταφέρει να προσελκύσει περισσότερες επενδύσεις. Επιπρόσθετα, με τη χρήση του Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς αναλύουμε τους λόγους για την πολύ χαμηλή θέση που κατακτά η χώρα μας για ακόμη μια χρονιά δείχνοντας πενιχρά σημάδια βελτίωσης σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης, καθώς επίσης και τους τρόπους αντιμετώπισης της που βέβαια εάν εφαρμοστούν θα είχαν ορισμένα θετικά αποτελέσματα.

1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΑΜΕΣΕΣ ΚΑΙ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ»

1.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Μια άμεση ξένη επένδυση (Foreign Direct Investment / FDI) είναι μια επένδυση με τη μορφή ελεγχόμενης ιδιοκτησίας σε μια επιχείρηση μιας χώρας από μια οντότητα που εδρεύει σε άλλη χώρα. Έτσι διακρίνεται από μια ξένη επένδυση χαρτοφυλακίου από την έννοια του άμεσου ελέγχου.

Η προέλευση της επένδυσης δεν επηρεάζει τον ορισμό, ως ΑΞΕ: η επένδυση μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε «ανόργανα» αγοράζοντας μια εταιρεία στη χώρα-στόχο είτε «οργανικά» επεκτείνοντας τη λειτουργία μιας υπάρχουσας επιχείρησης στη συγκεκριμένη χώρα (Bhattacharyya, 2012).

1.2 ΟΡΙΣΜΟΙ

Σε γενικές γραμμές, οι άμεσες ξένες επενδύσεις περιλαμβάνουν «συγχωνεύσεις και εξαγορές, δημιουργία νέων εγκαταστάσεων, επανεπένδυση κερδών που αποκτήθηκαν από δραστηριότητες στο εξωτερικό και με ενδοεταιρικά δάνεια». Με μια στενή έννοια, οι άμεσες ξένες επενδύσεις αναφέρονται μόνο στην κατασκευή νέας διευκόλυνσης και σε ένα διαρκές διαχειριστικό συμφέρον (10 τοις εκατό ή περισσότερο των μετοχών ψήφου) σε μια επιχείρηση που λειτουργεί σε μια οικονομία διαφορετική από εκείνη του επενδυτή. Οι ΑΞΕ είναι το άθροισμα των ιδίων κεφαλαίων, του μακροπρόθεσμου κεφαλαίου και του βραχυπρόθεσμου κεφαλαίου, όπως φαίνεται στο ισοζύγιο πληρωμών. Οι ΑΞΕ περιλαμβάνουν συνήθως τη συμμετοχή στη διαχείριση, την κοινοπραξία, τη μεταφορά τεχνολογίας και την εμπειρία. Το απόθεμα των ΑΞΕ είναι το καθαρό(δηλαδή, ΑΞΕ προς τα έξω μείον inward ΑΞΕ), αθροιστικές ΑΞΕ για οποιαδήποτε δεδομένη περίοδο. Η άμεση επένδυση αποκλείει την επένδυση μέσω αγοράς μετοχών (εάν η αγορά έχει ως αποτέλεσμα ο επενδυτής να ελέγχει λιγότερο από το 10% των μετοχών της εταιρείας) (Κυρκιλής, 2015).

Οι ΑΞΕ, ένα υποσύνολο διεθνών κινήσεων παραγόντων, χαρακτηρίζεται από τον έλεγχο της ιδιοκτησίας μιας επιχείρησης σε μια χώρα από μια οντότητα που εδρεύει σε μια άλλη χώρα. Οι άμεσες ξένες επενδύσεις διακρίνονται από τις ξένες επενδύσεις χαρτοφυλακίου, από μια παθητική επένδυση σε τίτλους άλλης χώρας, όπως τα δημόσια αποθέματα και τα ομόλογα και από το στοιχείο του «ελέγχου». Σύμφωνα με τους Financial Times, «Οι τυπικοί ορισμοί του ελέγχου χρησιμοποιούν το διεθνώς συμφωνημένο όριο 10

τοισ εκατό των μετοχών ψήφου, αλλά αυτή είναι μια γκριζα περιοχή καθώς συχνά ένα μικρότερο τμήμα μετοχών θα δώσει έλεγχο σε ευρέως κατοχυρωμένες εταιρείες. Επιπλέον, ο έλεγχος της τεχνολογίας, διαχείρισης, ακόμη και σημαντικών εισροών μπορούν να παρέχουν de facto έλεγχο». (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020)

1.3 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΑΞΕ

Σύμφωνα με την GraziaIetto-Gillies (2012), πριν από τη θεωρία του Stephen Hymer σχετικά με τις άμεσες επενδύσεις στη δεκαετία του 1960, οι λόγοι πίσω από τις ξένες άμεσες επενδύσεις και τις πολυεθνικές εταιρείες εξηγούνται από τα νεοκλασικά οικονομικά με βάση τις μακροοικονομικές αρχές. Αυτές οι θεωρίες βασίστηκαν στην κλασική θεωρία του εμπορίου στην οποία το κίνητρο πίσω από το εμπόριο ήταν αποτέλεσμα της διαφοράς στο κόστος παραγωγής αγαθών μεταξύ δύο χωρών, εστιάζοντας στο χαμηλό κόστος παραγωγής ως κίνητρο για την ξένη δραστηριότητα μιας εταιρείας. Για παράδειγμα, ο Joe S. Bain εξήγησε μόνο την πρόκληση της διεθνοποίησης μέσω τριών βασικών αρχών: απόλυτα πλεονεκτήματα κόστους, πλεονεκτήματα διαφοροποίησης προϊόντων και οικονομίες κλίμακας. Επιπλέον, οι νεοκλασικές θεωρίες δημιουργήθηκαν με την υπόθεση της ύπαρξης τέλειου ανταγωνισμού.

Ενθουσιασμένος από τα κίνητρα πίσω από μεγάλες ξένες επενδύσεις που έγιναν από εταιρείες στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, ο Hymer ανέπτυξε ένα πλαίσιο που ξεπέρασε τις υπάρχουσες θεωρίες, εξηγώντας γιατί συνέβη αυτό το φαινόμενο, καθώς θεώρησε ότι οι προαναφερθείσες θεωρίες δεν μπορούσαν να εξηγήσουν τις ξένες επενδύσεις και τα κίνητρα.

Αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις των προκατόχων του, ο Hymer εστίασε τη θεωρία του στην κάλυψη των κενών σχετικά με τις διεθνείς επενδύσεις. Η θεωρία που προτείνει ο συγγραφέας προσεγγίζει τις διεθνείς επενδύσεις από διαφορετική και πιο συγκεκριμένη άποψη. Σε αντίθεση με τις παραδοσιακές θεωρίες επενδύσεων που βασίζονται στη μακροοικονομική, ο Hymer δηλώνει ότι υπάρχει μια διαφορά μεταξύ της απλής επένδυσης κεφαλαίου, αλλιώς γνωστή ως επένδυση χαρτοφυλακίου και των άμεσων επενδύσεων. Η διαφορά μεταξύ των δύο, που θα γίνει ο ακρογωνιαίος λίθος ολόκληρου του θεωρητικού πλαισίου του, είναι το ζήτημα του ελέγχου, που σημαίνει ότι με τις εταιρείες άμεσων επενδύσεων είναι σε θέση να αποκτηθεί μεγαλύτερο επίπεδο ελέγχου από ό,τι με τις επενδύσεις χαρτοφυλακίου. Επιπλέον, ο Hymer συνεχίζει να επικρίνει τις νεοκλασικές θεωρίες, δηλώνοντας ότι η θεωρία των κινήσεων κεφαλαίων δεν μπορεί να εξηγήσει τη

Διαφορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

διεθνή παραγωγή. Επιπλέον, διευκρινίζει ότι οι ΑΞΕ δεν είναι απαραίτητα μια μεταφορά κεφαλαίων από μια χώρα καταγωγής σε μια χώρα υποδοχής και ότι επικεντρώνεται σε συγκεκριμένους κλάδους σε πολλές χώρες. Αντίθετα, εάν τα επιτόκια ήταν το κύριο κίνητρο για διεθνείς επενδύσεις, οι ΑΞΕ θα περιλάμβαναν πολλές βιομηχανίες σε λιγότερες χώρες.

Μια άλλη παρατήρηση που έκανε ο Hymer έρχεται σε αντίθεση με αυτό που διατηρούσαν οι νεοκλασικές θεωρίες: η άμεση ξένη επένδυση δεν περιορίζεται στην επένδυση υπερβολικών κερδών στο εξωτερικό. Στην πραγματικότητα, οι άμεσες ξένες επενδύσεις μπορούν να χρηματοδοτηθούν μέσω δανείων που λαμβάνονται στη χώρα υποδοχής, πληρωμών με αντάλλαγμα ιδίων κεφαλαίων (διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τεχνολογία, μηχανήματα κ.λπ.) και άλλες μεθόδους. Οι κύριοι καθοριστικοί παράγοντες των ΑΞΕ είναι το ενημερωτικό δελτίο ανάπτυξης της οικονομίας της χώρας κατά την πραγματοποίηση των ΑΞΕ. Ο Hymer πρότεινε ορισμένους άλλους καθοριστικούς παράγοντες της FDI λόγω κριτικών, μαζί με την υπόθεση της αγοράς και των ατελειών (Bhattacharyya, 2012).

Αυτοί είναι οι εξής:

1. **Πλεονεκτήματα ειδικά για την εταιρεία:** Μόλις εξαντληθεί η εγχώρια επένδυση, μια εταιρεία θα μπορούσε να εκμεταλλευτεί τα πλεονεκτήματά της που συνδέονται με ατέλειες της αγοράς, οι οποίες θα μπορούσαν να προσφέρουν στην εταιρεία ισχύ στην αγορά και ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Περαιτέρω μελέτες προσπάθησαν να εξηγήσουν πώς οι εταιρείες θα μπορούσαν να δημιουργήσουν έσοδα από αυτά τα πλεονεκτήματα με τη μορφή αδειών.
2. **Κατάργηση συγκρούσεων:** Σύγκρουση προκύπτει εάν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται ήδη σε ξένη αγορά ή επιθυμεί να επεκτείνει τις δραστηριότητές της στην ίδια αγορά. Προτείνει ότι η λύση για αυτό το εμπόδιο προκύπτει με τη μορφή συμπαιγνίας, μοιράζοντας την αγορά με αντιπάλους ή προσπαθώντας να αποκτήσει άμεσο έλεγχο της παραγωγής. Ωστόσο, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η μείωση των συγκρούσεων μέσω της απόκτησης ελέγχου των πράξεων θα αυξήσει τις ατέλειες της αγοράς.
3. **Η τάση διαμόρφωσης μιας στρατηγικής διεθνοποίησης για τον μετριασμό του κινδύνου:** Σύμφωνα με τη θέση του, οι επιχειρήσεις χαρακτηρίζονται από 3 επίπεδα λήψης αποφάσεων: την καθημερινή εποπτεία, τον συντονισμό των αποφάσεων διαχείρισης και τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό στρατηγικής και τη λήψη αποφάσεων. Ο βαθμός στον οποίο μια εταιρεία μπορεί να μετριάσει τον κίνδυνο εξαρτάται από το πόσο

Διαφορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

καλά μια εταιρεία μπορεί να διαμορφώσει μια στρατηγική διεθνοποίησης λαμβάνοντας υπόψη αυτά τα επίπεδα απόφασης.

Η σημασία του Hymer στον τομέα των Διεθνών Επιχειρήσεων και των άμεσων ξένων επενδύσεων οφείλεται στο ότι είναι ο πρώτος που θεωρεί την ύπαρξη πολυεθνικών επιχειρήσεων (Multi National Enterprises / MNE) και τους λόγους πίσω από τις ΑΞΕ πέρα από τις μακροοικονομικές αρχές, την επιρροή του σε μεταγενέστερους μελετητές και θεωρίες στις διεθνείς επιχειρήσεις, όπως η θεωρία OLI (Ownership, Location and Internationalization: Ιδιοκτησία, Τοποθεσία και Διεθνοποίηση) των JohnDunning και ChristosPitelis που εστιάζει περισσότερο στο κόστος συναλλαγής. Επιπλέον, «η συνιστώσα δημιουργίας αξίας αποδοτικότητας της δραστηριότητας ΑΞΕ και MNE ενισχύθηκε περαιτέρω από δύο άλλες σημαντικές επιστημονικές εξελίξεις στη δεκαετία του 1990: τις βασισμένες σε πόρους (resource-based/ RBV) και εξελικτικές θεωρίες». Επιπλέον, μερικές από τις προβλέψεις του υλοποιήθηκαν αργότερα, για παράδειγμα η δύναμη υπερεθνικών φορέων όπως το ΔΝΤ ή η Παγκόσμια Τράπεζα που αυξάνει τις ανισότητες.

1.4 ΒΑΣΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΜΟΡΦΕΣ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Οι άμεσες ξένες επενδύσεις συμβαίνουν όταν μια μητρική επιχείρηση κερδίζει προοδευτικά ένα ικανοποιητικό μερίδιο μιας επιχείρησης, κυρίως θυγατρικής. Με άλλα λόγια η μητρική επηρεάζει κατά βάση τα κριτήρια λήψης αποφάσεων και επιδρά σε ποικίλα ζητήματα της θυγατρικής επιχείρησης.

Επίσης, οι ΑΞΕ κατηγοριοποιούνται συγκαταλέγοντας την προοπτική του επενδυτή αναφορικά με τη χώρα προέλευσης και τη χώρα υποδοχής. Αυτό σημαίνει ότι η ταξινόμηση χωρίζεται σε τρεις κατηγορίες: στις οριζόντιες, στις κάθετες και στις διακλαδικές ΑΞΕ.

Τέλος, οι ΑΞΕ περικλείουν και στρατηγικές οι οποίες αποτελούν μια από τις πιο γνωστές επενδυτικές δραστηριότητες τηρώντας καθορισμένες μορφές επενδύσεων (Κυρκιλής, 2015).

1.4.1 ΘΥΓΑΤΡΙΚΗ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ (WHOLLY – OWNED SUBSIDIARY)

Εξ ολοκλήρου θυγατρική είναι μια εταιρεία της οποίας το κοινό απόθεμα ανήκει κατά 100% σε άλλη εταιρεία, τη μητρική εταιρεία. Ενώ μια εταιρεία μπορεί να καταστεί θυγατρική εξ ολοκλήρου μέσω εξαγοράς από τη μητρική εταιρεία ή έχοντας αποσυνδεθεί από τη

Διαφορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

μητρική εταιρεία, μια κανονική θυγατρική είναι το 51% έως 99% που ανήκει στη μητρική εταιρεία. Όταν είναι επιθυμητό το χαμηλότερο κόστος και οι κίνδυνοι - ή όταν δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί πλήρης ή πλειοψηφικός έλεγχος - τότε η μητρική εταιρεία μπορεί να συστήσει μια θυγατρική ή συνδεδεμένη εταιρεία στην οποία θα κατέχει μειοψηφικό μερίδιο (Grimsley, 2017).

Επειδή η μητρική εταιρεία κατέχει όλες τις μετοχές μιας εξ ολοκλήρου θυγατρικής, δεν υπάρχουν μειοψηφικοί μέτοχοι. Η θυγατρική λειτουργεί με την άδεια της μητρικής εταιρείας, η οποία μπορεί ή όχι να έχει άμεση είσοδο στις λειτουργίες και τη διαχείριση της θυγατρικής. Αυτό μπορεί να την καταστήσει μη ενοποιημένη θυγατρική.

Παρόλο που μια μητρική εταιρεία έχει λειτουργικό και στρατηγικό έλεγχο επί των θυγατρικών που της ανήκουν εξ ολοκλήρου, ο συνολικός έλεγχος είναι συνήθως μικρότερος για μια εξαγοραζόμενη θυγατρική με ισχυρό ιστορικό λειτουργίας στο εξωτερικό. Όταν μια εταιρεία προσλαμβάνει το δικό της προσωπικό για τη διαχείριση της θυγατρικής, ο σχηματισμός κοινών λειτουργικών διαδικασιών είναι πολύ λιγότερο περίπλοκος από ότι όταν αναλαμβάνει μια εταιρεία με καθιερωμένη ηγεσία.

Επιπλέον, η μητρική εταιρεία μπορεί να εφαρμόσει τις δικές της οδηγίες πρόσβασης σε δεδομένα και ασφάλεια για τη θυγατρική ως μέθοδο μείωσης του κινδύνου απώλειας πνευματικής ιδιοκτησίας από άλλες εταιρείες. Ομοίως, η χρήση παρόμοιων χρηματοοικονομικών συστημάτων, η κοινή χρήση διοικητικών υπηρεσιών και η δημιουργία παρόμοιων προγραμμάτων μάρκετινγκ συμβάλλουν στη μείωση του κόστους και για τις δύο εταιρείες και μια μητρική εταιρεία κατευθύνει τον τρόπο με τον οποίο επενδύονται τα περιουσιακά στοιχεία της θυγατρικής της.

Ωστόσο, η ίδρυση θυγατρικής κατά 100% μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα η μητρική εταιρεία να πληρώνει υπερβολικά για περιουσιακά στοιχεία, ειδικά εάν άλλες εταιρείες υποβάλλουν προσφορές για την ίδια επιχείρηση. Επιπλέον, η δημιουργία σχέσεων με προμηθευτές και τοπικούς πελάτες απαιτεί συχνά χρόνο, κάτι που μπορεί να εμποδίσει τη λειτουργία της εταιρείας. Οι πολιτισμικές διαφορές μπορεί να αποτελέσουν πρόβλημα κατά την πρόσληψη προσωπικού για μια θυγατρική στο εξωτερικό (Basu, 2018).

Η μητρική εταιρεία αναλαμβάνει επίσης όλο τον κίνδυνο κατοχής θυγατρικής και αυτός ο κίνδυνος μπορεί να αυξηθεί όταν οι τοπικοί νόμοι διαφέρουν σημαντικά από τους νόμους στη χώρα της μητρικής εταιρείας (Κυρκιλής, 2015).

1.4.2 ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ (JOINT VENTURE)

Η κοινοπραξία είναι μια επιχειρηματική οντότητα που δημιουργήθηκε από δύο ή περισσότερα μέρη, που χαρακτηρίζονται γενικά από κοινή ιδιοκτησία, από κοινού αποδόσεις και κινδύνους και από κοινού διακυβέρνηση. Οι εταιρείες συνήθως ασκούν κοινοπραξίες για έναν από τους τέσσερις λόγους: να έχουν πρόσβαση σε μια νέα αγορά, ιδίως σε αναδυόμενες αγορές· να κερδίσουν αποτελεσματικότητα κλίμακας συνδυάζοντας περιουσιακά στοιχεία και λειτουργίες· να μοιραστούν τον κίνδυνο για μεγάλες επενδύσεις ή έργα· να έχουν πρόσβαση σε δεξιότητες και δυνατότητες. Οι εργασίες των Reuer και Leibliin αμφισβήτησαν τον ισχυρισμό ότι οι κοινοπραξίες ελαχιστοποιούν τον αρνητικό κίνδυνο.

Οι περισσότερες κοινοπραξίες έχουν ενσωματωθεί, αν και ορισμένες, όπως στη βιομηχανία πετρελαίου και φυσικού αερίου, είναι «ανώνυμες» κοινοπραξίες που μιμούνται μια εταιρική οντότητα. Όταν δύο ή περισσότερα άτομα συναντιούνται για να σχηματίσουν μια προσωρινή σύμπραξη με σκοπό την εκτέλεση ενός συγκεκριμένου έργου, μια τέτοια συνεργασία μπορεί επίσης να ονομαστεί κοινοπραξία όπου τα μέρη είναι «συνεταιριστές» (Murray, 2020), (Κυρκιλής, 2015).

1.4.3 ΜΕΡΙΚΗ ΕΞΑΓΟΡΑ (PARTIAL ACQUISITION)

Οι εξαγορές είναι λίγο πιο ευέλικτες από τις συγχωνεύσεις όσον αφορά τη νομική οργάνωση κάθε εταιρείας, αλλά το πραγματικό χαρακτηριστικό γνώρισμα μιας εξαγοράς είναι ότι μια εταιρεία κατέχει μια άλλη μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας εξαγοράς.

Μερική απόκτηση σημαίνει ότι η αρχική οντότητα εξακολουθεί να υπάρχει, αλλά ότι μια νέα οντότητα απορροφά ή αναλαμβάνει μέρος των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων της αρχικής οντότητας. Έτσι, ορισμένα από τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις (και συμβάσεις) της αρχικής οντότητας μεταφέρονται στη νέα οντότητα. Δεδομένου ότι ο δικαιούχος εξακολουθεί να υπάρχει ως νομική οντότητα και επηρεάζονται μόνο ορισμένα από τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του, απαιτείται ανάλυση κατά περίπτωση για να προσδιοριστεί ο αντίκτυπος στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις.

Με άλλα λόγια, σε μερικές εξαγορές, η εξαγορασμένη εταιρεία θα παραμείνει εταιρεία. Σε μια πλήρη απόκτηση, η απορροφούσα εταιρεία αγοράζει τη συνολική αξία της εξαγοραζόμενης εταιρείας και έχει την επιλογή να κάνει αυτή την εταιρεία απλώς μέρος των δικών της δραστηριοτήτων (Taillard, 2012), (Κυρκιλής, 2015).

1.5 ΒΑΣΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ ΤΩΝ ΑΞΕ

Οι βασικοί τύποι ΑΞΕ χωρίζονται με βάση τρία κριτήρια:

Το πρώτο είναι με βάση την κατεύθυνση από την οποία αυτές προέρχονται και αυτήν στην οποία κατευθύνονται, το δεύτερο βάσει των στόχων τους και τέλος βάσει των κινήτρων τους (BarbaNavaretti, G. and Venables, A. J., 2005)

Τα κριτήρια αυτά αναλύονται παρακάτω:

1. Με βάση την κατεύθυνση

- Εσωτερικές ΑΞΕ έχουμε όταν ξένο κεφάλαιο επενδύεται σε εγχώριους πόρους.
- Εξωτερικές ΑΞΕ Όταν το εγχώριο κεφάλαιο επενδύεται σε εξωτερικούς πόρους και κάποιες φορές ονομάζονται και άμεσες επενδύσεις του εξωτερικού. (Kokkinou & Psycharis, 2004)

2. Με βάση τον στόχο

- Οριζόντιες ΑΞΕ
Περιλαμβάνουν την παραγωγή στην εκάστοτε χώρα υποδοχής ακριβώς των ίδιων προϊόντων που παράγονται στην χώρα που κάνει την επένδυση. Η επιλογή ενός τέτοιου τύπου επένδυσης οφείλεται στην αποτελεσματικότητα παραγωγής προϊόντων στην χώρα υποδοχής σε σχέση με την εξαγωγή τους όπως επίσης και στην εκμετάλλευση διαφόρων πλεονεκτημάτων όπως πατέντες ή διαφοροποιημένα προϊόντα (Λιαργκόβας, 2007)
- **Κάθετες ΑΞΕ**
Περιλαμβάνουν την παραγωγή προϊόντων στο εξωτερικό που βρίσκονται ένα ή περισσότερα στάδια πίσω στην παραγωγική διαδικασία προς τις πηγές πρώτων υλών ή βρίσκονται ένα ή περισσότερα στάδια πιο κοντά στον καταναλωτή πουλώντας τα προϊόντα της εγχώριας επιχείρησης. Μία τέτοια επένδυση υλοποιείται κυρίως για την διασφάλιση φθηνότερων και ποιοτικότερων πρώτων υλών αλλά και για την μείωση του διεθνούς κόστους παραγωγής της επιχείρησης (Dunning, 1993)

Διαφορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

➤ **ΑΞΕ για τη δημιουργία νέων θυγατρικών επιχειρήσεων**

Ο τύπος αυτός αφορά στις ΑΞΕ για δημιουργία νέων εγκαταστάσεων ή την επέκταση εγκαταστάσεων που ήδη υπήρχαν. Από τον τύπο αυτής της ΑΞΕ επωφελείται και ο κρατικός τομέας μιας οικονομίας αφού αυξάνονται οι θέσεις εργασίας, δημιουργούνται νέες δυνατότητες παραγωγής Σύμφωνα με τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη (UNCTAD, 1991), ο τύπος αυτός δίνει τη δυνατότητα για αύξηση της απασχόλησης, αύξηση των επενδύσεων σε έρευνα και ανάπτυξη και κεφαλαιακές επενδύσεις. Μεταφέρουν ακόμα νέα τεχνολογία και τεχνογνωσία στη χώρα υποδοχής .

➤ **Εξαγορές και συγχωνεύσεις**

Ο τύπος αυτός αποτελεί τον βασικότερο τύπο των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων μιας και αναφέρεται στη μεταφορά των περιουσιακών στοιχείων από τις εγχώριες εταιρείες σε ξένες εταιρείες. Σύμφωνα με τους (Kokkinou & Psycharis, 2004) οι εκτός συνόρων συγχωνεύσεις γίνονται όταν τα περιουσιακά στοιχεία διαφορετικών επιχειρήσεων από διαφορετικές χώρες ενώνονται για να δημιουργήσουν μια ενιαία νομική οντότητα. Στην περίπτωση των εξαγορών, ο έλεγχος και η λειτουργία των επιχειρήσεων μεταφέρεται από την εγχώρια εταιρεία σε μια ξένη μετατρέποντας την εγχώρια να αποτελεί μία θυγατρική εταιρεία.

3. Με βάση το κίνητρο

➤ **ΑΞΕ προς αναζήτηση πλουτοπαραγωγικών πόρων**

Οι πλουτοπαραγωγικοί πόροι διαχωρίζονται σε 3 βασικές κατηγορίες ,στους φυσικούς πόρους ,στο φθηνό ανειδίκευτο ή μερικά ειδικευμένο εργατικό δυναμικό και τέλος σε τεχνολογικές και διαχειριστικές ικανότητες. (Dunning, 1993)

➤ **ΑΞΕ αναζήτησης αγορών**

Αυτός ο τύπος επένδυσης αφορά επενδύσεις με στόχο, είτε τη διείσδυση σε νέες αγορές, είτε στη διατήρηση του μεριδίου στην ήδη υπάρχουσα αγορά. Επιπλέον, αποτελούν και αμυντική στρατηγική αφού ο τύπος αυτός ενέχει μικρό κίνδυνο.(Kokkinou & Psycharis, 2004) Οι ΑΞΕ αυτής της μορφής έχουν ως στόχο την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών για την αγορά της χώρας υποδοχής και των γειτονικών αγορών

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

➤ ΑΞΕ προς αναζήτηση αποδοτικότητας

Οι πολυεθνικές εταιρίες εφόσον έχουν εξασφαλίσει τους πλουτοπαραγωγικούς πόρους και τις αγορές που αναζητούν, επιδιώκουν να οργανώσουν όλες αυτές τις δραστηριότητες προκειμένου να αυξήσουν τις αποδόσεις τους. (Dunning, 1993)

➤ ΑΞΕ προς αναζήτηση στρατηγικών πόρων ή ικανοτήτων

Αυτός ο τύπος ΑΞΕ περιλαμβάνει πολυεθνικές εταιρίες που στοχεύουν στη διατήρηση και βελτίωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας τους με την εξαγορά των πλουτοπαραγωγικών πόρων άλλων επιχειρήσεων. (Kokkinou & Psycharis, 2004)

1.6 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΩΘΟΥΝ ΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙ ΣΕ ΜΙΑ ΞΕΝΗ ΧΩΡΑ

Η απλή αγορά αγαθών και υπηρεσιών ή η απόφαση για επένδυση σε μια τοπική αγορά εξαρτάται από τις ανάγκες μιας επιχείρησης και τη συνολική στρατηγική. Οι άμεσες επενδύσεις σε μια χώρα συμβαίνουν όταν μια εταιρεία επιλέγει να δημιουργήσει εγκαταστάσεις για την παραγωγή ή την εμπορία των προϊόντων της ή όταν επιδιώκει να συνεργαστεί, να επενδύσει ή να αγοράσει μια τοπική εταιρεία για έλεγχο και πρόσβαση στην τοπική αγορά, παραγωγή ή πόρους. Πολλοί παράγοντες επηρεάζουν μια επιχείρηση να επενδύσει σε μια ξένη χώρα (Schmitz, 2012):

- Κόστος. Είναι φθηνότερο να παράγονται τα προϊόντα στην τοπική αγορά από ό, τι αλλού;
- Επιμελητεία. Είναι φθηνότερο να παράγονται τα προϊόντα τοπικά εάν το κόστος μεταφοράς είναι σημαντικό;
- Αγορά. Έχει εντοπίσει η εταιρεία μια σημαντική τοπική αγορά;
- Φυσικοί πόροι. Ενδιαφέρεται η εταιρεία να αποκτήσει πρόσβαση σε τοπικούς πόρους ή εμπορεύματα;
- Τεχνογνωσία. Θέλει η εταιρεία πρόσβαση σε τοπική τεχνολογία ή γνώση επιχειρηματικών διαδικασιών;
- Πελάτες και ανταγωνιστές. Λειτουργούν οι πελάτες ή οι ανταγωνιστές της εταιρείας στη χώρα;
- Πολιτική. Υπάρχουν τοπικά κίνητρα (μετρητά και χωρίς μετρητά) για επενδύσεις σε μια χώρα έναντι άλλης;

Διαφορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

- Ευκολία. Είναι σχετικά απλό να γίνουν επενδύσεις ή / και να δημιουργηθούν λειτουργίες στη χώρα ή υπάρχει κάποια άλλη χώρα στην οποία η εγκατάσταση μπορεί να είναι ευκολότερη;
- Πολιτισμός. Είναι το εργατικό δυναμικό ή η ομάδα εργασίας ήδη ειδικευμένη στις ανάγκες της εταιρείας ή απαιτείται εκτεταμένη εκπαίδευση;
- Επίπτωση. Πώς θα επηρεάσει αυτή η επένδυση τα έσοδα και την κερδοφορία της εταιρείας;
- Εξοικονόμηση χρημάτων. Μπορεί η εταιρεία να πάρει εύκολα κέρδη από τη χώρα ή υπάρχουν τοπικοί περιορισμοί;
- Έξοδος. Μπορεί η εταιρεία να βγει εύκολα και με τάξη από μια τοπική επένδυση ή οι τοπικοί νόμοι και κανονισμοί είναι δυσκίνητοι και ακριβοί;

Αυτοί είναι μόνο μερικοί από τους πολλούς παράγοντες που ενδέχεται να επηρεάσουν την απόφαση μιας εταιρείας. Επίσης, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι μια εταιρεία δεν χρειάζεται να πουλήσει στην τοπική αγορά για να την θεωρήσει καλή επιλογή για άμεσες επενδύσεις. Για παράδειγμα, οι εταιρείες δημιουργούν εγκαταστάσεις παραγωγής σε χώρες χαμηλού κόστους αλλά εξάγουν τα προϊόντα σε άλλες αγορές (Κυρκιλής, 2015).

1.7 Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

Πολλές κυβερνήσεις ενθαρρύνουν τις ΑΞΕ στις χώρες τους ως τρόπο δημιουργίας θέσεων εργασίας, επέκτασης των τοπικών τεχνικών γνώσεων και αύξησης των συνολικών οικονομικών προτύπων τους. Χώρες όπως το Χονγκ Κονγκ και η Σιγκαπούρη εδώ και πολύ καιρό συνειδητοποίησαν ότι τόσο το παγκόσμιο εμπόριο όσο και οι ΑΞΕ θα τους βοηθήσουν να αναπτυχθούν εκθετικά και να βελτιώσουν το βιοτικό επίπεδο των πολιτών τους. Ως αποτέλεσμα, το Χονγκ Κονγκ (πριν από την επιστροφή του στην Κίνα) ήταν ένα από τα ευκολότερα μέρη για τη δημιουργία μιας νέας εταιρείας. Οι οδηγίες ήταν σαφώς διαθέσιμες και οι επιχειρήσεις μπορούσαν να δημιουργήσουν ένα νέο γραφείο εντός ημερών. Ομοίως, η Σιγκαπούρη, ενώ είναι λίγο πιο διακριτική στο μέγεθος και τον τύπο της επιχείρησης, προσέφερε στις ξένες εταιρείες μια σαφή, απλοποιημένη διαδικασία για τη δημιουργία μιας νέας εταιρείας (Schmitz, 2012).

Αντίθετα, για δεκαετίες, πολλές άλλες χώρες της Ασίας (π.χ. Ινδία, Κίνα, Πακιστάν, Φιλιππίνες και Ινδονησία) περιόρισαν ή έλεγξαν τις ΑΞΕ στις χώρες τους απαιτώντας

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

εκτεταμένες γραφειοκρατικές εγκρίσεις καθώς και τοπικούς εταίρους για οποιαδήποτε νέα ξένη επιχείρηση. Αυτές οι πολιτικές δημιούργησαν αντικίνητρα για πολλές παγκόσμιες εταιρείες. Μέχρι τη δεκαετία του 1990 (και νωρίτερα για την Κίνα), πολλές από τις χώρες της Ασίας είχαν πιάσει το παγκόσμιο εμπόριο και προσπαθούσαν ενεργά να τροποποιήσουν τις πολιτικές τους για να ενθαρρύνουν περισσότερες ΑΞΕ (Schmitz, 2012).

1.7.1 ΑΠΟΘΑΡΡΥΝΣΗ / ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΞΕ

Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι κυβερνήσεις επιδιώκουν να περιορίσουν ή να ελέγξουν τις άμεσες ξένες επενδύσεις για την προστασία των τοπικών βιομηχανιών και των βασικών πόρων (πετρέλαιο, ορυκτά κ.λπ.), διατήρηση της εθνικής και τοπικής κουλτούρας, προστασία των τμημάτων του εγχώριου πληθυσμού τους, διατήρηση της πολιτικής και οικονομικής ανεξαρτησίας και διαχείριση ή έλεγχο της οικονομικής ανάπτυξης. Μια κυβέρνηση χρησιμοποιεί διάφορες πολιτικές και κανόνες. Στη συνέχεια ακολουθούν κάποιες από αυτούς (Schmitz, 2012).

1. Περιορισμοί ιδιοκτησίας

Οι κυβερνήσεις υποδοχής μπορούν να καθορίσουν περιορισμούς ιδιοκτησίας εάν θέλουν να διατηρήσουν τον έλεγχο των τοπικών αγορών ή των βιομηχανιών στα χέρια των πολιτών τους. Ορισμένες χώρες, όπως η Μαλαισία, προχωρούν ακόμη περισσότερο και ενθαρρύνουν τη διατήρηση της ιδιοκτησίας από ένα άτομο με καταγωγή από τη Μαλαισία, γνωστό τοπικά ως bumiputra. Παρόλο που οι κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής Εξωτερικών Επενδύσεων της χώρας χαλαρώνουν, οι περισσότερες ξένες επιχειρήσεις κατανοούν ότι η ύπαρξη συνεργάτη bumiputra θα βελτιώσει τις πιθανότητές τους να αποκτήσουν ευνοϊκές συμβάσεις στη Μαλαισία.

2. Φορολογικοί συντελεστές και κυρώσεις

Η εγχώρια κυβέρνηση μιας εταιρείας επιβάλλει συνήθως αυτούς τους περιορισμούς σε μια προσπάθεια να πείσει τις εταιρείες να επενδύσουν στην εγχώρια αγορά και όχι σε μια ξένη.

1.7.2 ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΩΝ ΑΞΕ

Οι κυβερνήσεις επιδιώκουν να προωθήσουν τις ΑΞΕ όταν επιθυμούν να επεκτείνουν την εγχώρια οικονομία τους και να προσελκύσουν νέες τεχνολογίες, επιχειρηματική τεχνογνωσία και κεφάλαιο στη χώρα τους. Σε αυτές τις περιπτώσεις, πολλές κυβερνήσεις εξακολουθούν να προσπαθούν να διαχειριστούν και να ελέγξουν τον τύπο, την ποσότητα,

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

ακόμη και την εθνικότητα των ΑΞΕ για την επίτευξη των εγχώριων, οικονομικών, πολιτικών και κοινωνικών τους στόχων (Schmitz, 2012).

1. Οικονομικά κίνητρα

Οι χώρες υποδοχής προσφέρουν στις επιχειρήσεις έναν συνδυασμό φορολογικών κινήτρων και δανείων για επενδύσεις. Οι κυβερνήσεις της χώρας προέλευσης μπορούν επίσης να προσφέρουν έναν συνδυασμό ασφάλισης, δανείων και φορολογικών ελαφρύνσεων σε μια προσπάθεια προώθησης των επενδύσεων των εταιρειών τους στο εξωτερικό. Η εναρκτήρια υπόθεση για την Κίνα στην Αφρική απεικονίζει αυτά τα είδη κινήτρων.

2. Υποδομή

Οι κυβερνήσεις υποδοχής βελτιώνουν τις τοπικές υποδομές - σε ενέργεια, μεταφορές και επικοινωνίες - για να ενθαρρύνουν συγκεκριμένες βιομηχανίες να επενδύσουν. Αυτό χρησιμεύει επίσης στη βελτίωση των τοπικών συνθηκών για τις εγχώριες επιχειρήσεις.

3. Διοικητικές διαδικασίες και κανονιστικό περιβάλλον

Οι κυβερνήσεις της χώρας υποδοχής βελτιστοποιούν τη διαδικασία ίδρυσης γραφείων ή παραγωγής στις χώρες τους. Μειώνοντας τη γραφειοκρατία και το ρυθμιστικό περιβάλλον, αυτές οι χώρες φαίνονται πιο ελκυστικές για τις ξένες εταιρείες.

4. Επένδυση στην εκπαίδευση

Οι χώρες επιδιώκουν να βελτιώσουν το εργατικό τους δυναμικό μέσω της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης. Το μορφωμένο και εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό είναι ένα σημαντικό επενδυτικό κριτήριο για πολλές παγκόσμιες επιχειρήσεις.

5. Πολιτική, οικονομική και νομική σταθερότητα

Οι κυβερνήσεις της χώρας υποδοχής επιδιώκουν να διαβεβαιώσουν τις επιχειρήσεις ότι οι τοπικές συνθήκες λειτουργίας είναι σταθερές, διαφανείς (δηλαδή, οι πολιτικές δηλώνονται σαφώς και στον δημόσιο τομέα) και είναι απίθανο να αλλάξουν.

1.8 ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Οι άμεσες ξένες επενδύσεις και το περιβάλλον περιλαμβάνουν διεθνείς επιχειρήσεις και τις αλληλεπιδράσεις τους και τον αντίκτυπό τους στον φυσικό κόσμο. Αυτές οι αλληλεπιδράσεις μπορούν να παρατηρηθούν μέσω της αυστηρότητας που εφαρμόζεται στην

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

πολιτική άμεσων ξένων επενδύσεων και της ανταπόκρισης του κινήτρου κεφαλαίου ή εργασίας για εισροές επενδύσεων. Οι νόμοι και οι κανονισμοί που δημιουργούνται από μια χώρα που επικεντρώνεται στα περιβαλλοντικά καθεστάτα μπορούν να επηρεάσουν άμεσα τα επίπεδα ανταγωνισμού που συνεπάγονται άμεσες ξένες επενδύσεις στις οποίες εκτίθενται. Δημοσιονομικά και οικονομικά κίνητρα που προέρχονται από οικολογικά κίνητρα, όπως η φορολογία του άνθρακα, είναι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται με βάση το επιθυμητό αποτέλεσμα σε μια χώρα προκειμένου να προσελκύσουν άμεσες ξένες επενδύσεις.

Οι εξωτερικές πηγές χρηματοδότησης που προέρχονται από άμεσες ξένες επενδύσεις, διεγείρουν την αύξηση καινοτόμων ιδεών σχετικά με την τεχνολογική πρόοδο, ενώ διατηρεί επίσης τη δυνατότητα μείωσης της ανεργίας. Όταν τα οικονομικά και φορολογικά κίνητρα συνδυάζονται με την περιβαλλοντική συνείδηση, τότε αυξάνεται η προώθηση πράσινων και βιώσιμων καινοτομιών. Μια τέτοια περιβαλλοντική συνείδηση μπορεί να οδηγήσει στη μείωση των βιομηχανικών ρύπων, η οποία συμβάλλει στη βρεφική θνησιμότητα και σε άλλα θέματα υγείας. Πολιτικές που δημιουργήθηκαν και προσελκύουν καινοτόμες και περιβαλλοντικά συνειδητές τεχνολογικές εξελίξεις έχουν αναφερθεί ως ένας πολύ καλός τρόπος για να ενθαρρυνθεί η αύξηση των φιλικών προς το περιβάλλον άμεσων ξένων επενδύσεων. Ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης προωθεί πολιτικές που μπορούν να έχουν θετικές κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις.

Οι άμεσες ξένες επενδύσεις έχουν τη δυνατότητα να προκαλέσουν αρνητικές επιπτώσεις και στις χώρες. Οι άμεσες ξένες επενδύσεις επιτρέπουν την ευκαιρία συμβιβασμού και συνεργασίας μεταξύ των πολιτικών των διαπραγματευόμενων χωρών, γεγονός που δίνει την ευκαιρία για νέες προοπτικές για την πράσινη καινοτομία. Ωστόσο, η εντατικοποίηση των κανονισμών σχετικά με το κόστος παραγωγής, όπως οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις, μπορεί να μειώσει την προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων σε αυτήν τη χώρα. Οι επιχειρήσεις ή οι κυβερνήσεις μπορεί να επιθυμούν να διαπραγματευτούν με μια χώρα με λιγότερο περίπλοκες πολιτικές, μειώνοντας έτσι το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μιας χώρας στη διεθνή αγορά. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020)

1.8.1 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΡΑ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Στις άμεσες ξένες επενδύσεις υπάρχει ένας πλήρης κατάλογος κινήτρων άμεσων ξένων επενδύσεων που μπορούν να εφαρμοστούν σε σχέση με τις διεθνείς επιχειρήσεις.

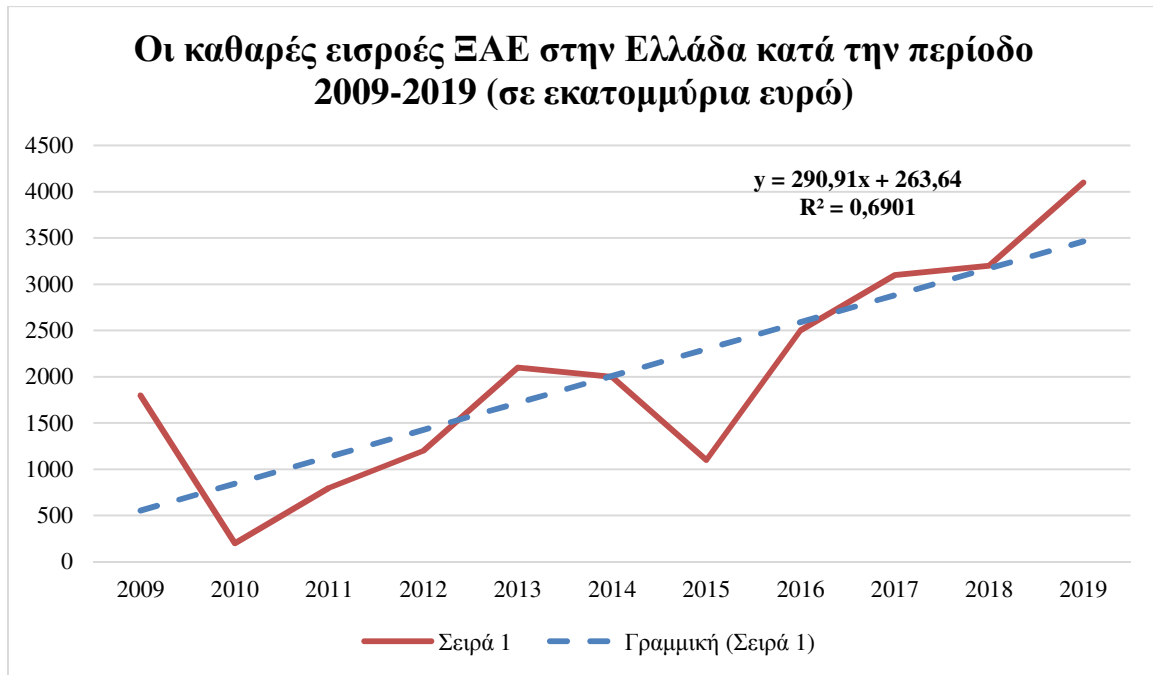
Ορισμένοι ερευνητές θεωρούν ότι οι άμεσες ξένες επενδύσεις οδηγούν σε αυστηρή περιβαλλοντική πολιτική. Η περιβαλλοντική συνείδηση υπήρξε ένα πειστικό θέμα για συζήτηση και ανησυχία στην παγκόσμια κοινότητα, όπως φάνηκε και στη συμφωνία του Παρισιού. Για να γίνει μια χώρα πιο ελκυστική για ξένους επενδυτές, μπορεί κανείς να εξετάσει το ενδεχόμενο εφαρμογής κινήτρων που ταυτόχρονα μειώνουν το κόστος, ενώ παράλληλα επιτρέπουν περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες. Τα κίνητρα είναι μέτρα πολιτικής ή ρύθμισης που εφαρμόζονται τόσο ως λόγος αύξησης των άμεσων ξένων επενδύσεων, διατηρώντας παράλληλα τον έλεγχο του αντίκτυπου που μπορεί να έχει η επένδυση.

Μόνο τα φορολογικά κίνητρα, όπως οι φορολογικοί νόμοι που στοχεύουν στη μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης μιας επιχείρησης, δεν συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό στην προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων στην έρευνα και την ανάπτυξη. Τα οικονομικά κίνητρα κατευθύνουν τις νομισματικές συνεισφορές από μια κυβέρνηση σε μια επιχείρηση. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει άμεσες επιδοτήσεις κεφαλαίου ή επιδοτούμενα δάνεια. Τα κίνητρα που συνδυάζουν τόσο φορολογικές όσο και χρηματοοικονομικές πτυχές, έχουν την ικανότητα να αυξάνουν το ενδιαφέρον για επενδύσεις. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020)

1.9 ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τα τελευταία στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος ανέδειξαν ότι στην Ελλάδα οι καθαρές εισροές Άμεσων Ξένων Επενδύσεων το 2019 ανήλθαν σε 4.137 εκατομμύρια ευρώ, (το υψηλότερο ποσό από το 2006) συγκριτικά με 3.364 εκατομμύρια το 2018, επιδεικνύοντας άνοδο της τάξης του 23,0%. Το 2019 είναι η τέταρτη συνεχόμενη χρονιά ανόδου των καθαρών ξένων άμεσων επενδύσεων στην Ελλάδα, μετά την ετήσια αύξηση κατά 9,0% από το 2017 στο 2018, κατά 23,5% από το 2016 στο 2017 και κατά 118,5% από το 2015 στο 2016. (enterprisegreece.gov.gr)

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

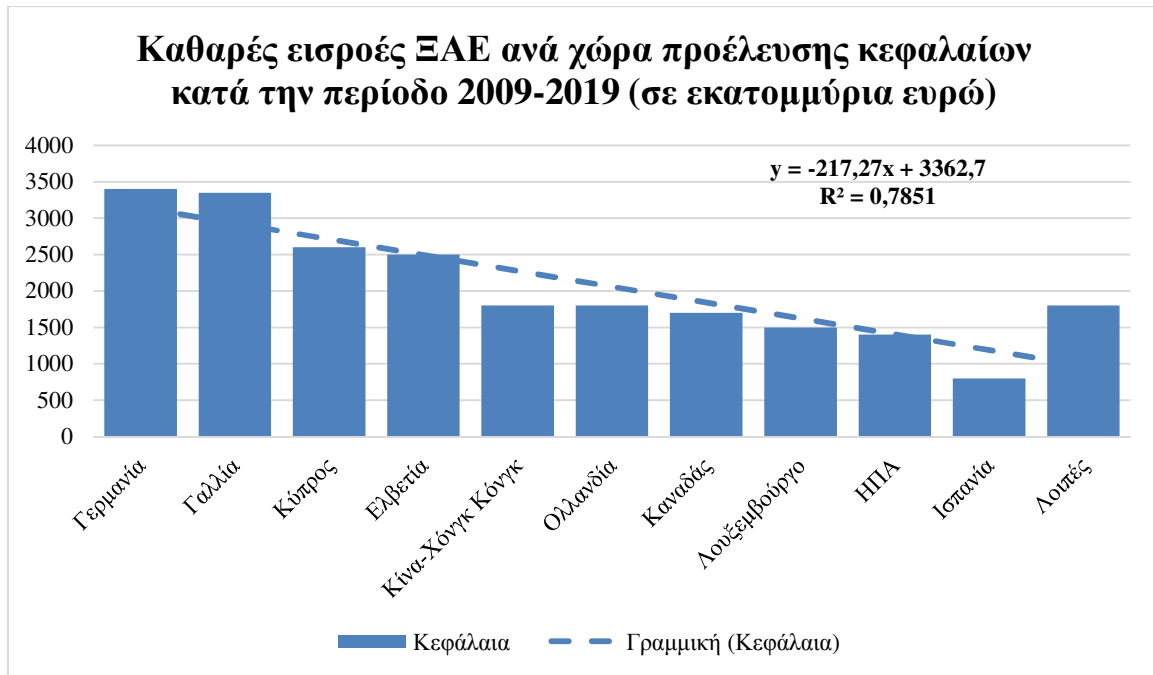
Διάγραμμα 1.1: Οι καθαρές εισροές ΞΑΕ στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2009-2019 (σε εκατομμύρια ευρώ).

Πηγή: (enterprisegreece.gov.gr)

1.9.1 ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας η επενδυτική δραστηριότητα της Ελλάδας προέρχεται ως επί το πλείστον από εταιρείες σημαντικών αγορών, όπως της ΕΕ, με τη Γερμανία και τη Γαλλία να είναι οπρωταρχικές χώρες προέλευσης επενδυτικών κεφαλαίων. Επίσης, η Κύπρος και η Ελβετία είναι βασικές πηγές επενδυτικών κεφαλαίων. Την πρώτη δεκάδα συμπληρώνει η Κίνα (με το Χονγκ Κονγκ), η οποία τα τελευταία χρόνια έχει ευνοήσει κατά πολύ τη θέση της, η Ολλανδία, ο Καναδάς, το Λουξεμβούργο, οι ΗΠΑ και η Ισπανία. (enterprisegreece.gov.gr)

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

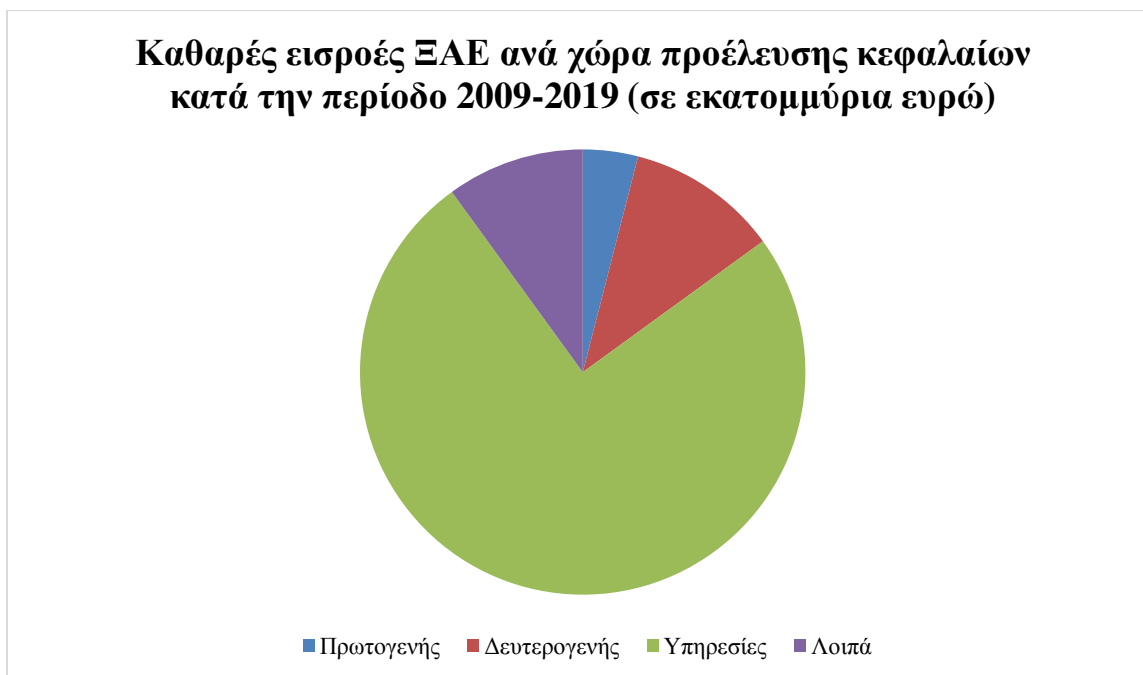

Διάγραμμα 1.2: Καθαρές εισροές ΞΑΕ ανά χώρα προέλευσης κεφαλαίων κατά την περίοδο 2009-2019 (σε εκατομμύρια ευρώ).

Πηγή: (enterprisegreece.gov.gr)

1.9.2 ΚΛΑΔΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Στην Ελλάδα οι καθαρές εισροές ΑΞΕ ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας τα τελευταία χρόνια επικεντρώνονται κατά βάση στον τριτογενή τομέα και κατόπιν με σημαντική διαφορά στον δευτερογενή τομέα. Η πλειονότητα των ανεπτυγμένων χωρών παρουσιάζει αντίστοιχη διάρθρωση ΑΞΕ. (enterprisegreece.gov.gr)

Διάγραμμα 1.3: Καθαρές εισροές ΞΑΕ ανά χώρα προέλευσης κεφαλαίων κατά την περίοδο 2009-2019 (σε εκατομμύρια ευρώ).

Πηγή: (enterprisegreece.gov.gr)

Τα βασικά χαρακτηριστικά για την κατανομή των ξένων επενδύσεων είναι τα εξής: (enterprise greece / Ξένες Άμεσες Επενδύσεις, 2020)

- Συγκέντρωση των ΑΞΕ στις υπηρεσίες. Αυτή η τάση οφείλεται κυρίως στην ανάπτυξη του χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας, στην ανάπτυξη των τηλεπικοινωνιών, αλλά και στην τόνωση του εμπορίου, ενώ τα τελευταία χρόνια διαπιστώνεται συρροή επενδύσεων στη χρήση ακίνητης περιουσίας και στις δραστηριότητες αποθήκευσης και μεταφορών.
- Το ποσοστό του δευτερογενούς τομέα είναι πιο χαμηλό συγκριτικά με τις δυνατότητες της χώρας, ενδεικτικό των σημαντικών επενδυτικών περιθωρίων. Αντίστοιχα και στον πρωτογενή τομέα, με πολύ μικρά ποσοστά ΞΑΕ, σε μια χώρα με συγκριτικά πλεονεκτήματα για αυτό τον κλάδο (κλιματολογικά κτλ.).

1.10 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Οι Jain, Kuvvet, και Pagano, (2017) μελετώντας τον αντίκτυπο της διαφθοράς στις ξένες επενδύσεις χαρτοφυλακίου, διαπίστωσαν ότι:

- Η διαφθορά συνδέεται με μειώσεις ρευστότητας και επενδύσεις χαρτοφυλακίου στο εξωτερικό.
- Οι επιπτώσεις της διαφθοράς στις ξένες επενδύσεις είναι μη γραμμικές και αντίστροφες σε σχήμα J. Τα ενδιάμεσα επίπεδα αποδίδουν τα πιο αρνητικά αποτελέσματα.
- Τα εξαιρετικά διαφανή έθνη και οι πολύ διεφθαρμένες χώρες προσελκύουν και τις περισσότερες ξένες επενδύσεις.
- Το μη γραμμικό μοτίβο συνάδει με την επιθυμία των ξένων επενδυτών να διαπραγματεύονται σε αγορές οι οποίες δεν βρίσκονται σε μειονεκτική πληροφορία.

Η διαφθορά έχει σημαντικές επιπτώσεις στις χρηματοπιστωτικές αγορές ενός έθνους μέσω των αρνητικών επιπτώσεών της στις επενδύσεις ξένου χαρτοφυλακίου (foreign portfolio investment / FPI). Ωστόσο, οι επιπτώσεις της διαφθοράς στο FPI είναι μη γραμμικές και αντίστροφες σε σχήμα J, με τα ενδιάμεσα επίπεδα διαφθοράς να αποδίδουν τα πιο αρνητικά αποτελέσματα. Πολύ διαφανή έθνη, όπου υπάρχουν «ίσοι όροι ανταγωνισμού» μεταξύ ξένων και τοπικών επενδυτών λόγω έλλειψης ασυμμετρίας πληροφοριών που σχετίζονται με τη διαφθορά, προσελκύουν τις περισσότερες ξένες επενδύσεις. Ωστόσο, οι πολύ διεφθαρμένες χώρες προσελκύουν περισσότερες επενδύσεις από ό, τι οι μετρίως διεφθαρμένες χώρες, επειδή ένας «διστραμμένος ισότιμος όρος» στις πρώην χώρες μπορεί να θέσει τους ξένους και τους ντόπιους σε ισότιμη βάση όσον αφορά την επίλυση ασύμμετρων πληροφοριών (Jain, Kuvvet, & Pagano, 2017).

Σύμφωνα με τους Delgado, McCloud, & Kumbhakar, (2014) ένα γενικευμένο εμπειρικό μοντέλο διαφθοράς, άμεσων ξένων επενδύσεων και ανάπτυξης, παρουσιάζει τα εξής:

- Ένα ημιπαραμετρικό μοντέλο επιτρέπει στη διαφθορά να επηρεάσει τη σχέση ανάπτυξης-ΑΞΕ.
- Ετερογένεια των παραμέτρων άγνωστης μορφής και τη χρήση των μεταβλητών.
- Η διαφθορά έχει σημαντικό μη γραμμικό ρόλο στη σχέση ανάπτυξης-ΑΞΕ.
- Χώρες με χαμηλή απόδοση στις ΑΞΕ μπορούν να επωφεληθούν σημαντικά από τη μείωση της διαφθοράς.

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

Οι ερευνητές ενός εμπειρικού μοντέλου διαφθοράς, άμεσων ξένων επενδύσεων και ανάπτυξης διερωτώνται ποιος κερδίζει πραγματικά από τις άμεσες ξένες επενδύσεις (foreign direct investment / FDI) και από πόσο και κατά πόσο πρέπει οι νικητές να ενδιαφέρονται για τη διαφθορά. Βασιζόμενοι σε στοιχεία ετερογένειας στη σχέση ανάπτυξης-ΑΞΕ, προτείνουν ένα ημιπαραμετρικό μοντέλο που επιτρέπει στη διαφθορά να επηρεάσει τη σχέση μεταξύ των μεταβλητών ρύθμισης και της αύξησης του ΑΕΠ, την ετερογένεια παραμέτρων άγνωστης μορφής και τη χρήση οργανικών μεταβλητών. Βρήκαν στοιχεία ότι η διαφθορά έχει σημαντικό μη γραμμικό ρόλο στη σχέση ανάπτυξης-ΑΞΕ, αποδυναμώνοντας την αποτελεσματικότητα των ΑΞΕ στη βελτίωση των ρυθμών ανάπτυξης σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες. Οι αναπτυσσόμενες χώρες με ασήμαντη ή χαμηλή απόδοση στις ΑΞΕ μπορούν να επωφεληθούν ουσιαστικά από τη μείωση της διαφθοράς (Delgado, McCloud, & Kumbhakar, 2014);(Daskalopoulos et al,2016).

Οι Heavilin & Songur, (2020)μελέτησαν τη θεσμική απόσταση και τις άμεσες ξένες επενδύσεις της Τουρκίας. Αυτή η μελέτη εξετάζει εμπειρικά τη σχέση μεταξύ θεσμικής απόστασης (institutional distance / ID) και εξωτερικών άμεσων ξένων επενδύσεων της Τουρκίας (Turkey's outward foreign direct investment / TODI). Τα εμπειρικά αποτελέσματα χρησιμοποιούν δεδομένα πίνακα από το 2002 έως το 2016 για να δείξουν ότι τις TODI προσελκύεται σε χώρες με καλύτερη θεσμική ποιότητα. Διαπιστώθηκε επίσης ότι η πολιτική σταθερότητα της χώρας υποδοχής, η αποτελεσματικότητα της κυβέρνησης, ο έλεγχος της διαφθοράς και το κράτος δικαίου προσελκύουν τις TODI. Επίσης, τεκμηριώθηκε ότι οι TODI σχετίζονται θετικά με την πολιτιστική απόσταση (cultural distance / CD) (Heavilin & Songur, 2020).

Οι Egger και Winner, (2005)με αποδεικτικά στοιχεία για τη διαφθορά ως κίνητρο για άμεσες ξένες επενδύσεις αξιολόγησαν τη σχέση μεταξύ διαφθοράς και άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ). Προηγούμενη έρευνα έχει υποθέσει ότι η διαφθορά εισέρχεται άμεσα στη λειτουργία κόστους των πολυεθνικών, υποδηλώνοντας μια αρνητική σχέση μεταξύ της διαφθοράς και των ΑΞΕ. Για ένα δείγμα 73 ανεπτυγμένων και λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών της χρονικής περιόδου 1995-1999, υπήρξε μια σαφή θετική σχέση μεταξύ της διαφθοράς και των ΑΞΕ. Η διαφθορά είναι επομένως ένα κίνητρο για τις ΑΞΕ (Egger & Winner, 2005).

Για τους Brada, Drabek, Mendez, και Perez, (2019)τα εθνικά επίπεδα διαφθοράς και άμεσων ξένων επενδύσεων, έδειξαν ότι:

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

- Οι ΑΞΕ από χώρες που θεωρούνται διεφθαρμένες ή θεσμικά αδύναμες αυξάνονται σημαντικά. Συχνά αυτές οι επενδύσεις στρέφονται προς χώρες που είναι επίσης διεφθαρμένες.
- Ένα μοντέλο διμερών αποθεμάτων FDI εξηγεί γιατί οι MNC τείνουν να επενδύουν μεγαλύτερα ποσά και συχνότερα σε χώρες με παρόμοια επίπεδα διαφθοράς και λιγότερο σε χώρες με διαφορετικά επίπεδα διαφθοράς.
- Το μοντέλο αυτό προβλέπει επίσης ότι οι διεφθαρμένες χώρες θα λάβουν λιγότερες ξένες άμεσες επενδύσεις.
- Το μοντέλο αυτό δοκιμάστηκε χρησιμοποιώντας διμερή αποθέματα ΑΞΕ μεταξύ μεγάλου αριθμού χωρών καταγωγής και υποδοχής. Οι διαφορές στα επίπεδα διαφθοράς έχουν στατιστικά και οικονομικά σημαντική επίδραση στις διμερείς ΑΞΕ, επιβεβαιώνοντας το μοντέλο.
- Οι δοκιμές ευρωστίας επιβεβαιώνουν ότι τα αποτελέσματα είναι ισχυρά για την συμπερίληψη άλλων κοινά χρησιμοποιούμενων συντεταγμένων όπως διμερείς επενδυτικές συνθήκες, νομοθεσία κατά της δωροδοκίας κ.λπ. (Brada, Drabek, Mendez, & Perez, 2019).

Τέλος, η Canare, (2017) μελέτησε την επίδραση της διαφθοράς στις εισροές άμεσων ξένων επενδύσεων συλλέγοντας στοιχεία από μια ομάδα χωρών της Ασίας-Ειρηνικού. Επιχείρησε να προσδιορίσει το αποτέλεσμα, εάν υπάρχει, της διαφθοράς στις εισροές άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ) στην περιοχή της Ασίας και του Ειρηνικού. Η μεθοδολογία Arellano – Bond GMM (Generalized Method of Moments) εφαρμόστηκε σε δεδομένα από 46 χώρες για τα έτη 2006 έως 2013. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η διαφθορά έχει αρνητικό αντίκτυπο στις εισροές ΑΞΕ εν γένει. Ωστόσο, δεν υπάρχει σημαντική σχέση μεταξύ των δύο μεταβλητών όταν η ανάλυση περιορίστηκε μόνο σε χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος (Canare, 2017).

1.11 ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1.11.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΞΕ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2015

Κατά το έτος 2015 οι εισροές επενδυτικών κεφαλαίων μειώθηκαν σημαντικά λόγω και τότε περιορισμών στη κίνηση κεφαλαίου (capital controls) και της γενικότερης πολιτικής αστάθειας που επικρατούσε στην Ελλάδα κατά το έτος αυτό. Επιπρόσθετα οι καθαρές ροές κεφαλαίων σημείωσαν μείωση με αρνητική τιμή (-261,4 εκατομμύρια ευρώ)Αξίζει να σημειωθεί πως οι συνολικές (ακαθάριστες) εισροές ξένων επενδυτικών κεφαλαίων έδειξαν μία μείωση της τάξης του 73%,τα διαθέσιμα στοιχεία για την Ελλάδα είναι απογοητευτικά. (Bank of Greece.gr, 2015)

1.11.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΞΕ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2016

Σύμφωνα με την έκθεση για το έτος 2016 του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος , οι εισροές των ξένων επενδύσεων στην πλειονότητα τους αφορούσαν, εξαγορές ελληνικών επιχειρήσεων, εκ των οποίων αρκετές ήταν δημόσιες επιχειρήσεις. Μόνο ένα μικρό ποσοστό αυτών, αφορούσε πιο παραγωγικές επενδύσεις, όπως τη δημιουργία νέων ή την επέκταση υφιστάμενων επιχειρήσεων. Από της ετήσιας έκθεσης της «European attractiveness survey»για το 2016, οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις κατέγραψαν αύξηση 15%.Αύτη η αύξηση οδήγησε στη δημιουργία σχεδόν 300.000 νέων θέσεων εργασίας και φυσικά σημαντική άνοδο σε σύγκριση με το 2015 ανεξάρτητα εάν παραμένει ακόμη σε χαμηλά επίπεδα. (Bank of Greece.gr, 2016)

1.11.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΞΕ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2017

Κατά το έτος 2017 υπήρξε αύξηση 10% στην Ευρώπη σε σχέση με το 2016 δημιουργώντας συνολικά 356.469 νέες θέσεις εργασίας. Η Ελλάδα βγαίνοντας σιγά σιγά από την περίοδο της κρίσης και διανύοντας την εποχή της αβεβαιότητας και του διαρκώς μεταβαλλόμενου φορολογικού περιβάλλοντος σε βάθος χρόνου θα μπορούσε να καταλάβει μία καλύτερη θέση (για την προσέλκυση επενδύσεων κυρίως στον τουρισμό ,την εστίαση ,την εκπαίδευση, την ενέργεια και τις υπηρεσίες υγείας).

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

Μεγάλο ενδιαφέρον έχει η περίπτωση της Βρετανίας που παρότι την συγκεκριμένη περίοδο διατηρούσε ένα αρκετά αβέβαιο περιβάλλον λόγω ενός επερχόμενου Brexit διατηρεί την 1^η θέση και παραμένει η χώρα με την πιο ελκυστική οικονομία για το 2017. (bankofgreece.gr)

1.11.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΞΕ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2018

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος για το έτος 2018 , η Ελλάδα διατηρεί την τρίτη της συνεχόμενη χρονιά αυξημένων άμεσων ξένων επενδύσεων παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης του 13,8% σε σχέση με το 2017 που ήταν στο 12,5%. Κατά τον Κ. Στεργιούλη (Πρόεδρο της Ελληνικής Εταιρίας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου, Enterprise Greece) αναφέρεται ,ότι από το 2010 έως και το 2017 έχουν εισρεύσει στη χώρα μας συνολικά από την Κίνα ,καθαρές άμεσες επενδύσεις ύψους 677 εκατ. ευρώ. Σχετικά με το εμπόριο, οι εισαγωγές από Κίνα είναι σύμφωνα με στοιχεία του 2018 3,6 δις ευρώ ενώ οι εξαγωγές προς Κίνα είναι 1 δις ευρώ. Οι πιο σημαντικές επενδύσεις που είχαμε από εταιρείες της Κίνας στην Ελλάδα πάντοτε σύμφωνα με τον Κ. Γρηγόρη Στεργιούλη πρόεδρο και CEO του Enterprise Greece ήταν:

- Η επένδυση της COSCO στο λιμάνι του Πειραιά
- Η κινεζική Fosum που έχει αποκτήσει το 13,8% της ελληνικής Folli Follie
- Η κινεζική εταιρεία ZTE που δημιούργησε διαμετακομιστικό κέντρο στον Πειραιά για τα προϊόντα της
- Νέο πιλοτικό κέντρο διανομής απο την Huawei στον Πειραιά (enterprisegreece.gov.gr)

1.11.5 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΞΕ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2019

Με βάση στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος παρουσιάστηκε αύξηση 23%. Αυτή η χρονιά αποτελεί την τέταρτη εν συνεχεία χρονιά αύξησης των άμεσων ξένων επενδύσεων στη χώρα μας. (enterprisegreece.gov.gr)

Την τελευταία δεκαετία η επενδυτική δραστηριότητα στην Ελλάδα προέρχεται από χώρες όπως την Γαλλία, τη Γερμανία και την Ε.Ε. που αποτελούν τις βασικές χώρες προέλευσης επενδυτικών κεφαλαίων.

1.12 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΑΞΕ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2015-2019

Είναι φανερό ότι, οι άμεσες ξένες επενδύσεις αποτελούν αποδεδειγμένα ένα καθοριστικό παράγοντα για την οικονομική ανάπτυξη των χωρών υποδοχής τους. Ωστόσο, η συνεισφορά

Διαφορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

τους στην ανάπτυξη αυτή είναι αμελητέα καθώς λαμβάνονται υπόψη πάρα πολλοί παράγοντες που την επηρεάζουν. Το ανθρώπινο δυναμικό, το χρηματοπιστωτικό σύστημα, το ύψος της φορολογίας, τα επενδυτικά κίνητρα κλπ. αποτελούν κάποιους από τους παράγοντες αυτούς. Κάθε χώρα η οποία θέλει να προσελκύσει επενδύσεις για να αναπτυχθεί δυναμικά η οικονομία της, θα πρέπει να εξετάζει τους ανωτέρω προσδιοριστικούς παράγοντες ώστε να είναι σε θέση να πραγματοποιήσει τις κατάλληλες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Οι τελευταίες, θα βοηθήσουν την οικονομία της χώρας καθώς και τους επενδυτές της.

Annex table 1. FDI flows, by region and economy, 2014–2019 (Millions of dollars)												
Region/economy	FDI inflows						FDI outflows					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019
World^a	1 403 865	2 041 770	1 983 478	1 700 468	1 495 223	1 539 880	1 366 900	1 708 088	1 543 239	1 600 984	986 351	1 313 770
Developed economies	669 561	1 274 405	1 265 245	950 150	761 391	800 239	848 356	1 275 585	1 103 818	1 095 155	534 028	916 879
Europe	329 804	719 505	674 829	569 780	363 658	429 213	300 926	806 049	572 000	539 475	418 738	474 994
European Union	312 030	645 446	591 331	465 077	415 117	446 896	282 976	684 898	448 426	511 816	345 280	455 245
Austria	4 583	1 488	-8 508	14 953	2 086	4 643	-727	7 029	-2 033	10 251	5 872	10 578
Belgium	-3 506	28 331	59 243	5 159	17 733	9 707	10 029	55 199	36 374	33 601	26 518	19 707
Bulgaria	462	2 220	1 026	1 829	1 214	1 223	268	167	408	345	341	332
Croatia	2 896	91	274	555	1 152	1 365	1 981	-142	-1 939	-726	231	231
Cyprus	46 454	23 946	10 928	15 360	6 469	24 248	60 907	39 280	8 690	13 800	-2 152	14 053
Czechia	5 492	465	9 815	9 522	11 010	7 577	1 620	2 487	2 182	7 560	8 663	4 918
Denmark	4 682	3 616	235	3 749	163	930	8 257	9 420	10 110	9 518	-1 107	16 045
Estonia	685	36	1 059	1 921	1 486	3 044	42	182	487	874	49	1 967
Finland	18 571	2 109	8 582	2 864	-2 427	8 170 ^c	1 745	-16 084	23 717	-740	10 957	4 569 ^c
France	2 673	45 365	23 077	24 833	38 185	33 965	49 849	53 218	64 848	35 985	105 636	38 663
Germany	-3 204	30 541	15 633	60 354	73 570	36 359	84 076	99 025	63 661	104 087	78 813	98 700
Greece	2 687	1 268	2 765	3 485	3 973	4 631	3 019	1 578	-1 667	168	477	438
Hungary	7 968	-14 537	-5 439	3 502	8 365	5 205	3 854	-16 110	-8 272	1 199	5 073	2 626
Ireland	48 248	217 869	39 414	52 835	-28 089	78 234	41 235	168 480	30 086	-2 048	727	18 103
Italy	23 254	19 635	28 469	24 047	32 886	26 569	26 361	21 644	16 181	24 531	32 692	24 934
Latvia	895	734	258	668	994	789	518	68	147	131	191	-161

^aΕικόνα 1.1 Ροές ΑΞΕ ανά χώρα και οικονομία ,2014-2019(εκατομμύρια δολάρια)

Πηγή: (UNCTAD, 2006)

¹UNCTAD.ORG https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2020_en.pdf- Ανάκτηση:1/9/2020

2. ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ»

Οι άμεσες ξένες επενδύσεις μπορούν να συμβάλουν θετικά σε μια οικονομία υποδοχής έως προμήθεια κεφαλαίων, τεχνολογίας και πόρων διαχείρισης που διαφορετικά δεν θα ήταν διαθέσιμος. Αυτή η μεταφορά πόρων μπορεί να τονώσει την οικονομική ανάπτυξη της οικονομίας υποδοχής (Hill, 2000)

2.1 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΞΕ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ

Οι ΑΞΕ έχουν ορισμένα κύρια χαρακτηριστικά τα οποία μπορούν να επηρεάσουν τη χώρα υποδοχής (Blostrom and Kokko, 1998). Τα χαρακτηριστικά αυτά αφορούν τους (α)μισθούς, (β)την παραγωγικότητα, (γ)τις εξαγωγές και την είσοδο νέων κλάδων, (δ)την μεγέθυνση και την ανάπτυξη της.

(α)ΜΙΣΘΟΙ

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα μεγάλου αριθμού εμπειρικών ερευνών, οι ξένες επιχειρήσεις προσφέρουν στη χώρα υποδοχής υψηλότερους μισθούς από τις εγχώριες επιχειρήσεις. Οι εγχώριες επιχειρήσεις έχουν το δικαίωμα να δραστηριοποιούνται είτε μόνο στην αγορά της χώρας υποδοχής είτε και σε άλλες αγορές, δηλαδή πολυεθνικές.

- Με βάση τα παραπάνω οι λόγοι που μπορεί οι ξένες επιχειρήσεις να δίνουν καλύτερους μισθούς να είναι επειδή οι ίδιες οι επιχειρήσεις να έχουν την ανάγκη για πιο μορφωμένο και καταρτισμένο προσωπικό.
- Επίσης, οι ίδιοι οι εργαζόμενοι να μην προτιμούν τόσο τις ξένες επιχειρήσεις και εκείνες να πρέπει να παρέχουν καλύτερους μισθούς.
- Επιπρόσθετα, θα μπορούσαμε να αναφέρουμε πώς ορισμένες χώρες είναι εξαναγκασμένες να δίνουν μεγαλύτερες αποδοχές λόγω του κανονισμού της χώρας τους.

(β)ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

Οι εμπειρικές μελέτες συγκρίνουν την παραγωγικότητα των ξένων επιχειρήσεων με αυτή των εγχώριων με αποτελέσματα τα οποία αποδεικνύουν πως από τις εγχώριες επιχειρήσεις υπάρχει μεγαλύτερο επίπεδο παραγωγικότητας στις ξένες επιχειρήσεις.

Η αύξηση της παραγωγικότητας στις ξένες επιχειρήσεις θα μπορούσε να οφείλεται σε τεχνολογικό προβάδισμα ή σε κάποιες ιδιαίτερες ικανότητες όπως για παράδειγμα στον τομέα της διοίκησης ή του marketing που διαθέτει η μητρική τους επιχείρηση.

(γ) ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΟΔΟΣ ΝΕΩΝ ΚΛΑΔΩΝ

Μια από τις βασικές συνεισφορές των ΑΞΕ είναι η εισαγωγή νέων βιομηχανικών κλάδων ή και νέων προϊόντων στη χώρα υποδοχής. Γενικότερα επικρατεί η άποψη ότι η εμφάνιση των ξένων επιχειρήσεων προκαλεί μεταφορά παραγωγής της χώρας υποδοχής σε πιο εμπορεύσιμα προϊόντα, μιας και οι ξένες επιχειρήσεις έχουν κατά κανόνα καλύτερη γνώση της παγκόσμιας αγοράς. Οι χώρες υποδοχής, όχι απλά κάνουν υποκατάσταση των εισαγωγών τους αλλά συχνά μετατρέπονται και σε καθαρούς εξαγωγείς. Υπάρχει μία σειρά από εμπειρικές μελέτες που επιβεβαιώνουν την παραπάνω άποψη δείχνοντας μεταξύ άλλων ότι όσο μεγαλύτερη είναι η εξαγωγική δραστηριότητα των ξένων επιχειρήσεων τόσο μεγαλύτερη είναι η πιθανότητα να κάνουν εξαγωγές οι εγχώριες επιχειρήσεις

(δ) ΜΕΓΕΘΥΝΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Οι αναπτυσσόμενες χώρες, οι αναδυόμενες οικονομίες και οι χώρες σε μεταβατικό στάδιο, λόγω των πλεονεκτημάτων που σχετίζονται με τις ΑΞΕ έχουν ελευθερώσει το καθεστώς των ΑΞΕ και ακολουθούν καλύτερες πολιτικές για την προσέλκυση επενδύσεων. Έχει αναγνωριστεί ότι τα μεγιστοποιημένα οφέλη των ΑΞΕ για την χώρα υποδοχής μπορεί να είναι πολύ σημαντικά, συμπεριλαμβανομένων των τεχνολογικών διαρροών, τη συμβολή του ανθρώπινου κεφαλαίου, την ενίσχυση του ανταγωνιστικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος, τη συμβολή στη διεθνή εμπορική ολοκλήρωση και βελτίωση της ανάπτυξης των επιχειρήσεων. Επιπλέον, πέραν από τα οικονομικά οφέλη οι ΑΞΕ μπορούν να βοηθήσουν στη βελτίωση του περιβάλλοντος και της κοινωνικής κατάστασης της χώρας υποδοχής με την χρήση της τεχνολογίας η οποία θα καθοδηγήσει σε πιο κοινωνικά υπεύθυνες εταιρικές πολιτικές. Όλα αυτά τα οφέλη συμβάλλουν στην αύξηση της οικονομικής ανάπτυξης, που είναι το κύριο μέσο για την ανακούφιση της φτώχειας σε αυτές τις οικονομίες.

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

Ωστόσο, η οικονομική επίπτωση των ΑΞΕ είναι δύσκολο να μετρηθεί με ακρίβεια. Τα οφέλη των ΑΞΕ δεν αυξάνονται αυτόματα και εξίσου σε όλες τις χώρες, τους τομείς και τις τοπικές κοινωνίες. Αυτά τα οφέλη διαφέρουν από χώρα σε χώρα και είναι εξίσου δύσκολο διαχωριστούν και να μετρηθούν. Όπου η καταχώρηση των ΑΞΕ έχει μεγάλα αποτελέσματα, η μέτρηση τους είναι ακόμη πιο δύσκολη: μιας και δεν υπάρχει ακριβής μέθοδος προσδιορισμού του. Η εκτίμηση των επιπτώσεων στην ανάπτυξη των ΑΞΕ γενικά καταλήγει σε δύο προσεγγίσεις: Η πρώτη είναι η οικονομετρική ανάλυση της σχέσης μεταξύ του εσωτερικού ΑΞΕ και διάφορα μέτρα οικονομικών επιδόσεων. Η δεύτερη είναι μια ποιοτική ανάλυση διαφόρων πτυχών των επιπτώσεων των Διεθνικών Εταιριών, χωρίς καμία προσπάθεια υπολογισμού μιας ακριβούς σχέσης ή ποσοστού απόδοσης (UNCTAD, 2006)

Η τελευταία προσέγγιση, η οποία είναι αυτή που υιοθετήθηκε για τον αντίκτυπο της χώρας υποδοχής, περιλαμβάνει την εξέταση των τρόπων με τους οποίους τα μοναδικά χαρακτηριστικά των TNC(Διεθνικών εταιριών) αλληλεπιδρούν με το μοναδικά χαρακτηριστικά των χωρών (Dunning, 1993)

Τα καθαρά οφέλη από τις ΑΞΕ δεν συγκεντρώνονται αυτόματα και η σημασία τους διαφέρει ανάλογα με τη χώρα υποδοχής και την κατάσταση στην οποία βρίσκεται. Αναγνώριση των οικονομικών οφελών που παρέχονται από την ελευθερία κινήσεων κεφαλαίων μερικές φορές συγκρούονται με ανησυχίες σχετικά με την απώλεια εθνικής κυριαρχίας και άλλες πιθανές αρνητικές συνέπειες. Οι ΑΞΕ, ακόμη περισσότερο από άλλους τύπους ροής κεφαλαίου, ιστορικά προκάλεσε αυτές τις αντικρουόμενες απόψεις, επειδή εμπλέκονται οι ΑΞΕ με ένα μερίδιο ελέγχου από συχνά μεγάλα MNE Πολυεθνικές εταιρίες) για τα οποία οι εγχώριες κυβερνήσεις, φοβούνται, ότι θα έχουν λίγη δύναμη. Οι αντιπαραθέσεις έχουν ως επί το πλείστον επικεντρωθεί στις εσωτερικές ΑΞΕ, λόγω ευαισθησίας σχετικά με τον ξένο έλεγχο της εγχώριας βιομηχανίας. Στις μικρές οικονομίες, οι μεγάλες ξένες εταιρείες μπορούν συχνά να καταχραστούν τις κυρίαρχες θέσεις τους στην αγορά. Με βάση τη βιβλιογραφία, είναι επιφανές ότι οι ΑΞΕ δεν είναι πάντα προς το συμφέρον της χώρας υποδοχής και επομένως πρέπει να ελέγχεται.

2.2 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΞΕ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ

Τις τελευταίες δύο δεκαετίες, οι άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ) από διεθνικές εταιρείες (TNCs) έχουν γίνει η πρώτη πηγή εξωτερικής χρηματοδότησης για τις αναπτυσσόμενες χώρες. Ωστόσο, τα στοιχεία σχετικά με τις συνέπειες της εισροής των επενδύσεων διεθνικών εταιριών (TNC) για την οικονομία υποδοχής εξακολουθούν να απέχουν πολύ από το συμπέρασμα. (Fabienne Fortanier, 2007)

Υπάρχει μια γενική συναίνεση μεταξύ των υπευθύνων χάραξης πολιτικής ότι οι άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ) ενεργούν ως κινητήρια δύναμη ανάπτυξης για τις οικονομίες υποδοχής. Εκτός από τις άμεσες επιπτώσεις στη συσσώρευση κεφαλαίου και στον τρεχούμενο λογαριασμό, ένα σημαντικό όφελος των ΑΞΕ είναι τα θετικά εξωτερικά χαρακτηριστικά που δημιουργούν ξένες εταιρείες στην εγχώρια οικονομία. Αν και η θεωρητική βάση για τέτοιες εξωτερικότητες είναι ισχυρή (Markusenand Venables, 1999), τα σχετικά εμπειρικά στοιχεία είναι μάλλον λεπτά, με την πλειονότητα των μελετών σε επίπεδο ΜΜ να μην εντοπίζουν ισχυρά θετικά κίνητρα. (Hanson Gordon, 2001)

Υπάρχουν τρία κύρια αποτελέσματα για τις επιπτώσεις στην παραγωγικότητα των ξένων εταιριών στις οικονομίες. Πρώτον, τα άμεσα αποτελέσματα, τα οποία προέρχονται άμεσα από τις εταιρείες που απέκτησε μια πολυεθνική επιχείρηση (MNE), ως αποτέλεσμα της μεταφοράς νέων τεχνολογιών, κεφαλαίου, διαχείρισης και τεχνογνωσίας. Δεύτερον, οι ενδοβιομηχανικές επιδράσεις, οι οποίες προκύπτουν σε όλους τους τομείς στους οποίους δραστηριοποιείται η ξένη εταιρεία μέσω της μάθησης ή και του ανταγωνισμού. Τέλος, οι επιδράσεις μεταξύ των βιομηχανιών, οι οποίες προκύπτουν από επιχειρήσεις και τομείς που συνδέονται κάθετα με τις ξένες επιχειρήσεις, μέσω δεσμών ζήτησης ή και προσφοράς (Vasilis Monastiriotis, 2011). Μια μελέτη των Resmini και Nicolini διαπίστωσε ότι οι διαρροές ήταν πιο θετικές για τις μικρές εγχώριες επιχειρήσεις, σε τομείς υψηλής τεχνολογίας και στις πιο ανεπτυγμένες περιοχές της χώρας.

2.3 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΞΕ ΣΤΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

2.3.1 Δυσμενείς επιπτώσεις στην απασχόληση

Οι σκεπτικιστές για τις ΑΞΕ σημειώνουν ότι δεν είναι όλες οι «νέες θέσεις εργασίας» που δημιουργούνται από τις Άμεσες Ξένες Επενδύσεις αντιπροσωπευτικές καθαρής προσθήκης στην απασχόληση(ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: Στην περίπτωση των ΑΞΕ από ιαπωνικές εταιρείες αυτοκινήτων στις ΗΠΑ, ορισμένοι υποστηρίζουν ότι οι θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

από αυτήν την επένδυση αντισταθμίστηκαν περισσότερο από τις θέσεις εργασίας που χάθηκαν σε εταιρείες αυτοκινήτων ιδιοκτησίας στις ΗΠΑ, οι οποίες έχουν χάσει μερίδιο αγοράς από τους ιαπωνικούς ανταγωνιστές τους.) Σαν συνεπεία τέτοιων αποτελεσμάτων υποκατάστασης, μπορεί να είναι ο καθαρός αριθμός νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται από τις ΑΞΕ να μην είναι τόσο μεγάλη όσο αρχικά ισχυρίστηκε μίας Πολυεθνική Εταιρία(MNE) (Hill, 2000)

(ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: Στην περίπτωση της Δημοκρατίας της Μακεδονίας, η υψηλή ανεργία αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο οικονομικό πρόβλημα και επηρεάζει άμεσα τη χαμηλή οικονομική ανάπτυξη και το μικρό αριθμό θέσεων εργασίας με αποτέλεσμα εν τέλει την αύξηση της ανεργίας βραχυπρόθεσμα)

2.3.2 Δυσμενείς επιπτώσεις στον ανταγωνισμό

Μερικές φορές οι κυβερνήσεις ανησυχούν ότι οι θυγατρικές ξένων Πολυεθνικών Εταιριών(MNE) μπορεί να έχουν μεγαλύτερη οικονομική δύναμη από τους τοπικούς ανταγωνιστές. Εάν είναι μέρος ενός μεγάλου διεθνούς οργανισμού, οι ξένες Πολυεθνικές μπορεί να είναι σε θέση να αντλήσουν κεφάλαια που δημιουργούνται αλλού για να επιδοτήσουν τα δικά τους κόστη στην αγορά υποδοχής, η οποία θα μπορούσε να επιτρέψει να απομακρύνει τις τοπικές εταιρείες .

2.3.3 Δυσμενείς επιπτώσεις στο ισοζύγιο πληρωμών

Μια δεύτερη ανησυχία προκύπτει όταν μια θυγατρική στο εξωτερικό εισάγει σημαντικό αριθμό εισροών από το εξωτερικό, το οποίο οδηγεί σε χρέωση στον τρέχοντα λογαριασμό του υπολοίπου της χώρας υποδοχής πληρωμής. Στην περίπτωση της επένδυσης της Nissan στο Ηνωμένο Βασίλειο, η Nissan απάντησε σε ανησυχίες σχετικά με το τοπικό περιεχόμενο, δεσμεύοντας να αυξήσει το ποσοστό του τοπικού περιεχομένου στο 60 τοις εκατό, και στη συνέχεια αυξάνοντας το σε πάνω από 80 τοις εκατό (Hill, 2000).

Τα καθαρά οφέλη από τις ΑΞΕ δεν συγκεντρώνονται αυτόματα και η σημασία τους διαφέρει ανάλογα με τη χώρα υποδοχής και την κατάσταση. Οι παράγοντες που συγκρατούν τα πλήρη οφέλη των ΑΞΕ σε ορισμένες αναπτυσσόμενες χώρες περιλαμβάνουν το επίπεδο γενικής εκπαίδευσης και υγείας, το τεχνολογικό επίπεδο των επιχειρήσεων της χώρας υποδοχής, το ανεπαρκές άνοιγμα στο εμπόριο, τον αδύναμο ανταγωνισμός και τα ανεπαρκή κανονιστικά πλαίσια.

2.4 ΒΑΣΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2.4.1 ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Η Ελλάδα αποτελεί σταυροδρόμι τριών Ηπείρων γεωγραφικά(Ευρώπη, Αφρική, Ασία) καθιστώντας τις θαλάσσιες μεταφορές τον πιο διαδεδομένο τρόπο μεταφοράς αγαθών. Το λιμάνι του Πειραιά αποτελεί το μεγαλύτερο και σημαντικότερο λιμάνι της χώρας, το οποίο είναι ιδανικό για μεταφορές προς την Ευρώπη. (Τσέκερης, 2016)Η προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων στον τομέα των μεταφορών μόνο θετικές εκβάσεις μπορεί να έχει για την ελληνική οικονομία και συνεπώς να αυξήσει την παραγωγή και τις εξαγωγές περισσότερων εγχώριων προϊόντων. Αυτό με τη σειρά του θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας, καθώς επίσης και δημιουργία περισσότερων εσόδων για τη χώρα καθώς όλο και περισσότερες επιχειρήσεις θα χρησιμοποιούν τις ελληνικές θαλάσσιες και χερσαίες διόδους για να μεταφέρουν τα προϊόντα τους (Τσέκερης, 2016)

2.4.2 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο τουρισμός θεωρείται η «βαριά βιομηχανία» της Ελλάδας μιας είναι πλέον ο αγαπημένος προορισμός όλο και περισσότερων τουριστών παγκοσμίως ,λόγω της φιλοξενίας ,των τιμών, το φυσικό πλούτο, της παράδοσης, των εθίμων και του πολιτισμού μας. Τα τελευταία χρόνια έχουν αυξηθεί η κατασκευές ξενοδοχειακών μονάδων σε πολλά μεγάλα νησιά της χώρας μας όπως η Κρήτη, η Κέρκυρα, η Σαντορίνη, κ.α. Για αυτούς ακριβώς τους λόγους νέα επενδυτικά σχέδια κατατίθενται συνεχώς στο υπουργείο οικονομικών, σχέδια που αφορούν κυρίως μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες από πανίσχυρες πολυεθνικές επιχειρήσεις, που θα κάνουν την Ελλάδα ακόμη πιο δελεαστική προς τους ξένους τουρίστες. (Καραγεώργος , 2017)Η Ελλάδα βασίζεται πολύ στον τουρισμό που είναι ίσως η κυριότερη πηγή εσόδων της τα τελευταία χρόνια και για αυτόν ακριβώς το λόγο προσπαθεί να προσελκύσει όσες περισσότερες ξένες επενδύσεις μπορεί. Ο τουρισμός είναι ένας τομέας τον οποίο η Ελλάδα πρέπει να εκμεταλλευτεί στο έπακρο καθώς δεν θα πάψει ποτέ να κεντρίζει το ενδιαφέρον όχι μόνο όσων επιθυμούν να την επισκεφτούν για διακοπές αλλά και των επενδυτών οι οποίοι βλέπουν ότι κάθε χρόνο η Ελλάδα προσελύει εκατομμύρια επισκέπτες.

2.4.3 ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Η θέση της Ελλάδας είναι εκείνη που της επιτρέπει να διαδραματίσει έναν ιδιαίτερο ρόλο στον ενεργειακό χάρτη των Βαλκανίων και όχι μόνο. Εκτός από αυτό, η Ελλάδα έχει μεγάλη διαθεσιμότητα πηγών ενέργειας όπως, αιολική, υδροηλεκτρική και ηλιακή και φυσικά σε συνδυασμό με τα αναπτυξιακά έργα στον συγκεκριμένο τομέα ευελπιστεί να δημιουργήσει αρκετές επενδυτικές ευκαιρίες σε όλους τους τομείς του κλάδου της ενέργειας. Ο ενεργειακός τομέας λοιπόν μπορεί να παίξει καθοριστικό ρόλο στον τομέα των άμεσων ξένων επενδύσεων και της οικονομίας καθώς προσφέρει εύφορο έδαφος για υγιείς και αξιόπιστες επενδύσεις που θα οφελούσαν και την Ελλάδα και τους επενδυτές. Βέβαια η βελτίωση των δυνατοτήτων της οικονομίας στον ενεργειακό τομέα και η περεταίρω βελτίωση των επιδόσεων προϋποθέτουν επενδύσεις υψηλού επιπέδου και κόστους που θα δώσουν νέα ώθηση στον κλάδο της ενέργειας για περεταίρω έρευνα, ανάπτυξη και πρόσβαση στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Ωστόσο οι επενδύσεις στο συγκεκριμένο κλάδο επιβράδυναν κατά κάποιον τρόπο την κρίση και δεν σημείωσαν την κατακόρυφη πτώση που είχαν άλλοι κλάδοι της ελληνικής οικονομίας (Βέττας, 2016).

3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΠΡΟΠΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ»

3.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΑΞΕ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Ο ρόλος των επενδύσεων, ιδίως των άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ), στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης αποτελεί αμφισβητούμενο σημείο από την δεκαετία ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών της δεκαετίας του 1960.

Υπήρχαν πάντα απόψεις υπέρ της FDI και κατά αυτής. Ορισμένοι υποστηρίζουν ότι οι ΑΞΕ οδηγούν σε οικονομική ανάπτυξη και αύξηση της παραγωγικότητας στην οικονομία στο σύνολό της και ως εκ τούτου συμβάλλουν στις διαφορές στην οικονομική ανάπτυξη και τις αναπτυξιακές επιδόσεις μεταξύ των χωρών. Άλλοι τονίζουν τον κίνδυνο καταστροφής των ΑΞΕ από τοπικές δυνατότητες και λόγω της εξόρυξης φυσικών πόρων χωρίς επαρκή αποζημίωση φτωχών χωρών. (Κυρκιλής, 2015)

Ένας σημαντικός, αν και ανεπαρκής δείκτης αύξησης που προκαλείται από τις ΑΞΕ, είναι το επίπεδο των ΑΞΕ. Δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι το επίπεδο των ΑΞΕ και η σχετική σημασία των ΑΞΕ στις εθνικές οικονομίες έχουν διακυμάνσεις με την πάροδο του χρόνου και διέφεραν σημαντικά μεταξύ των χωρών. Και οι δύο μετρήσεις ήταν υψηλές στις αρχές του 20ού αιώνα, χαμηλές αργότερα και αναπτυσσόμενες και υψηλές προς το τέλος. Πρόσφατα σημειώθηκε αύξηση των ΑΞΕ στις αναπτυσσόμενες χώρες, με διακυμάνσεις μεταξύ περιφερειών και χωρών. Οι εσωτερικές ΑΞΕ στις αναπτυσσόμενες χώρες ήταν πάντα συγκεντρωμένες σε λίγες χώρες, αντανακλώντας εν μέρει τον οικονομικό τους πλούτο και τα εμπόδια πολιτικής. Ωστόσο, οι καθοριστικοί παράγοντες της FDI και συνεπώς των προοπτικών ανάπτυξης που προκαλούνται από τις FDI έχουν αλλάξει με την πάροδο του χρόνου. Ενώ τα εμπόδια πολιτικής στο εμπόριο και τις επενδύσεις έχουν επηρεάσει την προσέλκυση ΑΞΕ σε πολλές χώρες για μεγάλο χρονικό διάστημα, οι ΑΞΕ αναζητούν περισσότερα μέρη στον ιστό των παγκόσμιων παραγωγικών διαδικασιών, και συνεπώς χρειάζονται καλές οικονομικές βασικές αρχές όπως η αγορά, το μέγεθος και η ανάπτυξη, η καλή ποιότητα και οι κατάλληλες δεξιότητες και υποδομές σε τοπικές τεχνολογικές δυνατότητες (Velde, 2006).

Μια σημαντική αλλαγή τις τελευταίες τρεις δεκαετίες ήταν ότι οι κυβερνήσεις έχουν γίνει πιο ευνοϊκές έναντι των ΑΞΕ και έχουν ελευθερώσει ανάλογα το καθεστώς ΑΞΕ τους,

Διαφορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

αν και σε διαφορετικούς χρόνους, ταχύτητες και βάθη σε διαφορετικές χώρες και περιοχές. Κατά τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια, οι χώρες θεωρούν ότι οι ΑΞΕ συμβάλλουν όλο και περισσότερο στις αναπτυξιακές στρατηγικές τους για την τεχνολογία και το κεφάλαιο που παρέχουν. Έχουν ακόμη αρχίσει να ανταγωνίζονται για FDI. Οι επενδυτικές πολιτικές έχουν γίνει πιο φιλελεύθερες σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, αλλά δεν υπάρχει ολοκληρωμένο πλαίσιο σε πολυμερές επίπεδο. Ορισμένες χώρες καταγωγής διευκολύνουν επίσης ολοένα και περισσότερο τις ΑΞΕ σε αναπτυσσόμενες χώρες χρησιμοποιώντας κεφάλαια εγγύησης, σύζευξη και άλλα μέτρα (Velde, 2006).

Ωστόσο, την ίδια στιγμή που οι χώρες έχουν αρχίσει να συνειδητοποιούν τις θετικές πτυχές των ΑΞΕ, έχει πλέον εμφανιστεί στην ερευνητική κοινότητα μια πιο λεπτομερή άποψη για τις ΑΞΕ και την ανάπτυξη, βλέποντας τον αντίκτυπο των ΑΞΕ στην οικονομική ανάπτυξη όχι μόνο ως θετικό ή μόνο αρνητικό (ο όγκος των ΑΞΕ δεν αποτελεί επαρκή δείκτη για τις προοπτικές ανάπτυξης), αλλά ότι οι επιπτώσεις εξαρτώνται από τον τύπο των ΑΞΕ, τα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων, τις οικονομικές συνθήκες και τις πολιτικές. Για παράδειγμα, ο τύπος και τα κίνητρα των ΑΞΕ είναι σημαντικά: η αύξηση της αποδοτικότητας που αναζητά ΑΞΕ στην παραγωγή υψηλής προστιθέμενης αξίας έχει συμβάλει στη μετατροπή των δομών παραγωγής σε πολλές χώρες της Ανατολικής Ασίας από τη δεκαετία του 1960 και ως εκ τούτου στην απόδοσή τους για την ανάπτυξη, ενώ το ίδιο δεν μπορεί να ειπωθεί για φυσικούς πόρους που αναζητούν ΑΞΕ σε ορισμένες ασθενώς αναπτυσσόμενες πετρελαιοπαραγωγικές αναπτυσσόμενες χώρες (π.χ. Νιγηρία τη δεκαετία του 1970 - 1990) ή αγορά ΑΞΕ που αντικαθιστά τοπικές εγχώριες δυνατότητες σε χώρες υποκατάστασης εισαγωγών στη Λατινική Αμερική τη δεκαετία του 1970 και στις αρχές της δεκαετίας του 1980 (Velde, 2006).

Ο τύπος και ο προσδιορισμός αλληλουχίας γενικών και ειδικών πολιτικών σε τομείς που καλύπτουν τις επενδύσεις, το εμπόριο, την καινοτομία και τους ανθρώπινους πόρους θεωρούνται πλέον κρίσιμοι για να επηρεάσουν τη σχέση μεταξύ ΑΞΕ και ανάπτυξης. Ενώ οι ΑΞΕ είναι συχνά ανώτερες όσον αφορά το κεφάλαιο και την τεχνολογία, οι διαρροές στην τοπική οικονομική ανάπτυξη δεν είναι αυτόματες. Οι κατάλληλες πολιτικές για να επωφεληθούν από τις ΑΞΕ περιλαμβάνουν τη δημιουργία τοπικών ανθρώπινων πόρων και τεχνολογικών δυνατοτήτων για την αύξηση της απορροφητικής ικανότητας να συλλάβει τη διαρροή παραγωγικότητας από τις Διακρατικές Εταιρείες (πολιτικές παρόμοιες με εκείνες που προσπαθούν να προσελκύσουν αρχικά τις ΑΞΕ). Οι χώρες έχουν χρησιμοποιήσει γενικές πολιτικές (βελτίωση του επενδυτικού κλίματος) και συγκεκριμένες πολιτικές (πρόγραμμα

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

διασυνδέσεων, προσαρμοσμένη ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού) για να κάνουν τις ΑΞΕ να λειτουργήσουν. Συνολικά, υπήρξε μια σημαντική αλλαγή προς την ελευθέρωση του καθεστώτος ΑΞΕ και οι ΑΞΕ θεωρούνται πλέον ευνοϊκότερες από ό, τι πριν από μερικές δεκαετίες, αλλά και οι κυβερνήσεις συνειδητοποιούν όλο και περισσότερο ότι οι πολιτικές μπορούν να επηρεάσουν τις επιπτώσεις των ΑΞΕ στην ανάπτυξη. (Κυρκιλής, 2015)

3.2 ΒΑΣΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Το επίπεδο και η σύνθεση των ΑΞΕ έχει αλλάξει σημαντικά με την πάροδο του χρόνου και αυτό έχει επιπτώσεις στον τρόπο με τον οποίο οι ΑΞΕ επηρεάζουν την ανάπτυξη, κυρίως επειδή οι χώρες με αυξημένα ποσά του σωστού τύπου ΑΞΕ θα έχουν μεγαλύτερο δυναμικό για να επωφεληθούν. Αυτή η ενότητα παρουσιάζει δεδομένα ΑΞΕ με ιστορική προοπτική. Υπήρξε μια ταχεία αύξηση των ΑΞΕ τις τελευταίες δύο δεκαετίες, με μείωση πιο πρόσφατα για τις ανεπτυγμένες χώρες, αν και με διαφορές μεταξύ των χωρών (Bhattacharyya, 2012).

Ο τρόπος με τον οποίο η ΑΞΕ επηρεάζει την ανάπτυξη εξαρτάται κατά ένα σημαντικό μέρος από τον τύπο και τον όγκο των ΑΞΕ. Έτσι, κατά την κατανόηση του αντίκτυπου των ΑΞΕ, είναι σημαντικό να κατανοηθεί τι προσελκύει τις ΑΞΕ, πώς άλλαξαν με την πάροδο του χρόνου και τι σημαίνουν αυτές οι αλλαγές στους καθοριστικούς τύπους ΑΞΕ.

Οι κύριοι καθοριστικοί παράγοντες των εσωτερικών ΑΞΕ μπορούν να χωριστούν σε διάφορες κατηγορίες και να σχετίζονται με (Jain, Kuvvet, & Pagano, 2017):

- Γενικούς παράγοντες πολιτικής (π.χ. πολιτική σταθερότητα, ιδιωτικοποίηση)
- Ειδικές πολιτικές ΑΞΕ (κίνητρα, απαιτήσεις απόδοσης, προώθηση επενδύσεων, διεθνές εμπόριο και επενδυτικές συνθήκες)
- Μακροοικονομικούς παράγοντες (ανθρώπινοι πόροι, υποδομές, μέγεθος και ανάπτυξη της αγοράς)
- Εταιρικούς συγκεκριμένους παράγοντες (π.χ. τεχνολογία). Για παράδειγμα, οι εξελίξεις στις ΤΠΕ είχαν σημαντικό αντίκτυπο στον τρόπο με τον οποίο οι εταιρείες δομούν τις διεθνείς δραστηριότητές τους. Το πιο σημαντικό, έχει διευκολύνει μια πιο εξειδικευμένη παραγωγή που προσελκύεται σε εκείνες τις τοποθεσίες που μπορούν να προσφέρουν το πιο ανταγωνιστικό περιβάλλον για οποιαδήποτε δεδομένη δραστηριότητα.

Υπήρξαν τάσεις σε όλους αυτούς τους παράγοντες τις τελευταίες δεκαετίες και μεταξύ τους μπορούν να εξηγήσουν ένα μεγάλο μέρος του λόγου για τον οποίο οι ΑΞΕ έχουν

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

πάει περισσότερο σε ορισμένες χώρες και περιοχές από κάποιες άλλες. Υπήρξαν επίσης αλλαγές στη σχετική σημασία τους. Το κύριο σημείο είναι ότι ένας παράγοντας που έχει γίνει όλο και πιο σημαντικός για την προσέλκυση ΑΞΕ (δημιουργία κατάλληλων και καλής ποιότητας τοπικών δυνατοτήτων) είναι επίσης ολοένα και πιο σημαντικός για να κάνει τις ΑΞΕ να λειτουργήσουν για οικονομική ανάπτυξη.

Το επίπεδο και η σχετική σημασία των ΑΞΕ κυμάνθηκε με την πάροδο του χρόνου και ήταν υψηλό στις αρχές του 20ού αιώνα, χαμηλό μετέπειτα και αναπτυσσόμενο έως υψηλό προς το τέλος. Οι εσωτερικές ΑΞΕ στις αναπτυσσόμενες χώρες ήταν πάντα συγκεντρωμένες σε λίγες χώρες, αντικατοπτρίζοντας εν μέρει τον οικονομικό τους πλούτο, αλλά επίσης αντικατοπτρίζοντας την ικανότητα των χωρών να δημιουργήσουν τις συνθήκες που χρειάζονται αποτελεσματικότητα και τα στρατηγικά περιουσιακά στοιχεία που αναζητούν ΑΞΕ, συμπεριλαμβανομένου του ανθρώπινου δυναμικού και των τεχνολογικών δυνατοτήτων.

Τα τελευταία 15 χρόνια, οι χώρες θεωρούν ότι οι ΑΞΕ συμβάλλουν όλο και περισσότερο στις αναπτυξιακές στρατηγικές τους για την τεχνολογία και το κεφάλαιο που παρέχουν, και ως εκ τούτου έχουν αρχίσει να ανταγωνίζονται για τις ΑΞΕ. Οι επενδυτικές πολιτικές έχουν γίνει φιλελεύθερες σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, αλλά δεν υπάρχει ακόμη πλήρες πλαίσιο για τις ΑΞΕ σε πολυμερές επίπεδο. Οι χώρες καταγωγής ελπίζουν επίσης όλο και περισσότερο να ωθήσουν τις ΑΞΕ σε αναπτυσσόμενες χώρες χρησιμοποιώντας κεφάλαια εγγύησης (Grimsley, 2017).

Η χώρα καταγωγής και η χώρα υποδοχής έχουν συνειδητοποιήσει ότι δεν μπορούν να επηρεάσουν μόνο την ποσότητα των ΑΞΕ και επομένως τις πιθανές προοπτικές ανάπτυξης, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο οι ΑΞΕ επηρεάζουν την ανάπτυξη, την παραγωγικότητα, την απασχόληση, τη φτώχεια κ.λπ. Οι χώρες έχουν χρησιμοποιήσει γενικές πολιτικές (βελτίωση του επενδυτικού κλίματος, συμπεριλαμβανομένων ανταγωνιστικών και εμπορικών όρων) και συγκεκριμένες πολιτικές (πρόγραμμα διασυνδέσεων, προσαρμοσμένη ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων) για να κάνουν τις ΑΞΕ να λειτουργήσουν για ανάπτυξη, με τρόπο παρόμοιο με την προσπάθεια προσέλκυσης αποτελεσματικών και στρατηγικών περιουσιακών στοιχείων που αναζητούν ΑΞΕ.

Συνολικά, υπήρξε μια σημαντική αλλαγή προς την ελευθέρωση του καθεστώτος ΑΞΕ και οι ΑΞΕ θεωρούνται πλέον ευνοϊκότερες από ό, τι πριν από μερικές δεκαετίες. Οι κυβερνήσεις έχουν επίσης συνειδητοποιήσει ότι οι πολιτικές μπορούν να επηρεάσουν τις επιπτώσεις των ΑΞΕ στην ανάπτυξη.

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

Οι επενδύσεις, το εμπόριο, η καινοτομία και το ανθρώπινο δυναμικό είναι όλα σημαντικά. Οι κατάλληλες πολιτικές για να επωφεληθούν από τις ΑΞΕ περιλαμβάνουν τη δημιουργία τοπικών ανθρώπινων πόρων και τεχνολογικών δυνατοτήτων για την κάλυψη των διαρροών παραγωγικότητας.

3.3 ΕΚΡΟΕΣ ΑΞΕ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΚΑΙ Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥΣ

Η Ελλάδα δεν αποτελούσε ποτέ μια χώρα που δραστηριοποιούνταν σε άμεσες ξένες επενδύσεις. Οι ελληνικές επιχειρήσεις τις παλαιότερες δεκαετίες δεν επιδείκνυαν μεγάλα ποσοστά παραγωγής στο εξωτερικό, με εξαίρεση τους παραδοσιακά ισχυρούς ελληνικούς κλάδους της ναυτιλίας και της παραγωγής καπνού.

Την δεκαετία του 1990 κατά το άνοιγμα των Βαλκανικών οικονομιών υπήρχαν λιγότερες από δέκα επιχειρήσεις που έκαναν διεθνείς επενδύσεις. Η διεύρυνση των ελληνικών επιχειρήσεων σε παγκόσμια κλίμακα πραγματοποιείται από το 1989 οπότε και σημειώνεται πληθώρα διαφορετικών επενδύσεων σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, με τις περισσότερες από τις επενδύσεις να πραγματοποιούνται στα Βαλκάνια.

Οι ελληνικές επιχειρήσεις λόγω της γειννίας με χώρες της νοτιοανατολικής Ευρώπης προεξέτειναν μεθοδικά τις εμπορικές τους δραστηριότητες. Οι τράπεζες και οι εταιρείες τηλεπικοινωνιών υπήρξαν πρωτοπόρες αυτών των επεκτάσεων. Οι κινήσεις αυτές ήταν καταλυτικές και έδωσαν το παράδειγμα σε πληθώρα επιχειρήσεων διαφορετικών μεγεθών και κλάδων για να επενδύσουν στις βαλκανικές χώρες. Το αποτέλεσμα ήταν οι ελληνικές επιχειρήσεις να εισχωρήσουν με επιτυχία στις οικονομίες των Βαλκανικών χωρών. Μάλιστα έως και σήμερα η Ελλάδα θεωρείται πρώτη στις ξένες επενδύσεις στην Αλβανία, την Π.Γ.Δ.Μ. και την Σερβία, τρίτη στην Ρουμανία και τέταρτη στην Σερβία. Ο ορίζοντας των επενδύσεων που επιτελούν είναι μακροπρόθεσμος, διότι αποβλέπουν στο να είναι οι πρώτοι οι οποίοι θα αξιοποιήσουν τις ανερχόμενες οικονομίες των γειτονικών χωρών. Η Ρουμανία και η Βουλγαρία προσπαθούν να γίνουν αποδέκτες μεγαλύτερης εισροής ελληνικών ΑΞΕ, κυρίως από την ένταξη τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση και μετά. Στην περιοχή των Βαλκανίων οι καινούριες επενδυτικές ευκαιρίες που δραστηριοποιούνται εκεί ανήκουν στους τομείς της ενέργειας, του εκσυγχρονισμού δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας, του πετρελαίου και του φυσικού αερίου κοινής ωφέλειας και στις υποδομές μεταφορών.

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

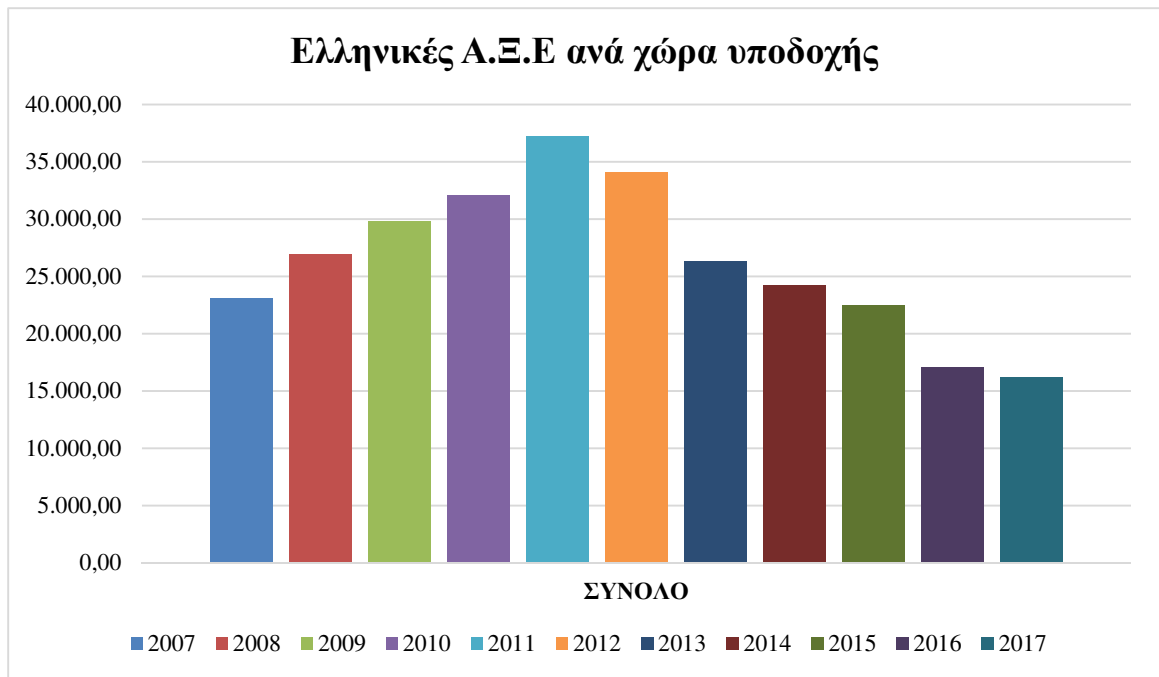
Στη συνέχεια ακολουθούν στατιστικά στοιχεία για τις Ελληνικές Άμεσες Ξένες Επενδύσεις από το 2007 έως και το 2017 όπως καταγράφηκαν από την Τράπεζα της Ελλάδος. (Τράπεζα της Ελλάδος, 2019)

Διαφορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

Πίνακας 3.1: Ελληνικές Α.Ξ.Ε ανά χώρα υποδοχής.

Χώρες Υποδοχής	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Αλβανία	441,4	487,1	350,1	412,0	402,3	511,8	589,0	888,8	931,7	879,0	770,1
Αυστρία	240,2	243,0	373,7	329,5	310,6	307,5	390,4	737,0	632,4	593,5	593,91
Βουλγαρία	1.155, 0	1.352,7	1.505,4	2.102,8	2.026,1	1.914,9	1.717,3	1.643,0	1.622,5	1.259,9	1.121,0
Κύπρος	7.068,2	7.676,6	8.467,7	8.886,4	9.282,4	8.839,2	5.332,4	5.006,1	4.992,7	4 269,9	4,215,7
Π.Γ.Δ.Μ	423,1	430,9	366,3	364,6	372,2	311,7	269,9	337,8	383,8	193,4	194,1
Γερμανία	379,2	410,2	394,3	396,6	380,5	413,4	329,6	127,6	170,8	220,4	218,1
Χονγκ Κονγκ	245,7	330,7	398,4	492,3	634,0	793,5	671,1	895,9	1.175,7	1.729, 9	1.931,1
Ιταλία	87,1	100,0	115,7	99,3	31,4	207,8	234,3	506,3	490,3	322,3	345,4
Λουξεμβούργο	557,8	1.016,7	119,6	150,6	100,8	97,3	125,3	-100,3	373,8	-182,7	-368,0
Ολλανδία	724,5	2.303,6	4.443,1	2.455,9	5.856,2	5.404,7	2.214,4	962,8	1.962,9	1.929,6	1.966,9
Ρουμανία	3.940,6	3.253,8	3.350,4	3.795,2	3.115,5	2.847,5	2.325,8	2.913,4	2.598,4	2.359,0	1.567,3
Σερβία	1.645,7	1.761,7	1.889,9	2.126,4	1.822,8	1.497,4	1.264,0	1.332,0	902,4	683,3	468,2
Ισπανία	144,5	175,4	176,9	193,5	141,4	122,4	124,3	109,7	108,6	119,5	123,1
Τουρκία	3.805,7	3.369,5	4.069,2	4.539,6	4.876,2	3.725,7	4.623,5	5.336,9	3.297,1	136,1	131,7
Η.Π.Α	1.130,9	373,9	1.313,8	2.109,9	2.304,1	1.953,2	1.653,9	1.822,6	1.969,2	2.220,3	2.119,0
Ηνωμένο Βασίλειο	-347,3	134,0	-858,4	-373,0	-57,9	362,8	-49,6	-417,8	-1.421,7	-1.188,7	-770,0
Άλλες χώρες	1.452,0	2.896,4	3.287,5	3.982,2	5.616,9	4.751,7	4.505,2	2.126,0	2.238,3	1.537,5	1.509,7
ΣΥΝΟΛΟ	23.094,3	26.916,2	29.763,4	32.083,8	37.215,6	34.062,4	26.320,7	24.227,9	22.428,8	17.082,2	16.137,4

Πηγή: (Τράπεζα της Ελλάδος, 2019)

Διάγραμμα 3.1: Ελληνικές Α.Ξ.Ε ανά χώρα υποδοχής.

Πηγή: (Τράπεζα της Ελλάδος, 2019)

3.4 ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΞΕ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ (ΤΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΤΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ ΑΞΕ)

3.4.1 ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ

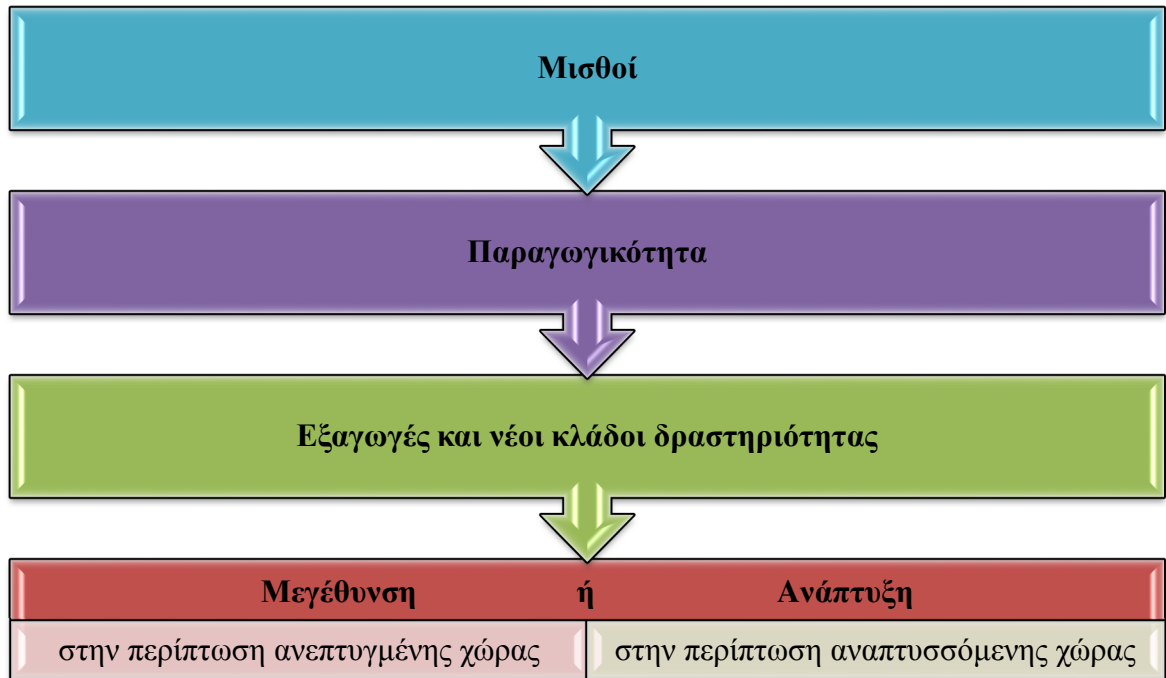
Οι άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ) αποτελούν καταλυτικό παράγοντα όσον αφορά τη διεθνοποίηση της οικονομίας συμβάλλοντας στην οικονομική ολοκλήρωση των χωρών ανά τον κόσμο.

Οι ΑΞΕ όπως καταγράφεται στο Εγχειρίδιο Ισοζυγίου Πληρωμών του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου αποτελούν μια μακροπρόθεσμη επένδυση η οποία φανερώνει το κέρδος μιας επιχείρησης που έχει έδρα σε μια χώρα (άμεσος επενδυτής) με μια επιχείρηση σε άλλη διαφορετική από του επενδυτή χώρα.

Οι ΑΞΕ δημιουργούν θετικές και αρνητικές επιπτώσεις στη χώρα υποδοχής. Αυτές πιθανόν να επηρεάζονται από τις τοπικές κυβερνήσεις, τη βιομηχανική και τεχνολογική ανάπτυξη της περιοχής και βέβαια από τον τρόπο με τον οποίο η κοινωνία αντιμετωπίζει τις ΑΞΕ.

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

Επίσης, δύνανται να επιδράσουν στην οικονομία της χώρας υποδοχής μέσω κάποιων χαρακτηριστικών. Οι ΑΞΕ στη χώρα υποδοχής επηρεάζουν τα εξής χαρακτηριστικά: (Κυρκιλής, 2010)

Σχήμα 3.1: Τα βασικά χαρακτηριστικά, τα οποία επηρεάζουν οι ΑΞΕ στη χώρα υποδοχής.

Πηγή: (Κυρκιλής, 2010)

Αναλυτικότερα διαπιστώνονται τα ακόλουθα:

- **Μισθοί:** Οι πολυεθνικές επιχειρήσεις τόσο στις αναπτυσσόμενες όσο και στις αναπτυγμένες χώρες παρέχουν στη χώρα υποδοχής καλύτερους μισθούς σε σύγκριση με τις εγχώριες επιχειρήσεις.
- **Παραγωγικότητα:** Οι ΑΞΕ μπορούν να επηρεάσουν και την βελτίωση της παραγωγικότητας. Πρόκειται για μια σειρά από συντελεστές οι οποίοι όταν λειτουργούν συνδυαστικά, μεγαλώνουν την παραγωγικότητα των εγχώριων επιχειρήσεων και της ευρύτερης περιοχής όπου κινούνται. Η βελτίωση της παραγωγικότητας ταυτίζεται με την επέκταση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.
- **Εξαγωγές και νέοι κλάδοι δραστηριότητας:** Οι ΑΞΕ ευθύνονται για την είσοδο νέων τομέων δράσης στη χώρα υποδοχής και στην άνοδο της εξαγωγικής κίνησης. Με αυτόν τον τρόπο, τροποποιείται η σύνθεση της παραγωγής της χώρας υποδοχής.
- **Μεγέθυνση**(όταν πρόκειται για ανεπτυγμένη χώρα) **ή ανάπτυξη** (όταν πρόκειται για αναπτυσσόμενη χώρα): Μια αναπτυσσόμενη χώρα προσπαθεί να βρίσκεται στο ίδιο επίπεδο με τις αναπτυγμένες χώρες, αλλά υστερεί λόγω της έλλειψης γνώσεων και ιδεών

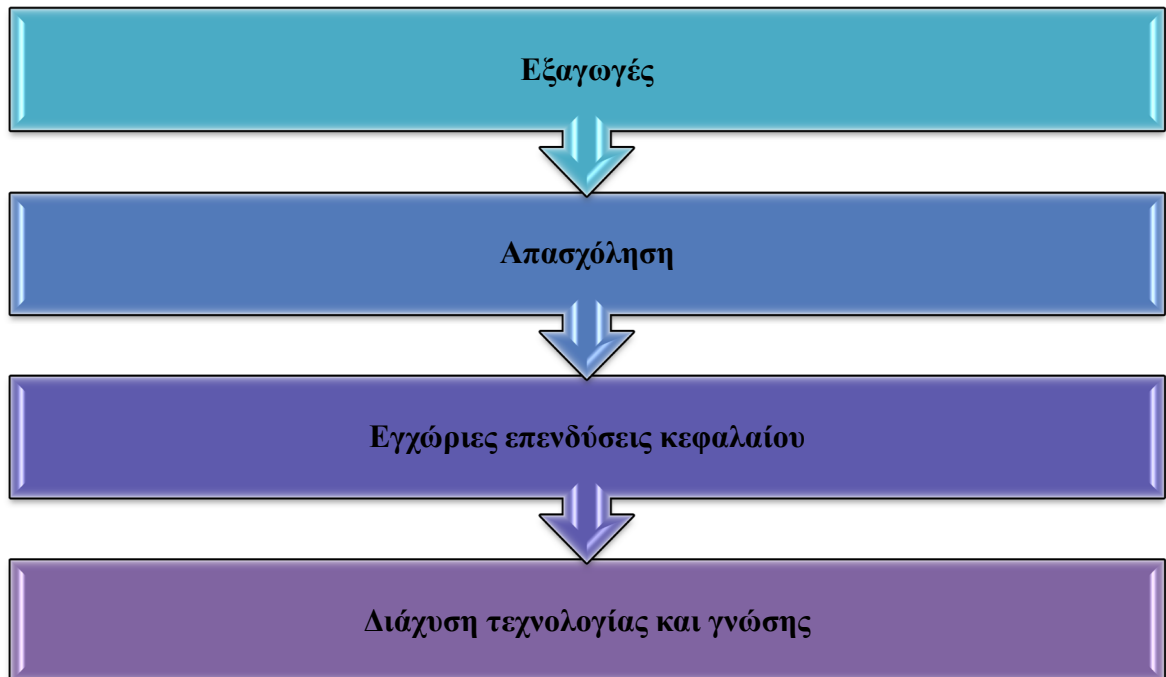
Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

κατάλληλων να προάγουν την οικονομία της. Συνεπώς, ο σχηματισμός ενός οικονομικού περιβάλλοντος, που θα αποφέρει οικονομικά και μη κέρδη στις πολυεθνικές επιχειρήσεις, αποτελεί μία τακτική που θα μπορούσε να προσφέρει στην οικονομία της χώρας υποδοχής την πρόοδο που έχει ανάγκη. Ως εκ τούτου με τον τρόπο αυτό οι πολιτικές θα φέρουν την τοπική αγορά στην πλήρωση του κενού εξαιτίας της έλλειψης ιδεών και γνώσεων. (Κυρκιλής, 2010)

3.4.2 ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ / ΚΙΝΗΤΡΑ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ

Την τελευταία δεκαετία αναζωπυρώνεται το ενδιαφέρον για τις επιδράσεις των ΑΞΕ στις χώρες προέλευσης καθώς έχουν εμφανιστεί καινούριες μεγάλες αγορές με αποτέλεσμα να είναι ελκυστικές τοποθεσίες για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις. Όσον αφορά τις εκροές ΑΞΕ έχουν κατηγορηθεί ότι δημιουργούν αρνητικές επιπτώσεις στις οικονομίες των χωρών προέλευσης, τόσο στην απασχόληση, το προϊόν, τις εξαγωγές όσο και στην παραγωγικότητα.

Οι συνέπειες των ΑΞΕ στη χώρα προέλευσης, καθώς θεωρούνται μικρές σε μέγεθος και χωρίς σαφή απάντηση στην κατηγοριοποίηση τους, έχουν ερευνηθεί λιγότερο από τις επιδράσεις στη χώρα υποδοχής. Ωστόσο, κάποιες από τις επιπτώσεις διαπιστώνονται στις εξαγωγές, στις εγχώριες επενδύσεις κεφαλαίου, στην απασχόληση καθώς και στις διαχύσεις τεχνολογίας/γνώσης. (Κυρκιλής, 2010)

Σχήμα 3.2: Τα βασικά χαρακτηριστικά, τα οποία επηρεάζουν οι ΑΞΕ στη χώρα προέλευσης.

Πηγή: (Κυρκιλής, 2010)

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

Αναλυτικότερα διαπιστώνονται τα εξής:

- **Εξαγωγές:** Η επιρροή των ΑΞΕ στις εξαγωγές της χώρας προέλευσής τους πιθανόν να εξαρτάται από το γεγονός αν η σχέση μεταξύ των προϊόντων της επιχείρησης που παράγονται στις δύο χώρες είναι οριζόντια ή κάθετη.
- **Απασχόληση:** Η ανταγωνιστικότητα της επιχείρησης πιθανόν να ενισχυθεί λόγω της μεγαλύτερης ανταγωνιστικότητας εξαιτίας της ανακατανομής της αλυσίδας παραγωγής με αποτέλεσμα να μεγεθυνθούν τα μερίδια αγοράς της, τόσο εγχώρια όσο και στο εξωτερικό. Επίσης, μπορεί να προκύψουν συμπληρωματικές σχέσεις ανάμεσα στην ξένη και την εγχώρια παραγωγή, διότι ενθαρρύνονται οι ροές εμπορίου. Αναφορικά με τις οριζόντιες ΑΞΕ, αυτές γίνονται προκειμένου να ευνοήσουν την επιτόπια ζήτηση, αλλάζοντας ουσιαστικά τις εξαγωγές και ένα κομμάτι της παραγωγής. Ωστόσο, δημιουργείται ζήτηση για ενδιάμεσα προϊόντα και υπηρεσίες από την μητρική προς τη θυγατρική με αποτέλεσμα να υπάρξει θετικό αποτέλεσμα.
- **Εγχώριες επενδύσεις κεφαλαίου:** Στη χώρα προέλευσης υπάρχει έντονο ενδιαφέρον όσον αφορά τη μείωση των εγχώριων επενδύσεων. Μια πολυεθνική επιχείρηση που πραγματοποιεί ΑΞΕ, έχει τη δυνατότητα να αυξήσει το κόστος της. Εάν όμως οι ΑΞΕ είναι πετυχημένες, τότε η επιχείρηση μπορεί να αποκτήσει κεφάλαιο για να το επενδύσει στη χώρα προέλευσής της, στηρίζοντας τις επενδύσεις των μητρικών επιχειρήσεων.
- **Διάχυση τεχνολογίας και γνώσης:** Εξαιτίας της μεταξύ τους αλληλεπίδρασης αυτό είναι λογικό να συμβαίνει καθώς μεταφέρεται τεχνολογία και τεχνογνωσία από την χώρα προέλευσης στην χώρα υποδοχής. Ωστόσο, μπορεί η τεχνολογία της χώρας υποδοχής να είναι υποδεέστερη από αυτήν της χώρας προέλευσης, ενώ η χώρα προέλευσης μπορεί να κερδίσει μεθόδους και πατέντες χρήσιμες για αυτήν. (Κυρκιλής, 2010)

3.5 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΞΕ

3.5.1 COSCO SHIPPING Lines (Greece) SA

Η COSCO SHIPPING Lines (Greece) SA ιδρύθηκε τον Φεβρουάριο του 1997 στον Πειραιά, το κύριο λιμάνι της χώρας, εκπροσωπώντας όλες τις θυγατρικές εταιρείες της COSCO, ενεργώντας ως αποκλειστικός αντιπρόσωπος της COSCO Logistics στην Ελλάδα και απαρτίζεται από 140 υπαλλήλους. Το υποκατάστημα της Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε τον Μάρτιο του 2004 και αποτελείται από 10 υπαλλήλους. Η COSCO Ελλάδας είναι επίσης πιστοποιημένη από τον ΑΕΟ (Authorised Economic Operator) από τον Νοέμβριο του 2013 που αποδεικνύει την ένδειξη ενός αξιόπιστου συνεργάτη και είναι πιστοποιημένη κατά ISO

Διαφορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

9001: 2015 και ISO 14001: 2015. Αντικείμενο του έργου ήταν η εφαρμογή του συστήματος ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης της εταιρείας σε δραστηριότητες της εταιρείας που σχετίζονται με τον σχεδιασμό και την παροχή υπηρεσιών μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων και ναυτιλιακών γραφείων, παρέχοντας υψηλής ποιότητας και βιώσιμες υπηρεσίες (Cosco Shipping Lines Greece.gr, 2020)

Η COSCO SHIPPING Lines (Ελλάδα) SA:

- Παρέχει υπηρεσίες ναυτιλιακών πρακτορείων για την ανάπτυξη μεσιτικών, ναυτιλιακών, μεταφορικών και εμπορικών δραστηριοτήτων.
- Αναλαμβάνει τη μεταφορά εμπορευμάτων σε εμπορευματοκιβώτια με οποιοδήποτε μέσο όπως θαλάσσιες, χερσαίες, σιδηροδρομικές και αεροπορικές μεταφορές.
- Ολοκληρώνει σχετικές συνδέσεις και συντονίζει μεταφορές εμπορευματοκιβωτίων σε διάφορους προορισμούς εντός Ελλάδας ή εξωτερικού.
- Παρέχει εκτελωνισμό, εισαγωγή, εξαγωγή, αποθήκευση, συσκευασία και αποστολή, μεταφορτώσεις φορτίου σε άλλα πλοία και διαχείριση εμπορευμάτων υπό διαμετακόμιση.
- Λαμβάνει τις αναγκαίες ενέργειες σχετικά με τη μεταφορά και διαμετακόμιση εμπορευμάτων.

Η τελευταία ανάπτυξη της COSCO Shipping Agency (Greece) SA είναι το νέο τμήμα που ιδρύθηκε τον Ιανουάριο του 2013, ο COSCO Logistics Control Tower, για την προώθηση της Ελλάδας και της γεωγραφικής της θέσης ως πύλης και κέντρου διαμετακόμισης φορτίων για την περιοχή EMEA.

Σήμερα η COSCO SHIPPING LINES (Greece) SA διατηρεί επίσης την υπό-αντιπροσωπεία της Κύπρου, της Βουλγαρίας, της Αλβανίας, της Σερβίας (συμπεριλαμβανομένου του Κοσσυφοπεδίου), της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, της ΠΓΔΜ, παρέχοντας συνεχή υποστήριξη σε όλους τους υπό -πράκτορες καθώς και στα γραφεία, στους πράκτορες της COSCO και στους συνεργάτες παγκοσμίως.

Οι κύριες υπηρεσίες που προσφέρονται στην Ελλάδα είναι πρακτορεία και υποστήριξη πλοίων, μεταφορά εμπορευματοκιβωτίων, διατοπικές υπηρεσίες, ναύλωση πλοίων, σιδηροδρομικές μεταφορές μεταξύ του τερματικού σταθμού εμπορευματοκιβωτίων Πειραιώς και της Κεντρικής Ευρώπης ή αεροπορικές και ειδικές μεταφορές. (Cosco Shipping Lines Greece.gr, 2020)

3.5.2 LIDL ΕΛΛΑΣ

Το πρώτο κατάστημα Lidl άνοιξε στην Ελλάδα το 1999. Από τότε έχει εξελιχθεί σε σταθερή αξία στο ελληνικό λιανεμπόριο και είναι στενά συνδεδεμένοι με την τοπική οικονομία. Πλέον η Lidl Ελλάς λειτουργεί 224 καταστήματα και 5 κέντρα logistics απασχολώντας συνολικά περισσότερους από 5800 εργαζόμενους (corporate.lidl-hellas, 2020).

Η Lidl ήδη ξεκίνησε ως επιχείρηση χονδρικού εμπορίου τροφίμων στη Γερμανία τη δεκαετία του 1930, με σαφή στόχο την παροχή ποιοτικών και φρέσκων προϊόντων στην καλύτερη δυνατή τιμή.

Πρόκειται για ένα κατάστημα discount. Η αγοραστική εμπειρία στα καταστήματα Lidl είναι εύκολη, απλή και ευχάριστη, ενώ η συνεργασία με τους συνεργάτες και τους προμηθευτές χαρακτηρίζεται από διαφάνεια. Η πολιτική της επιτυχίας της εν λόγω εταιρείας συναρτάται από ένα τυποποιημένο σύστημα καταστημάτων με επίγνωση της ευθύνης απέναντι στους συνεργάτες και στο περιβάλλον.

Επίσης, παρέχονται στους πελάτες προϊόντα σύμφωνα με τα υψηλότερα standards ποιότητας, στις χαμηλότερες δυνατές τιμές και η συνεργασία με τους προμηθευτές είναι στενή. Βασική της επιδίωξη είναι η χρήση τοπικών προϊόντων όπου μπορεί να γίνει και επιτυγχάνεται μέσω της συνεργασίας με τοπικούς παραγωγούς και προμηθευτές.

Η εταιρεία Lidl ξεκινά στο Neckarsulm της Βάδης-Βιρτεμβέργης, στη Γερμανία. Τη δεκαετία του 1930 τέθηκαν τα θεμέλια για τη διεθνή επέκταση της Lidl με το χονδρικό εμπόριο τροφίμων διακρίνοντάς την το θάρρος να σχεδιάζει νέους ορίζοντες.

Η επιχείρηση χάρη στο χαρακτηριστικό επιχειρηματικό μοντέλο, μπόρεσε να αναπτυχθεί γρήγορα. Τα πρώτα 15 χρόνια, υπήρχαν ήδη στη Γερμανία περισσότερα από 450 καταστήματα. Η Lidl στα τέλη της δεκαετίας του 1980, επεκτάθηκε σε περισσότερες χώρες. Σήμερα, λειτουργεί σε 29 χώρες περίπου 10.500 καταστήματα και εξακολουθεί να επεκτείνεται. Από το 2017 και το 2018 η Lidl εκπροσωπείται με καταστήματα στις ΗΠΑ και στη Σερβία (corporate.lidl-hellas, 2020).

Διαφορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

Πίνακας 3.2: Σταθμοί λειτουργίας της Lidl Ελλάς.

Σταθμοί λειτουργίας της Lidl Ελλάς.	
1998	Η Lidl Ελλάς ανοίγει το 1ο Logistics Center στη Γέφυρα Θεσσαλονίκης.
1999	Αρχίζει η επιτυχημένη πορεία της εταιρίας στην Ελλάδα.
2002	Η Lidl Ελλάς ανοίγει το 2ο Logistics Center στη Θήβα.
2003	Σε ευρωπαϊκό επίπεδο απασχολούνται ήδη περίπου 80.000 συνεργάτες. Συγχρόνως η Lidl Ελλάς φτάνει τα 100 καταστήματα στην Ελλάδα.
2005	Η Lidl Ελλάς ανοίγει το 3ο Logistics Center στην Πάτρα και το 4ο στα Τρίκαλα.
2006	Η Lidl γίνεται η πρώτη αλυσίδα discount που συμπεριλαμβάνει μόνιμα τη δική της σειρά προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας fairtrade, ονόματι «Fairglobe». Η Lidl Ελλάς το ίδιο έτος εντάσσει επώνυμους κωδικούς στην ποικιλία προϊόντων.
2010	Ξεπερνάει τα 200 καταστήματα στην Ελλάδα.
2011	Η Lidl Ελλάς δημιουργεί τους πρώτους φούρνους σε επιλεγμένα καταστήματα.
2013	Εντάσσει το ελληνικό κοτόπουλο στην ποικιλία προϊόντων.
2014	Εγκαινιάζει 2 νέα κέντρα αποθήκευσης και διανομής στα Καλύβια Αττικής και στη Σίνδο Θεσσαλονίκης.
2015	Εντάσσει ελληνικά ψάρια, ελληνικό χοιρινό και βόειο κρέας στην ποικιλία προϊόντων.
2016	Η Lidl Ελλάς συνεργάζεται με την Agrolab RDS, ένα από τα πιο αναγνωρισμένα ελληνικά εργαστήρια ολοκληρωμένων και συμβουλευτικών λύσεων στη βιομηχανία των τροφίμων, και αναλαμβάνει επιπλέον συστηματικό έλεγχο υγιεινής και ασφάλειας των προϊόντων.
2017	Η Lidl ανοίγει τα πρώτα καταστήματα στις Ηνωμένες Πολιτείες. Η Lidl Ελλάς δημοσιεύει την πρώτη έκθεση Βιώσιμης Ανάπτυξης για τα οικονομικά έτη 2015 και 2016 και παρουσιάζει στοιχεία, για πρώτη φορά, σύμφωνα με το διεθνώς αναγνωρισμένο πρότυπο GRI (Πρωτοβουλία για την υποβολή εκθέσεων σε παγκόσμιο επίπεδο). Επιπλέον, η εταιρία διακρίνεται για πρώτη φορά με την εθνική αλλά και την ευρωπαϊκή πιστοποίηση «Top Employer» σε συνολικά 7 ευρωπαϊκές χώρες.
2018	Καταργεί την πλαστική σακούλα μίας χρήσης από τα καταστήματα ενώ συγκαταλέγεται και στις 21 πρωτοπόρες εταιρίες που εντάσσονται στις THE MOST SUSTAINABLE COMPANIES IN GREECE.
2019	20 χρόνια αργότερα η Lidl Ελλάς μετράει 224 καταστήματα και τέσσερα κέντρα διανομής σε όλη την Ελλάδα, απασχολώντας πάνω από 5.840 συνεργάτες. Επίσης η Lidl αποσπά για πρώτη φορά την κορυφαία ευρωπαϊκή διάκριση «Retailer of the Year Europe 2018 - 2019», ξεχωρίζοντας ως η αγαπημένη αλυσίδα καταστημάτων τροφίμων των καταναλωτών στην Ευρώπη.

Πηγή: (corporate.lidl-hellas, 2020).

4. ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «Η ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ»

4.1 ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

Οι μορφές διαφθοράς ποικίλλουν, αλλά μπορούν να περιλαμβάνουν δωροδοκία, εκβιασμούς, νεποτισμό, προστασία, επιρροή και υπεξαίρεση. Η διαφθορά μπορεί να διευκολύνει εγκληματικές επιχειρήσεις όπως το εμπόριο ναρκωτικών, το ξέπλυμα χρήματος και το εμπόριο ανθρώπων, αν και δεν περιορίζεται σε αυτές τις δραστηριότητες. Η κατάχρηση της κυβερνητικής εξουσίας για άλλους σκοπούς, όπως η καταστολή πολιτικών αντιπάλων και η γενική αστυνομική βία, θεωρείται επίσης πολιτική διαφθορά. Επίσης, η διαφθορά είναι επιζήμια για το περιβάλλον, την οικονομία και τον κοινωνικό ιστό των αναπτυσσόμενων χωρών (Tanzi and Davoodi, 2001) Η κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι πολίτες αντιλαμβάνονται τη λειτουργικότητα της διαφθοράς παρέχει πληροφορίες σχετικά με την πιθανότητα υποστήριξης ή αντίστασης στη διαφθορά. Καθώς η υποστήριξη των πολιτών είναι ζωτικής σημασίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς, καθώς οι γνώσεις για τον τρόπο αξιολόγησης των πολιτών μπορεί να βοηθήσουν στη βελτίωση των πολιτικών και των προγραμμάτων κατά της διαφθοράς

4.1.1 ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Η διαφθορά είναι ένα πρόβλημα στην Ελλάδα σύμφωνα με τον οργανισμό Transparency International ο οποίος δήλωσε το 2012 ότι η διαφθορά είχε διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην πρόκληση της ελληνικής χρηματοπιστωτικής κρίσης Η φοροδιαφυγή περιγράφηκε από τους Έλληνες πολιτικούς ως «εθνικό άθλημα» - με έως και 30 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως να μην συλλέγονται, σύμφωνα με εκτίμηση του 2012. (Economist.com, 2012). Επίσης, άλλα σημαντικά ποσά δεν εισπράχθηκαν λόγω της απάτης ΦΠΑ και του λαθρεμπορίου. Σύμφωνα με τον οργανισμό “Transparency International” που ορίζει η Διεθνής Διαφάνεια των χωρών με “σκορ” και κατά πόσο μία χώρα είναι διεφθαρμένη ή όχι, ανάμεσα σε 180 κράτη από όλο το κόσμο. Ο στόχος του οργανισμού είναι ένας Ένας κόσμος όπου οι κυβερνήσεις ,οι επιχειρήσεις και η κοινωνία των πολιτών καθώς και η καθημερινότητα τους να απέχουν από τη διαφθορά. Η Ελλάδα κατά την κατάταξη του για το 2019 καταλαμβάνει την 67η θέση υποχωρώντας κατά 8 θέσεις από την κατάταξη του 2018

και αναφέρεται ως η δεύτερη πιο διεφθαρμένη χώρα στην Ευρώπη μετά την Τουρκία η οποία κατατάσσεται στην 1η θέση. (Pagenews.gr, 2019)

4.2 ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Ανάλογα με τη θέση εκείνου που εμπλέκεται στη διαφθορά ,μπορεί να διακριθεί σε «πολιτική» και «γραφειοκρατική». Η πολιτική διαφθορά αναφέρεται κυρίως στα ανώτατα επίπεδα των πολιτικών αρχών(αρχηγοί κρατών, υπουργοί, ανώτατοι κρατικοί λειτουργοί, κλπ) ενώ η γραφειοκρατική διαφθορά γίνεται από τη δημόσια διοίκηση (νοσοκομεία, εφορία ,κλπ)

Από την παραπάνω ανάλυση της έννοιας του φαινομένου συμπεραίνεται ότι η διαφθορά συνδέεται άμεσα με τη κρατική ισχύ (Χατζηγάκη Σ, 2008)

4.3 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Οι διεφθαρμένες οικονομίες δεν μπορούν να λειτουργήσουν σωστά επειδή η διαφθορά εμποδίζει την ελεύθερη λειτουργία των φυσικών νόμων της οικονομίας. Ως αποτέλεσμα, η διαφθορά στις πολιτικές και οικονομικές επιχειρήσεις ενός έθνους προκαλεί σε ολόκληρη την κοινωνία του να υποφέρει.

4.3.1 ΣΤΟΝ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Στον ιδιωτικό τομέα, η διαφθορά αυξάνει το κόστος των επιχειρήσεων μέσω της τιμής των ίδιων των παράνομων πληρωμών, του κόστους διαχείρισης της διαπραγμάτευσης με υπαλλήλους και τον κίνδυνο παραβίασης συμφωνιών ή εντοπισμού. Αν και ορισμένοι ισχυρίζονται ότι η διαφθορά μειώνει το κόστος μειώνοντας τη γραφειοκρατία, η διαθεσιμότητα δωροδοκιών μπορεί επίσης να παρακινήσει τους αξιωματούχους να επινοήσουν νέους κανόνες και καθυστερήσεις. Η ανοιχτή αφαίρεση δαπανηρών και μακροχρόνιων κανονισμών είναι καλύτερη από τη μυστική δυνατότητα τους να παρακάμπτονται χρησιμοποιώντας δωροδοκίες. Όπου η διαφθορά διογκώνει το κόστος των επιχειρήσεων, στρεβλώνει επίσης το πεδίο της έρευνας και της δράσης, προστατεύοντας τις επιχειρήσεις με συνδέσεις από τον ανταγωνισμό και διατηρώντας έτσι αναποτελεσματικές εταιρείες (Luis Flores Ballesteros, 2008)

4.3.2 ΣΤΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ

Η διαφθορά δημιουργεί επίσης οικονομική στρέβλωση στον δημόσιο τομέα μετατρέποντας τις δημόσιες επενδύσεις σε κεφαλαιουχικά έργα όπου οι δωροδοκίες και η ανταπόκριση είναι πιο άφθονες. Οι αξιωματούχοι μπορούν να αυξήσουν την πολυπλοκότητα των έργων του δημόσιου τομέα για να αποκρύψουν ή να ανοίξουν το δρόμο για τέτοιες συναλλαγές, διαστρεβλώνοντας περαιτέρω τις επενδύσεις. Η διαφθορά μειώνει επίσης τη συμμόρφωση με τις κατασκευές, το περιβάλλον ή άλλους κανονισμούς, μειώνει την ποιότητα των κυβερνητικών υπηρεσιών και υποδομών και αυξάνει τις δημοσιονομικές πιέσεις στην κυβέρνηση. (Baliamoune-Lutz, 2009)

4.4 ΑΙΤΙΕΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

Η λέξη διαφθορά έχει ταυτιστεί με την παρανομία όχι μόνο στη χώρα μας αλλά παγκόσμια .Η διαφθορά πρέπει να παταχθεί και να εξαφανιστεί εξ ολοκλήρου για να μπορέσουμε να έχουμε μια υγιή οικονομία και ένα κράτος όπου οι πολιτικοί του θα απέχουν από τον πειρασμό του χρηματισμού και γενικά του εύκολου χρήματος για την διασφάλιση της ομαλής κοινωνικής λειτουργίας και της διαφάνειας (πελατειακός χαρακτήρας κράτους).

Αν και η διαφθορά διαφέρει από χώρα σε χώρα , είναι δυνατόν να εντοπιστούν ορισμένες βασικές κινητήριες δυνάμεις που τη δημιουργούν .

Αυτό που είναι κοινό σε όλες τις χώρες και έχει αναγνωριστεί και από τον (Svensson, 2005) από τις πιο διεφθαρμένες είναι πως όλες αυτές οι χώρες είτε είναι αναπτυσσόμενες είτε σε μεταβατικό στάδιο.

Παρακάτω θα αναφερθούν ορισμένα από τα αίτια της διαφθοράς:

- Χώρες με χαμηλό εισόδημα
- Χώρες με κλειστή οικονομία
- Χώρες με χαμηλή ελευθερία
- Χώρες με σχετικά χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης

Ανεξάρτητα από τις παραπάνω αναφορές, η διαφθορά δεν μπορεί να εκτιμηθεί σαφώς, καθώς δεν υπάρχει ποτέ μόνο ένα φαινόμενο ή αίτιο που να είναι υπεύθυνο για την εμφάνιση και την ανάπτυξη της. Η διαφθορά προκύπτει πάντα από μία σειρά από πολλούς και

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

αλληλένδετους παράγοντες ,οι οποίοι μπορούν να διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους. Ανάμεσα στους πιο συχνά αναφερόμενους παράγοντες που επηρεάζουν την ανάπτυξη της διαφθοράς είναι: Πολιτικοί, Οικονομικό Περιβάλλον, Επαγγελματική Ηθική και Νομοθεσία ,καθώς και καθαρά Εθνολογικοί Παράγοντες ,όπως Έθιμα, Συνήθειες και Παραδόσεις. (Stefan Sumah, 2017). Σε κοινωνίες με κοινωνικές ανισότητες εκδηλώνονται πιο εύκολα φαινόμενα διαφθοράς. Η διαφθορά αναπτύσσεται ευκολότερα όταν το επίπεδο της δημοκρατίας είναι χαμηλό και έτσι ευδοκιμούν φαινόμενα διαφθοράς και κατάχρηση εξουσίας. (Εγινόγλου, 2006). Οι χώρες με ανεπτυγμένη “κοινωνία των πολιτών” είναι πιο ευαισθητοποιημένες σε έννοιες σχετικές με τη διαφθορά.

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το φαινόμενο της διαφθοράς επηρεάζεται έντονα από το πολιτικό και οικονομικό περιβάλλον. Όσο περισσότερο ρυθμίζεται και περιορίζεται η οικονομική δραστηριότητα στη χώρα, τόσο μεγαλύτερη είναι η εξουσία και η δύναμη των υπαλλήλων στη λήψη αποφάσεων και τόσο μεγαλύτερη είναι η πιθανότητα διαφθοράς, καθώς τα άτομα είναι διατεθειμένα να πληρώσουν ή να προσφέρουν πληρωμή προκειμένου να αποφευχθούν περιορισμοί. Υπάρχει μεγάλη πιθανότητα διαφθοράς, ειδικά όταν οι υπάλληλοι υπόκεινται στον κανονισμό, δίνοντας την ευκαιρία να αποφασίσουν βάσει της διακριτικής ευχέρειας.

ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Το επίπεδο διαφθοράς επηρεάζεται επίσης από τη νομισματική πολιτική. Ο Goel και ο Nelson, στην έρευνά τους βρήκαν μια ισχυρή σχέση μεταξύ της νομισματικής πολιτικής και της διεφθαρμένης δραστηριότητας στα κράτη. Τα κράτη που διαθέτουν έναν καλά ρυθμιζόμενο χρηματοπιστωτικό τομέα, όχι πολλή άτυπη οικονομία ή μαύρη αγορά είναι επίσης λιγότερο διεφθαρμένα από εκείνα όπου ισχύει το αντίθετο. Διαπιστώνουν επίσης ότι υπάρχει λιγότερη διαφθορά στις χώρες με υψηλότερη οικονομική και πολιτική ελευθερία. (Goel and Nelson, 2005)

ΧΑΜΗΛΟΙ ΜΙΣΘΟΙ

Η διαφθορά επηρεάζεται επίσης έντονα από τους χαμηλούς μισθούς των υπαλλήλων της δημόσιας διοίκησης (κρατικοί αξιωματούχοι), οι οποίοι επομένως προσπαθούν να βελτιώσουν την οικονομική τους κατάσταση με τη λήψη δωροδοκιών, και κατά συνέπεια, η κοινωνικοοικονομική κατάσταση των κυβερνητικών αξιωματούχων επηρεάζει επίσης το φαινόμενο της διαφθοράς. Αυτό αποδεικνύεται επίσης από τους (Allen, Qian, Shen, 2018), στη μελέτη τους όπου διαπιστώνουν ότι η διαφθορά προκύπτει επειδή οι υπηρεσίες, τα θεσμικά όργανα και η κυβέρνηση δεν μπορούν πλέον να ελέγχουν αποτελεσματικά τη διαφθορά λόγω ανεπαρκώς υπαλλήλων, το οποίο αποτελεί πρόβλημα ειδικά στις αναπτυσσόμενες χώρες, όπου δεν έχουν τα επαρκή φορολογικά έσοδα για να ανταμείβει σωστά τους τοπικούς αξιωματούχους.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Η έλλειψη επαγγελματικής δεοντολογίας και η έλλειψη νόμων που ρυθμίζουν τη διαφθορά ως ποινικό αδίκημα, και η δίωξη και η κύρωση αυτής είναι επίσης σημαντική αιτία για την εμφάνιση και τη διάδοση της διαφθοράς. Μεγάλη επιρροή προέρχεται επίσης από την αναποτελεσματική επιβολή κυρώσεων για διαφθορά, η οποία αυξάνει μόνο τη δυνατότητα συνέχισης των διεφθαρμένων ενεργειών των εμπλεκόμενων, δημιουργώντας ταυτόχρονα μεγάλη πιθανότητα να συμμετάσχουν και άλλοι στη διαφθορά λόγω αυτής της αναποτελεσματικής κύρωσης.

ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ, ΕΘΙΜΑ, ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑ

Διαφορετικές χώρες έχουν διαφορετικές στάσεις απέναντι στη διαφθορά. Όλα είναι θέμα ηθικής και ηθικής. Ωστόσο, μπορεί να είναι πολύ διαφορετικές σε διαφορετικές περιοχές και διαφορετικές χώρες.

Διαφθορά στην επιβολή του νόμου (Controversy.com, 2017). Αυτό σχετίζεται με τη διαφθορά στις αστυνομικές υπηρεσίες. Αυτή η μορφή διαφθοράς υπάρχει σε όλες σχεδόν τις χώρες. Οι αστυνομικές αρχές δέχονται δωροδοκίες και βοηθούν στην καταστροφή των αποδεικτικών στοιχείων.

ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ

Αυτό συνεπάγεται με ακατάλληλη υγειονομική περίθαλψη ή εύνοια για μια εταιρεία ή σχετική διαφθορά. Αυτή η μορφή διαφθοράς είναι λιγότερο διαδεδομένη στις ανεπτυγμένες χώρες.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΦΘΟΡΑ

Αυτή η μορφή διαφθοράς είναι παρόμοια με την κυβερνητική διαφθορά, αλλά διαδίδεται μέχρι τα χαμηλότερα επίπεδα μεταξύ των δημοσίων υπαλλήλων. Οι αξιωματικοί ή οι υπάλληλοι εμπλέκονται στη δωροδοκία για την εκτέλεση των καθηκόντων τους απέναντι στο κοινό. Ορισμένες μορφές διαφθοράς σχετίζονται επίσης με μια άτυπη μορφή κοινωνικής ασφάλισης, όπου η οικογένεια ή η άμεση κοινότητα φροντίζει τα μέλη της. Τέτοιες μορφές άτυπης κοινωνικής ασφάλισης επικρατούν σε λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, όπου δεν υπάρχει νομική ρύθμιση της επίσημης κοινωνικής ασφάλισης και στις χώρες της Νότιας Ευρώπης όπου η επιρροή της ευρύτερης οικογένειας (πατριαρχία) εξακολουθεί να είναι πολύ ισχυρή, όπως για παράδειγμα στην Ιταλία, Ελλάδα, Αλβανία, Βοσνία, κ.λπ. Αυτές οι χώρες είναι γνωστές για νεποτισμό και προστασία, δεδομένου ότι η οικογένεια καθώς και η ευρύτερη κοινότητα παρέχουν κοινωνική ασφάλιση. Η οικογένεια ή η κοινότητα φροντίζει τα μέλη τους, τα οποία, σε αντάλλαγμα, πρέπει να είναι πιστά και κατά κάποιο τρόπο να επιστρέψουν τα οφέλη που λαμβάνουν από αυτήν. Το ίδιο ισχύει και για την πίστη. Ενώ το νότιο, κατά κύριο λόγο καθολικό, πολύ ιεραρχικά οργανωμένο τμήμα της Ευρώπης, ενθαρρύνει τη λατρεία της οικογένειας και το βόρειο, κυρίως προτεσταντικό μέρος, τονίζει τον ατομικισμό και την ατομική ευθύνη (που σημαίνει λιγότερες μορφές διαφθοράς). Η διαφθορά ευδοκιμεί επίσης καλύτερα σε χώρες όπου το Ισλάμ και η Ορθοδοξία είναι η κύρια θρησκεία. Η επιρροή της κυρίαρχης θρησκείας στη χώρα είναι επομένως σημαντική. (Alina Mungiu-Pippidi, 2013)

4.5 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ ΣΕ ΞΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΛΕΥΚΟΥ ΚΟΛΑΡΟ (Χρηστικό Λεξικό της Ακαδημίας 2014)

ΟΡΙΣΜΟΣ

Τόσο το λευκό/άσπρο κολάρο όσο και τα «εγκλήματα λευκού κολάρου», όσο και στο νεότερο ΜΗΛΝΕΓ :Τα εγκλήματα λευκού κολάρου αφορούν παράνομες δραστηριότητες μεγαλοεπιχειρηματιών που λόγω του υψηλού τους κοινωνικού γοήτρου δεν ενοχοποιούνται και δεν εμπίπτουν στην στερεοτυπική αντίληψη για την εγκληματικότητα που συνήθως αποδίδεται στα κατώτερα κοινωνικά στρώματα.(EdwinH, Sutherland, 1949)

Παρακάτω θα αναφερθούν ορισμένα παραδείγματα σχετικά με τα εγκλήματα λευκού κολάρου:

Bernard Lawrence Madoff (2010)- 150 χρόνια ποινή φυλάκισης και κλοπή 17,179 δισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ

Το επενδυτικό σκάνδαλο Madoff εξαπάτησε χιλιάδες επενδυτές δισεκατομμυρίων δολαρίων. Ο Madoff είπε ότι ξεκίνησε το σχέδιο Ponzi στις αρχές της δεκαετίας του 1990, αλλά ομοσπονδιακοί ερευνητές πιστεύουν ότι η απάτη ξεκίνησε ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 . Το ποσό που λείπει από λογαριασμούς πελατών ήταν σχεδόν 65 δισεκατομμύρια δολάρια, συμπεριλαμβανομένων των τεχνητών κερδών. Ο διαχειριστής της Securities Investor Protection Corporation (SIPC) υπολόγισε τις πραγματικές ζημίες σε επενδυτές ύψους 18 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Στις 29 Ιουνίου 2009, ο Madoff καταδικάστηκε σε 150 χρόνια φυλάκισης, το μέγιστο επιτρεπόμενο. (Jack, 2009)

Robert Allen Stanford (2009)- 110 χρόνια φυλάκισης και κλοπή 7,2 δισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ

Στις αρχές του 2009, το Στάνφορντ έγινε αντικείμενο πολλών ερευνών απάτης και κατηγορήθηκε από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ (SEC) για απάτη και πολλαπλές παραβιάσεις των νόμων περί κινητών αξιών των ΗΠΑ για φερόμενη «μαζική συνεχιζόμενη απάτη» που περιλαμβάνει 7 \$ δισεκατομμύρια σε πιστοποιητικά καταθέσεων. Το Ομοσπονδιακό Γραφείο Ερευνών (FBI) πραγματοποίησε επιδρομές στα γραφεία του Στάνφορντ στο Χιούστον του Τέξας, Μέμφις, Τενεσί και Μισίσιπι. Στα τέλη Φεβρουαρίου του 2009, η SEC τροποποίησε την καταγγελία της για να περιγράψει την υποτιθέμενη απάτη ως "μαζικό σχέδιο Ponzi". Στις 6 Μαρτίου 2012, ο Στάνφορντ καταδικάστηκε για όλες τις

κατηγορίες, εκτός από μία απλή απάτη. Εκτίει την ποινή του 110 ετών στο Πολεμικό Σωματών Ηνωμένων Πολιτειών (Robert H. Brame, 2016)

4.5.1 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ NOVARTIS ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η υπόθεση Novartis βασίζεται σε έρευνα των ελληνικών και αμερικανικών δικαστικών και ρυθμιστικών αρχών σχετικά με τον χρηματισμό κυβερνητικών αξιωματούχων και ιατρών του εθνικού συστήματος υγείας στην Ελλάδα από την πολυεθνική φαρμακοβιομηχανία Novartis, προς όφελος των συμφερόντων της. Η διερεύνηση της υπόθεσης Novartis ξεκίνησε αρχικά από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και τον Υπουργείο Δικαιοσύνης των ΗΠΑ ύστερα από καταγγελίες για αθέμιτες πρακτικές της εταιρείας και συγκεκριμένα για χρηματισμό πολιτικών προσώπων και ιατρών. (NovartisPharmaceuticals, 2014)

Τον Ιούνιο του 2020 η θυγατρική εταιρεία Novartis Hellas παραδεχόμενη ότι από το 2012 έως το 2015 η εταιρεία προχώρησε σε δωροδοκία προς υπαλλήλους κρατικών νοσοκομείων και κλινικών στην Ελλάδα ώστε να αγοράζουν περισσότερα φάρμακα της. Μηνύσεις, αναφορές και καταγγελίες κατατέθηκαν και εναντίον τριών Εισαγγελέων Διαφθοράς που χειρίστηκαν την υπόθεση, από τα εμπλεκόμενα πολιτικά πρόσωπα, από έναν από τους τρεις προστατευόμενους μάρτυρες και από συναδέλφους τους εισαγγελικούς λειτουργούς

ΣΚΑΝΔΑΛΟ ΚΟΣΚΩΤΑ

Το Σκάνδαλο Κοσκωτά αφορούσε ένα μεγάλο πολιτικό και οικονομικό σκάνδαλο το οποίο κυριάρχησε στα τέλη της δεκαετίας του 1980 και στις αρχές της δεκαετίας του 1990. Παράλληλα σηματοδότησε, κυρίως, τον αγώνα για τον έλεγχο των Μ.Μ.Ε. και των τραπεζών. Κεντρικό πρόσωπο του σκανδάλου υπήρξε ο τραπεζίτης Γιώργος Κοσκωτάς, πλην όμως ενεπλάκησαν σε αυτό και κορυφαία κυβερνητικά στελέχη της τότε κυβέρνησης. Παραπέμφθηκαν σε δίκη ο πρώην Πρωθυπουργός, ο τέως Υπουργός Εθνικής Οικονομίας, ο πρώην Υπουργός Δικαιοσύνης, ο πρώην Υπουργός Οικονομικών και ο πρώην Υφυπουργός Βιομηχανίας, Έρευνας και Τεχνολογίας. Άμεσο επακόλουθο του σκανδάλου Κοσκωτά ήταν η παραπομπή σε δίκη στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, και των υπουργών της κυβέρνησής του για την ιδιωτικοποίηση της τσιμεντοβιομηχανίας ΑΓΕΤ-ΗΡΑΚΛΗΣ. Υπήρξαν κατηγορίες

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

ηθικής αυτουργίας, δωροδοκίας κατ' εξακολούθηση και παράβαση καθήκοντος. (Σκλάβος, 1992)

ΣΚΑΝΔΑΛΟ SIEMENS

Το σκάνδαλο Siemens στην Ελλάδα είναι μια υπόθεση που αφορά σε ενδεχόμενο χρηματισμό Ελλήνων πολιτικών και στελεχών δημόσιων οργανισμών, από την γερμανική εταιρεία Siemens, σχετιζόμενο με συμβάσεις προμήθειας υλικών, υπηρεσιών και συστημάτων στο Ελληνικό Δημόσιο. Η υπόθεση ερευνάται από το 2008, τόσο από την ελληνική Δικαιοσύνη, όσο και από μια εξεταστική επιτροπή του Ελληνικού Κοινοβουλίου, σε συνεργασία με τις γερμανικές δικαστικές αρχές του Μονάχου. Η δίκη για τα μαύρα ταμεία της Siemens ξεκίνησε στο Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων τον Φεβρουάριο του 2017, 11 χρόνια μετά την έναρξη της έρευνας στην Ελλάδα, με συνολικά 64 κατηγορούμενους, Έλληνες και Γερμανούς, μεταξύ των οποίων πρώην στελέχη της Siemens Ελλάδας, που φέρονται ως αποδέκτες μαύρου χρήματος. Το σκάνδαλο αποκαλύφθηκε όταν έγινε γνωστό στη Γερμανία ότι η Siemens δαπάνησε 1,3 δις ευρώ σε αμφιλεγόμενες πληρωμές (δωροδοκίες) για να εξασφαλίζει συμβόλαια σε διάφορες χώρες μεταξύ των ετών 1999 και 2006. (Τέλλογλου, 2009). Τα χρήματα φαίνεται να διοχετεύτηκαν από κρυφά ταμεία της Siemens και μέσω υπεράκτιων (offshore) εταιρειών να έφταναν στους τελικούς αποδέκτες τους. (Der_Spiegel.de, 2009)

ΛΙΣΤΑ ΛΑΓΚΑΡΝΤ

Με τον τίτλο Λίστα Λαγκάρντ γίνεται αναφορά σε ένα ειδικό κατάλογο Ελληνικών καταθετών στην τράπεζα HSBC της Ελβετίας, που ήταν μεν προϊόν υποκλοπής, πλην όμως περιήλθε στις μυστικές υπηρεσίες της Γαλλίας και διά αυτών στο γαλλικό Υπουργείο Οικονομικών και ο οποίος στη συνέχεια, κατά το μέρος που αφορούσε Έλληνες καταθέτες, διαβιβάστηκε στον Έλληνα υπουργό Οικονομικών. Το όνομα οφείλεται στην τότε Υπουργό Οικονομικών της Γαλλίας, Κριστίν Λαγκάρντ, η οποία παρέδωσε τη λίστα στο ελληνικό κράτος Σύμφωνα με τα διάφορα δημοσιεύματα η ύπαρξη της λίστας Λαγκάρντ αποκαλύφθηκε το, όταν οι γαλλικές μυστικές υπηρεσίες φέρονταν να ενημέρωσαν την ελληνική ΕΥΠ ότι στο γαλλικό υπουργείο Οικονομικών υπήρχαν ήδη κατάλογοι, σε ψηφιακή μορφή, Ελλήνων καταθετών στην Ελβετία. Έτσι με την εμπλοκή των μυστικών υπηρεσιών το αρχείο παραδόθηκε επίσημα από το γαλλικό Υπουργείο Οικονομικών στην Έλληνα πρέσβη στο Παρίσι με διαβιβαστικό έγγραφο όπου σε μορφή CD, εκτός διπλωματικού σάκου, που σημαίνει χωρίς αριθμό πρωτοκόλλου, παρακάμπτοντας έτσι το

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

Υπουργείο Εξωτερικών, όταν και παραδόθηκε στον τότε υπουργό οικονομικών. Το CD φαίνεται να περιείχε περίπου 2000 αρχεία Excel με αριθμούς τραπεζικών λογαριασμών, ονόματα δικαιούχων και σε κάποιες περιπτώσεις (δηλώσεις αναφέρουν περίπου στους μισούς από αυτούς) χρηματικά ποσά καταθέσεων. Το συνολικό ποσό των καταθέσεων στη λίστα εκτιμάται σε περίπου 1,5 δις ευρώ. Στη συνέχεια ο μετέπειτα υπουργός Οικονομικών δεν πραγματοποίησε καμία έρευνα σχετικά με τη λίστα, καθώς θεώρησε ότι δεν μπορεί να αξιοποιηθεί νόμιμα, παρότι αυτό είχε επιδοθεί κατά το επιστημότερο τρόπο με διαβιβαστικό έγγραφο. Επίσης φέρεται να την διατήρησε (υπεξείραξε) στο προσωπικό του γραφείο ακόμη και μετά την παραίτησή του από Υπουργός Οικονομικών. Τέλος, δεν την παρέδωσε στο διάδοχό του ως όφειλε ούτε σε οποιονδήποτε άλλον (Public Intelligence.net, 2012)

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΟ ΚΡΑΧ ΤΟΥ 1999

Η ιστορία του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ) σημαδεύτηκε από το κραχ του '99, στο οποίο ενεπλάκη μεγάλο μέρος των Ελλήνων. Έχει εκτιμηθεί ότι περίπου τριακόσια δισεκατομμύρια Δραχμές άλλαξαν χέρια, μεγάλο μέρος από τα οποία έχασαν οι λεγόμενοι μικροεπενδυτές. Η απότομη πτώση του Χρηματιστηρίου ακολούθησε την άνοδο των προηγούμενων ετών, που κορυφώθηκε το 1999 και συνδέθηκε με την ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ και την προοπτική ανάληψης των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας του 2004. Ανάλογη πορεία ακολουθούσαν και τα χρηματιστήρια διεθνώς, λόγω της αισιοδοξίας περί νέας οικονομίας, δηλαδή μόνιμη και σημαντική άνοδος της παραγωγικότητας χάριν στις επαναστάσεις της πληροφορικής. Στην Ελλάδα του 1999 υπήρχαν πολλοί Έλληνες ασχολούνταν με το χρηματιστήριο. Ακόμη και σε μικρά χωριά υπήρχαν ΕΛΔΕ (Εταιρείες Λήψης και Διαβίβασης Εντολών - γραφεία αγοράς και πώλησης μετοχών) και πολλές μικρές εταιρείες εισήχθησαν στο Χρηματιστήριο. Με τον γενικό δείκτη να καταρρίπτει καθημερινά κάθε ρεκόρ, πολλοί Έλληνες πίστεψαν ότι έλυσαν το οικονομικό πρόβλημα της ζωής τους. Η πτώση ξεκίνησε στις 23 Σεπτεμβρίου και συνεχίστηκε για λίγα χρόνια εξανεμίζοντας την αξία των μετοχών. Πολλές από τις μετοχές που είχαν εισαχθεί στο Χρηματιστήριο αποδείχτηκαν «φούσκες», δηλαδή άνευ ανακρούσματος μετοχές με εταιρείες χωρίς έργο αλλά μόνο σκοπό την ελκυστική εικόνα στο χρηματιστήριο. Η επίσημη δικαστική διερεύνηση της υπόθεσης δεν καταλόγισε ευθύνες πολιτικών προσώπων, καθώς το κραχ αποδόθηκε στη διεθνή πτώση των δεικτών. (Στεργίου Δ, 2004)

4.5.2 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

ΣΚΑΝΔΑΛΑ ΣΤΙΣ ΗΠΑ

Η διαφθορά στις Ηνωμένες Πολιτείες είναι η πράξη κυβερνητικών αξιωματούχων κατάχρησης των πολιτικών τους εξουσιών για ιδιωτικό κέρδος, συνήθως μέσω δωροδοκίας ή άλλων μεθόδων.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Το σκάνδαλο Watergate ήταν ένα πολιτικό σκάνδαλο στις Ηνωμένες Πολιτείες που αφορούσε τη διοίκηση του προέδρου των ΗΠΑ Richard Nixon από το 1972 έως το 1974 που οδήγησε στην παραίτηση του Nixon. Το σκάνδαλο προήλθε από τις συνεχείς προσπάθειες της κυβέρνησης Νίξον να καλύψει τη συμμετοχή της στη διάλυση της έδρας της Δημοκρατικής Εθνικής Επιτροπής στις 17 Ιουνίου του 1972 στα γραφεία της Ουάσινγκτον. Αφού συνελήφθησαν οι πέντε δράστες, ο Τύπος και το Υπουργείο Δικαιοσύνης των ΗΠΑ συνέδεσαν τα μετρητά που βρέθηκαν με την επιτροπή επανεκλογικής εκστρατείας Nixon. Περαιτέρω έρευνες, μαζί με αποκαλύψεις κατά της δίκης οδήγησαν τους διαρρήκτες στη Βουλή Αντιπροσώπων των ΗΠΑ. Οι ακροάσεις που έγιναν μεταγενέστερα από τη Γερουσία Watergate μεταδόθηκαν σε εθνικό επίπεδο προκαλώντας δημόσιο ενδιαφέρον. Οι μάρτυρες κατέθεσαν ότι ο πρόεδρος ενέκρινε σχέδια για την κάλυψη της εμπλοκής της διοίκησης και ότι υπήρχε σύστημα φωνητικής εγγραφής. (William B. Dickinson, 1975)

ΣΚΑΝΔΑΛΑ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ

Η διαφθορά στην Ιταλία είναι ένα σημαντικό πρόβλημα. Στις ετήσιες έρευνες της Transparency International, η Ιταλία θεωρείται σταθερά ως μία από τις πιο διεφθαρμένες χώρες της Ευρωζώνης

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Το "Bancopoli" ήταν το όνομα που επινοήθηκε από τον ιταλικό τύπο για τα χρηματοοικονομικά και τραπεζικά σκάνδαλα μεταξύ Ιουλίου 2005 και Ιανουαρίου 2006. Το ιταλικό Banca Popolare Italiana, σε ανταγωνισμό με το ABN AMRO της Ολλανδίας για τον έλεγχο της Banca Antonveneta, έλαβε ένα άδικο πλεονέκτημα από τον πρόεδρο της Bancad'Italia (κεντρική τράπεζα της Ιταλίας), Antonio Fazio. Ο Fazio αναγκάστηκε να παραιτηθεί και ο Διευθύνων Σύμβουλος της BPI, Gianpiero Fiorani, συνελήφθη με διάφορες κατηγορίες σε

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

σχέση με την απόπειρα εξαγοράς, επειδή κατηγορήθηκε ότι χρησιμοποίησε παράνομες διαδικασίες. Τελικά, η ABN AMRO κέρδισε τον έλεγχο του Antonveneta . (Aude Lagorce, 2005)

ΣΚΑΝΔΑΛΑ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΑ

Σε γενικές γραμμές, οι επενδυτές δεν θεωρούν τη διαφθορά πρόβλημα ως προς τη διεξαγωγή επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στη Γαλλία και οι εταιρείες που λειτουργούν στη Γαλλία έχουν γενικά καλή φήμη της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Τα τελευταία χρόνια υπάρχουν πολλά σκάνδαλα διαφθοράς που αφορούν υψηλόβαθμους δημόσιους υπαλλήλους. Τα δημόσια έργα και η αμυντική βιομηχανία θεωρούνται ότι επηρεάζονται περισσότερο από τη διαφθορά.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Τα σκάνδαλα του Παναμά (επίσης γνωστά ως σκάνδαλο καναλιού του Παναμά ή υπόθεση του Παναμά) ήταν υπόθεση διαφθοράς που ξέσπασε στη Γαλλική Δημοκρατία το 1892, που συνδέεται με μια αποτυχημένη οικοδομική προσπάθεια μιας γαλλικής εταιρείας να κατασκευάσει ένα κανάλι .Σχεδόν μισό δισεκατομμύριο φράγκα χάθηκαν και μέλη της γαλλικής κυβέρνησης είχαν πάρει δωροδοκίες για να σιωπήσουν σχετικά με τα οικονομικά προβλήματα της εταιρείας Canal Panama σε αυτό που θεωρείται ως το μεγαλύτερο σκάνδαλο νομισματικής διαφθοράς του 19ου αιώνα. (THEPANAMACANAL , 1880-1914)

ΣΚΑΝΔΑΛΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Η διαφθορά στη Βουλγαρία αποτελεί κεντρικό πρόβλημα των κυβερνήσεων της χώρας από τα τέλη της δεκαετίας του 1990 και η καταπολέμηση της ήταν στην κορυφή της ατζέντας της κυβέρνησης. Παρ 'όλα αυτά, η Βουλγαρία έχει επιδείξει συστηματικά πολύ υψηλά επίπεδα αντίληψης για διαφθορά. (Vasilis Monastiriotis, 2011)

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Κατά τη διάρκεια των κοινοβουλευτικών εκλογών του 2014, η τηλεφωνική γραμμή βοήθειας της Transparency International Bulgaria έλαβε 202 καταγγελίες. Μια από τις τρεις πρώτες καταγγελίες αφορούσε την αγορά ψήφων. Ένας ιδιοκτήτης παμπ σε ένα μικρό χωριό προσέφερε στους ψηφοφόρους Ρομά 40 έως 55 \$ για να ψηφίσουν με έναν συγκεκριμένο τρόπο, με τα χρήματα να πληρώνονται μόνο αν το εν λόγω πολιτικό κόμμα κέρδισε. Περίπου 480.000 παράνομα τυπωμένα ψηφοδέλτια ανακαλύφθηκαν σε τυπογραφείο στο

Κοστούνιμπροντ την ημέρα πριν από τις κοινοβουλευτικές εκλογές του Μαΐου 2013. Τα λευκά ψηφοδέλτια μπορεί να ήταν προετοιμασμένα να χειραγωγήσουν την ψηφοφορία. Ο ιδιοκτήτης του τυπογραφείου, δημοτικός σύμβουλος του GERB, ισχυρίστηκε ότι τα ψηφοδέλτια ήταν τεχνική αλλοίωση. (Transparency International , 2015)

4.6 ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

Η ποινική καταστολή των πράξεων δωροδοκίας και διαφθοράς βρίσκεται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος τόσο σε διεθνές όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο και αποτελεί γεγονός ότι όλοι οι κορυφαίοι διεθνείς οργανισμοί προώθησαν κατά σειρά ετών πλήθος νομικών κειμένων προς την κατεύθυνση αυτού. Η καταπολέμηση της διαφθοράς εμπεριέχει δραστηριότητες που αντιτίθενται ή αναστέλλουν τη διαφθορά. Όπως ακριβώς η διαφθορά έχει πολλές μορφές έτσι και οι τρόποι για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της έχει πολλές και διαφορετικές μορφές(Rose, 2015)

ΜΕΤΡΟ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

Ο ΟΟΣΑ, η ελληνική κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ανέπτυξαν ένα έργο για την καταπολέμηση της διαφθοράς, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά της Διαφθοράς. Είχε προγραμματιστεί να λειτουργεί από τον Οκτώβριο του 2016 έως τον Δεκέμβριο του 2017 με μέρος της χρηματοδότησης που παρέσχε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Oecd.org, 2017). Τον Απρίλιο του 2017, το υπουργείο Υγείας της χώρας ανακοίνωσε μια ηλεκτρονική πλατφόρμα σχεδιασμένη για την καταπολέμηση της διαφθοράς στο σύστημα υγειονομικής περίθαλψης. Ο υπουργός Υγείας Ανδρέας Ξάνθος έκανε αυτό το σχόλιο: "Πιστεύουμε ότι απαιτείται μια νέα κουλτούρα, ένα άλλο στυλ του συστήματος κοινωνικής υγείας, για να πείσουμε τους ασθενείς ότι μπορούν να προσφέρονται υπηρεσίες με αξιοπρέπεια χωρίς να αναζητούν συνδέσεις με υπεύθυνους ή οικονομικές συναλλαγές (Michalopoulos S., 2017)

ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΦΟΡΩΝ

Η ελληνική αστυνομία έχει δημιουργήσει μια ειδική μονάδα, η οποία ασχολείται αποκλειστικά με φορολογικά αδικήματα. Η Γερμανία προσέφερε εμπειρογνώμονες από το γραφείο οικονομικής διαχείρισης και φορολογικής έρευνας για να βοηθήσει στην οικοδόμηση μιας πιο αποτελεσματικής φορολογικής διοίκησης.

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

Το 2011, ο Έλληνας υπουργός Οικονομικών κάλεσε όλα τα πρόσωπα που οφείλουν περισσότερα από 150.000 ευρώ στο κράτος να πληρώσουν τους εκκρεμούς φόρους τους έως τις 24 Νοεμβρίου ή θα βρουν τα ονόματά τους σε μια μαύρη λίστα που θα δημοσιευόταν στο Διαδίκτυο. Η κυβέρνηση αποκάλυψε αργότερα τον κατάλογο, ο οποίος περιλαμβάνει επίσης έναν αριθμό από εξέχοντες Έλληνες, συμπεριλαμβανομένων ποπ σταρ και αθλητές. (Malkoutzis N, 2017)

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗΣ/ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ

Το 2016 και το 2017, η κυβέρνηση ενθάρρυνε τη χρήση πιστωτικών καρτών ή χρεωστικών καρτών για την πληρωμή αγαθών και υπηρεσιών, προκειμένου να μειώσει τις πληρωμές μόνο σε μετρητά. Έως τον Ιανουάριο του 2017, οι φορολογούμενοι είχαν λάβει φορολογικές ελαφρύνσεις ή μειώσεις μόνο όταν οι πληρωμές πραγματοποιήθηκαν ηλεκτρονικά, με ένα "χάρτινο ίχνος" των συναλλαγών τις οποίες η κυβέρνηση θα μπορούσε εύκολα να ελέγξει. Αυτό αναμενόταν να μειώσει το πρόβλημα των επιχειρήσεων που λαμβάνουν πληρωμές αλλά δεν έκδιδαν τιμολόγιο. Έως τις 28 Ιουλίου 2017, πολλές επιχειρήσεις υποχρεώθηκαν από το νόμο να εγκαταστήσουν μια συσκευή σημείου πώλησης (POS) για να τους επιτρέψουν να δέχονται πληρωμές μέσω πιστωτικής ή χρεωστικής κάρτας. Η μη συμμόρφωση με τη διευκόλυνση ηλεκτρονικών πληρωμών μπορεί να οδηγήσει σε πρόστιμα έως και 1.500 ευρώ. Η απαίτηση ισχύει για περίπου 400.000 επιχειρήσεις ή άτομα σε 85 επαγγέλματα. Η μεγαλύτερη χρήση ηλεκτρονικών πληρωμών ήταν ένας από τους παράγοντες που έχουν ήδη επιτύχει σημαντικές αυξήσεις στην είσπραξη ΦΠΑ το 2016. (Malkoutzis N, 2017)

4.7 ΕΙΔΗ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

ΔΩΡΟΔΟΚΙΑ: Είναι η προσφορά, η παροχή, η παραλαβή ή η πρόσκληση οποιουδήποτε είδους αξίας για να επηρεάσει τις ενέργειες υπαλλήλου ή άλλου προσώπου, υπεύθυνου για δημόσιο ή νομικό καθήκον. (Black's Law Dictionary, 2015). Η δωροδοκία είναι ένα παράνομο ή ανήθικο δώρο ή προσπάθεια εκπροσώπησης συμφερόντων που επηρεάζει τη συμπεριφορά του παραλήπτη. Μπορεί να είναι χρήματα, αγαθά, δικαιώματα σε δράση, περιουσία, προτίμηση, προνόμιο, αμοιβή, αντικείμενα αξίας, πλεονέκτημα, ή απλώς μια υπόσχεση να

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

προκαλέσουν ή να επηρεάσουν τη δράση, την ψήφο ή την επιρροή ενός ατόμου σε μια επίσημη ή δημόσια ιδιότητα.

ΝΕΠΟΤΙΣΜΟΣ: Βασίζεται στην ευνοιοκρατία που παρέχεται σε συγγενείς σε διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων, της πολιτικής, της ψυχαγωγίας, του αθλητισμού, της θρησκείας και άλλων δραστηριοτήτων. (Transparency International, 2020)

ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ: Η πλαστογραφία είναι η κλοπή προσωπικών δεδομένων για οποιαδήποτε παράνομη χρήση με σκοπό την μη έκθεση των πραγματικών στοιχείων του εκάστοτε εγκληματία είτε για πλαστογράφηση ταυτότητας ή διαβατηρίου είτε σε επιταγές με την χρήση υπογραφής που δεν του ανήκει για παράνομη εκμετάλλευση χρημάτων που δεν του ανήκουν.

ΦΑΚΕΛΑΚΙ: Στην ελληνική λαϊκή κουλτούρα ως ορολογικός όρος που αναφέρεται στη δωροδοκία δημοσίων υπαλλήλων και ιδιωτικών εταιρειών από Έλληνες πολίτες προκειμένου να "επιταχυνθεί" η υπηρεσία. Σύμφωνα με αυτήν την πρακτική, χρηματικά ποσά γεμίζονται στα αρχεία και διανέμονται σε όλο το γραφείο για να εξασφαλίσουν ραντεβού, έγκριση εγγράφων και άδειες. Ο όρος συνδέθηκε κυρίως με τη διαφθορά μεταξύ των γιατρών της Εθνικής Υπηρεσίας Υγείας. (The Times, 2010)

ΧΡΗΜΑΤΙΣΜΟΣ: Είναι η εκμετάλλευση μιας υψηλόβαθμης θέσης ή κάποιου αξιώματος με σκοπό την χρηματική επωφέλιση του.

ΕΚΒΙΑΣΜΟΣ-ΛΗΣΤΕΙΑ: Όπως στο χρηματισμό των ατόμων με υψηλόβαθμες θέσεις και αξιώματα προκειμένου να κάνουν παράνομη χρήση της δύναμης τους έτσι και η παράνομη χρήση κρατικών δυνάμεων μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ολοκληρωτική ένοπλη ληστεία

4.8 ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

Οι παρακάτω δείκτες μπορούν να μας δώσουν μια ιδέα αναφορικά με το μέγεθος της διαφθοράς.

Ο Δείκτης Business International (BI). Ο εν λόγω δείκτης, ο οποίος πλέον συντάσσεται από το Economist Intelligence Unit, περιλαμβάνει μια εκτίμηση του επιπέδου της διαφθοράς σε διάφορες χώρες. Τα ευρήματα προκύπτουν από στοιχεία που συλλέχθηκαν

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

από ένα δίκτυο ανταποκριτών και αναλυτών σε όλο τον κόσμο και δημοσιεύθηκαν αρχικά για την περίοδο 1981-83. (Loughman and Sibery, 2012)

Ο Δείκτης ICRG (International Country Risk Guide): Ο εν λόγω δείκτης δημοσιεύεται ετησίως από την Political Risk Services Inc. Ο δείκτης του Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ. Το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ στην ετήσια δημοσίευσή του υπό τον τίτλο World Competitiveness Report παραθέτει και στοιχεία αναφορικά με κάποιο μέτρο δωροδοκίας.

Το Παγκόσμιο Βαρόμετρο για την Διαφθορά (Global Corruption Barometer, GCB) αποτελεί μια έρευνα κοινής γνώμης, η οποία διεξάγεται από το 2003. Αυτή η έρευνα διερευνά τις αντιλήψεις της κοινής γνώμης αναφορικά με την διαφθορά. (Loughman and Sibery , 2012)

Ο Δείκτης Χρηματισμού (Bribe Payers Index, BPI) βασίζεται σε έρευνες ειδικού πληθυσμού. Το 2008 κάλυψε 26 χώρες. Πραγματοποιείται μεταξύ ανωτάτων στελεχών, επιχειρήσεων και τραπεζών των χωρών υποδοχής.

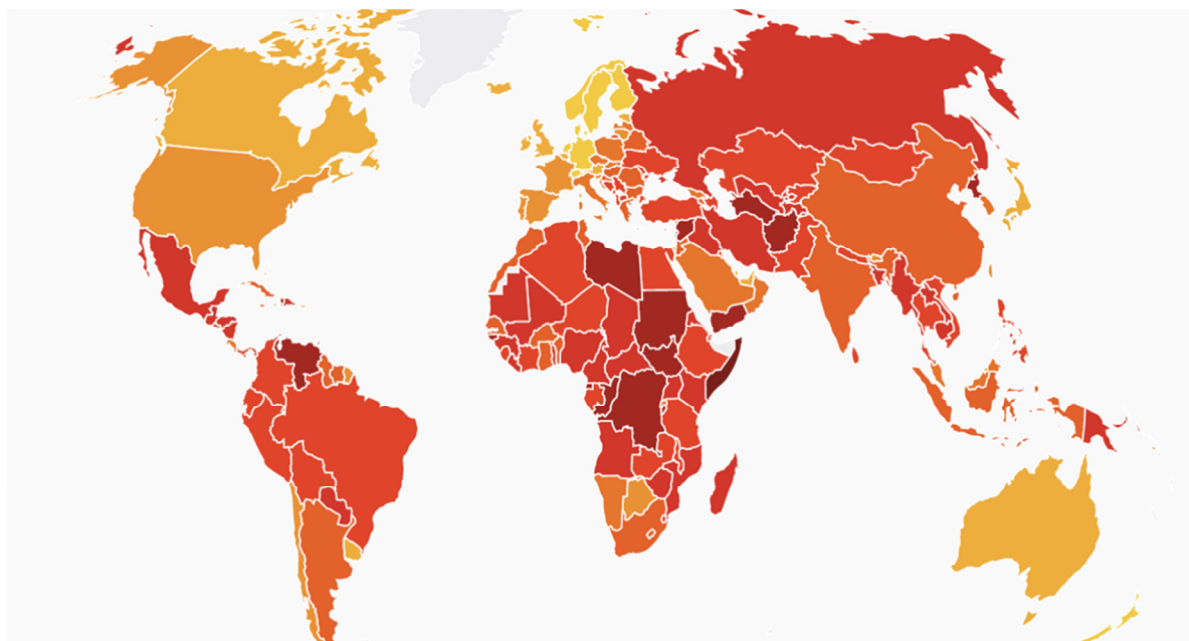
Ο Δείκτης Αντιλαμβανόμενης Διαφθοράς, ο εν λόγω δείκτης συντάσσεται από τον διεθνή μη-κυβερνητικό οργανισμό Διεθνής Διαφάνειας

Η Διεθνής Διαφάνεια χρησιμοποιεί το δείκτη μέτρησης (Corruption Perceptions Index,CPI) ο οποίος ετησίως μετράει και επιτρέπει την ταξινόμηση των χωρών ανάλογα με το βαθμό ύπαρξης διαφθοράς .Ο Δείκτης Αντίληψης Διαφθοράς αντανακλά την επικρατούσα άποψη για τη διαφθορά, ως κατάχρηση δημόσιας εξουσίας για ιδίων όφελος. Οι έρευνες που γίνονται ως αναφορά τον υπολογισμό του CPI εμπεριέχουν ερωτήσεις σχετικά με την χρήση εξουσίας για προσωπικό όφελος ή διερευνητικές ερωτήσεις ως προς την αποτελεσματικότητα των πολιτικών καταπολέμησης της διαφθοράς (Λάζος, 2005)

4.9 ΕΡΕΥΝΑ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ CPI

Με τη χρήση του Δείκτη Αντίληψης Διαφθοράς (CPI) για το έτος 2019 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα ερευνών 180 χωρών σε μία κλίμακα από το 0 έως το 100.(Δείκτης Μηδέν (0) χαμηλότερη επίδοση, δηλαδή μεγάλη διαφθορά σε αντίθεση με το Δείκτη Εκατό(100), δηλαδή με μηδενική διαφθορά).

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

Θεωρούμενη ως λιγότερο διεφθαρμένη					Θεωρούμενη ως περισσότερο διεφθαρμένη				
100-090	089-080	079-070	069-060	059-050	049-040	039-030	029-020	019-010	009-000

Εικόνα 4.1: Παγκόσμιος χάρτης διαφθοράς με βάση το δείκτη CPI για το έτος 2019 σε 180 χώρες.

²Πηγή (Transparency International)

²<https://www.transparency.org/en/cpi>

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

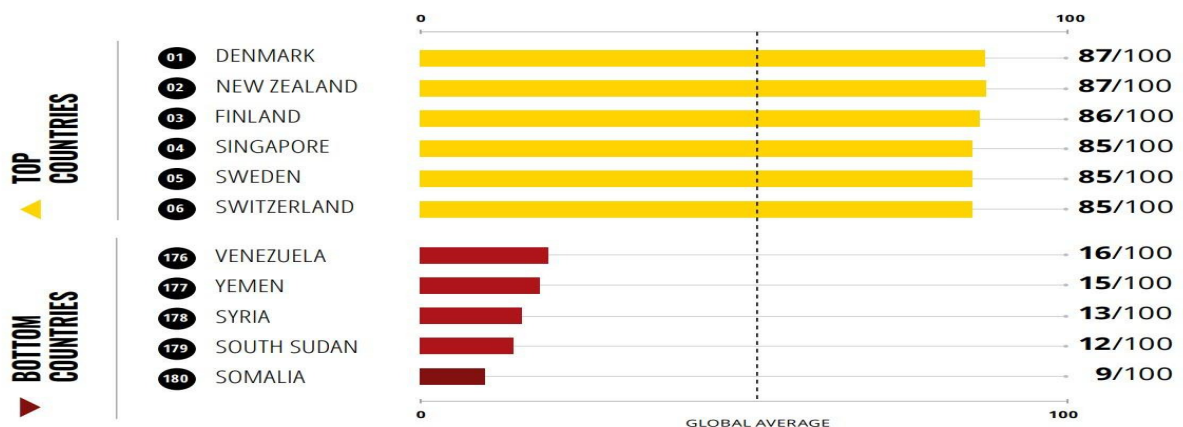
87	Denmark	1	67	Chile	26	53	Italy	51
87	New Zealand	1	66	Seychelles	27	53	Malaysia	51
86	Finland	3	65	Taiwan	28	53	Rwanda	51
85	Singapore	4	64	Bahamas	29	52	Saudi Arabia	51
85	Sweden	4	62	Barbados	30	52	Mauritius	56
85	Switzerland	4	62	Portugal	30	52	Namibia	56
84	Norway	7	62	Qatar	30	52	Oman	56
82	Netherlands	8	62	Spain	30	50	Slovakia	59
80	Germany	9	61	Botswana	34	48	Cuba	60
80	Luxembourg	9	60	Brunei Darussalam	35	48	Greece	60
78	Iceland	11	60	Israel	35	48	Jordan	60
77	Australia	12	60	Lithuania	35	47	Croatia	63
77	Austria	12	60	Slovenia	35	46	Sao Tome and Principe	64
77	Canada	12	59	Korea, South	39	46	Vanuatu	64
77	United Kingdom	12	59	Saint Vincent and the Grenadines	39	45	Argentina	66
76	Hong Kong	16	58	Cabo Verde	41	45	Belarus	66
75	Belgium	17	58	Cyprus	41	45	Montenegro	66
74	Estonia	18	58	Poland	41	45	Senegal	66
74	Ireland	18	56	Costa Rica	44	44	Hungary	70
73	Japan	20	56	Czech Republic	44	44	Romania	70
71	United Arab Emirates	21	56	Georgia	44	44	South Africa	70
71	Uruguay	21	56	Latvia	44	44	Suriname	70
69	France	23	55	Dominica	48	43	Bulgaria	74
69	United States of America	23	55	Saint Lucia	48	43	Jamaica	74
68	Bhutan	25	54	Malta	50	43	Tunisia	74
			53	Grenada	51	42	Armenia	77
						42	Bahrain	77

Εικόνα 4.2: Αποτελέσματα λιγότερο διεφθαρμένων χωρών σε σύγκριση με τις πιο διεφθαρμένες

Πηγή(TransparencyInternational , 2019)

³ Πίνακας σχετικά με το Δείκτη Διαφθοράς CPI και τα αποτελέσματα των λιγότερο διεφθαρμένων χωρών

Όπως παρατηρούμε στον παραπάνω πίνακα σε καμία χώρα δεν έχουμε μηδενική διαφθορά, ενώ τα δύο τρίτα των χωρών παρουσιάζουν βαθμολογία κάτω από πενήντα. Με βάση τον πίνακα οι Σκανδιναβικές χώρες παρουσιάζουν χαμηλότερο δείκτη διαφθοράς σε σύγκριση με τη Κεντρική Ευρώπη και τη Νότια Ευρώπη.

Εικόνα 4.3: Αποτελέσματα λιγότερο διεφθαρμένων χωρών σε σύγκριση με τις πιο διεφθαρμένες

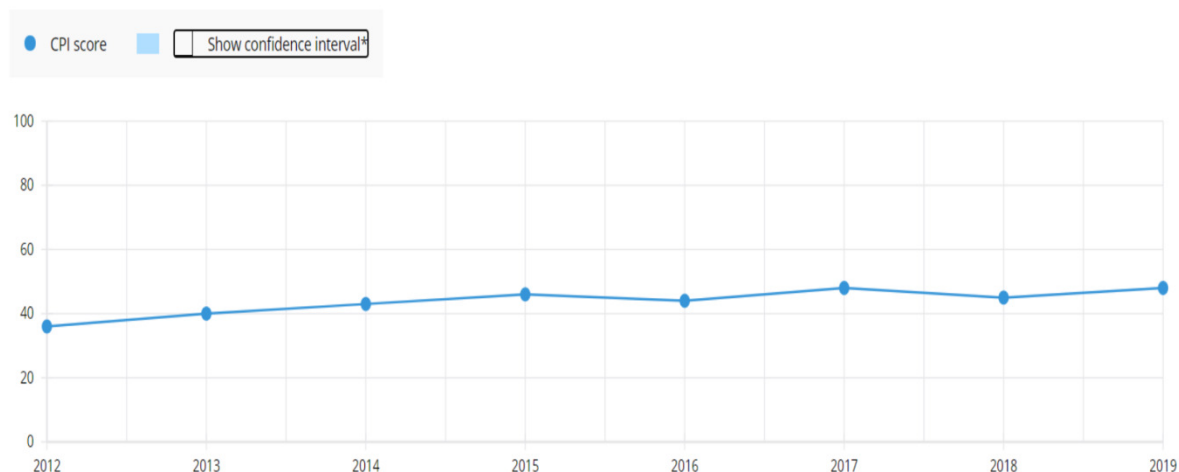
Πηγή (TransparencyInternational , 2019)

³ <https://www.transparency.org.nz/2019-corruption-perceptions-index-infographics/>

⁴ <https://www.transparency.org/en/news/cpi-2019-global-highlights>

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

Όπως παρατηρούμε καμία χώρα δεν είναι ιδιαίτερα ελεύθερη όσον αφορά τη διαφθορά, επίσης έχουμε και την αντίθετη περίπτωση όπου χώρες όπως η Βενεζουέλα, η Υεμένη, η Συρία, το Νότιο Σουδάν και η Σομαλία κατατάσσονται ως οι πιο διεφθαρμένες χώρες στο κόσμο με πραγματικά απογοητευτικά σκορ διαφθοράς λόγω ασθενών δημοκρατικών θεσμών και πολιτικών δικαιωμάτων. Οι κυβερνήσεις των κρατών θα πρέπει να ενισχύσουν τους θεσμούς και να ελέγχουν τις ισορροπίες έναντι της πολιτικής εξουσίας με στόχο αρχικά τη μείωση της διαφθοράς έως και την πλήρως εξάλειψη της.

⁵Διάγραμμα 4.1: Το σκορ της Ελλάδας τη περίοδο 2012-2019)

Πηγή: (TransparencyInternational , 2019)

Η Ελλάδα για το έτος 2019 συγκριτικά με το έτος 2018 εμφάνισε αύξηση «σκορ» 7 μονάδων παραπάνω συγκεντρώνοντας συνολική βαθμολογία 48 μονάδων. Η χρονιά 2019 για την Ελλάδα είναι ίσως από τις σημαντικότερες της όσον αφορά τη μείωση της διαφθοράς κατακτώντας την 60^η θέση στο σύνολο των 180 χωρών.

⁵TransparencyInternational 2019 (<https://www.transparency.org/en/cpi/2019/results/grc#>)

5. ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ»

Η επίδραση που έχει η διαφθορά στις Άμεσες Ξένες Επενδύσεις επηρεάζει αρνητικά τον επενδυτικό χώρο και τη γενικότερη ανάπτυξη του , μιας και όταν γίνονται εισροές κεφαλαίων από το εξωτερικό, οι χώρες που επενδύουν αναζητούν σταθερές οικονομίες και ώθηση έτσι ώστε να επιτευχθεί μία επένδυση. Η κύρια όμως προτίμηση των χωρών που θέλουν να επενδύσουν είναι κυρίως στην ανεξαρτησία που έχει μία οικονομία, δηλαδή να έχει είτε ισχυρή βιομηχανία είτε να υπάρχει μεγάλη ανάπτυξη στον πρωτογενή της τομέα(γεωργία, κτηνοτροφία, κλπ)ή στον τριτογενή τομέα (υπηρεσίες, κλπ). Με βάση την έρευνα που έγινε στα πλαίσια της πτυχιακής μας εργασίας, η διαφθορά εμφανίζεται κυρίως στην πολιτική με σκάνδαλα εκατομμυρίων και πλέον με τη χρήση πολιτικών ασύλων δεν αποδίδεται καμία ευθύνη στους υπεύθυνους. Επιπρόσθετα πιστεύουμε πως η διαφθορά δεν θα εξαλειφθεί ποτέ από καμία χώρα εάν δεν ληφθούν αρχικά αποφάσεις για την καταπολέμηση της από τις ίδιες τις κυβερνήσεις. Το αντίκτυπο της διαφθοράς φυσικά επηρεάζει τον εργασιακό χώρο το ιδιωτικό τομέα αλλά, κυρίως το δημόσιο τομέα . Οι εκάστοτε εργαζόμενοι στο δημόσιο τομέα δεν είναι ένα τυχαίο γεγονός ότι αλλάζουν περίπου στην Ελλάδα ανά τετραετίες κάτι το οποίο συγκλίνει και με τις πολιτικές εκλογές με τα γνωστά «ρουσφέτια » των πολιτικών . Κυρίως όμως η διαφθορά επικρατεί στους κρατικούς φορείς των χωρών και σε ανθρώπους ηγετικών θέσεων. Όλες οι χώρες συμπεριλαμβανομένου και την χώρας μας, της Ελλάδας, πρέπει να πάρουν στα σοβαρά τα προγράμματα που ορίζουν οι Ευρωπαϊκοί Οργανισμοί και να υπάρξει μία συνολική προσπάθεια με στόχο την επίτευξη τους , ή έστω την μακροπρόθεσμη βελτίωση τους έως την εξάλειψη της διαφθοράς. Η διαφθορά είναι επίσης ένας από τους παράγοντες που ενώ αρκετές χώρες είναι δημοκρατικά ελεύθερες ,οι οικονομίες τους δεν μπορούν να ευδοκιμήσουν. Καταχράζοντας χρήματα του δημοσίου για προσωπικό όφελος ,οι χώρες αυτές δεν έχουν την ευκαιρία να γίνουν οικονομικά ανεξάρτητες και αναζητώντας συνεχώς χρηματικούς δανεισμούς από την Ε.Ε που όχι μόνο δυσχεραίνουν τις οικονομίες ,τα ποσά των χρημάτων που έχουν δανειστεί δεν είναι βιώσιμα ως προς την εξόφληση τους και οι οικονομίες τους καταρρέουν. Με βάση τις παραπάνω αναφορές καταλήγουμε στο συμπέρασμα πως η διαφθορά είναι ένας από τους πιο σημαντικούς παράγοντες για τους οποίους η Ελλάδα μας δεν θα μπορέσει να αναπτυχθεί ούτε ,οικονομικά ούτε αναπτυξιακά και γενικότερα λόγω των πολιτικών ηγετών της δεν θα μπορέσει να είναι κοντά στην εξάλειψη της διαφθοράς καθώς και την εισαγωγή περισσότερων ξένων

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

επενδύσεων εάν σε σύντομο χρονικό διάστημα και με την ήδη υπάρχουσα δυσχερή κατάσταση που την περιβάλλει δεν πάρει μέτρα και δεν δημιουργήσει κίνητρα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Alina Mungiu-Pippidi.(2013).Controlling Corruption Through Collective Action, Journal of Democracy

Allen Franklin, Qian Jun, Shen Lin.(2018).Corruption and Competition, CERP Discussion Paper No.DP13218

Aude Lagorce. (2005). ABN Amro wins Antonveneta control, Market Watch

Baliamoune-Lutz.(2009). Department of Economics , University of North Florida. p. 1,2.

Bank of Greece.gr(2020, 8). Διεθνής επενδυτική θέση-Άμεσες επενδύσεις. Ανακτήθηκε από:

<https://www.bankofgreece.gr/statistika/ekswterikos-tomeas/diethnhs-ependytikh-thesh/ameses-ependyseis>

Bank of Greece.gr.(2015). Άμεσες Επενδύσεις. Ανακτήθηκε από:

<https://www.bankofgreece.gr/statistika/ekswterikos-tomeas/ameses-ependyseis>

Bank of Greece.gr.(2016). Καθαρές άμεσες ξένες επενδύσεις στην Ελλάδα. Ανακτήθηκε από

[:https://www.bankofgreece.gr/xristika/apotelesmata-](https://www.bankofgreece.gr/xristika/apotelesmata-anazhthshs?term=%CE%B1%CE%BC%CE%B5%CF%83%CE%B5%CF%82%20%)

[anazhthshs?term=%CE%B1%CE%BC%CE%B5%CF%83%CE%B5%CF%82%20%](https://www.bankofgreece.gr/xristika/apotelesmata-anazhthshs?term=%CE%B1%CE%BC%CE%B5%CF%83%CE%B5%CF%82%20%)

Διαφορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

CE%BE%CE%B5%CE%BD%CE%B5%CF%82%20%CE%B5%CF%80%CE%B5%

CE%BD%CE%B4%CF%85%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82%202016

Barba Navaretti and Antony J. Venables.(2005).Multinational Firms in the World Economy,Princeton Press

Basu, C. (2018, 10 20). The Advantages & Disadvantages of a Wholly Owned Subsidiary.Ανάκτηση από bizfluent: <https://bizfluent.com/info-8627934-advantages-disadvantages-wholly-owned-subsiadiary.html>

Bhattacharyya, S. (2012).Legal Regimes Governing Foreign Direct Investemesnt in Host Countries.Ανάκτηση από Advocates for International Development: <https://web.archive.org/web/20130921053421/http://a4id.org/sites/default/files/user/documents/FDI%20Legal%20Guide.pdf>

Blostrom M. and Kokko A.(1998).Fdi and Human Capital :A Research Agenda, Stockholm School of Economics

Brada, J., Drabek, Z., Mendez, J., & Perez, F. (2019). National levels of corruption and foreign direct investment. Journal of Comparative Economics, 47(1), p. 31-49.

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

Canare, T. (2017). The effect of corruption on foreign direct investment inflows: Evidence from a panel of Asia-Pacific countries. *The Changing Face of Corruption in the Asia Pacific* (p. 35-55). Current Perspectives and Future Challenges.

Corporate Lidl Hellas. (2020, 7). Ανάκτηση από lidl: https://corporate.lidl-hellas.gr/about-lidl?_ga=2.219172569.196393387.1596451270-465500060.1596451270

Cosco Shippinh Lines Greece.gr (2020, 7). Ανάκτηση από <https://www.coscoshipping.gr/cosco-greece/>

Evangelos Daskalopoulos, Anastasios Evgenidis, Athanasios Tsagkanos and Costas Siriopoulos (2016). Assessing variations in foreign direct investments under international financial reporting standards (IFRS) adoption, macro-socioeconomic developments and credit ratings. *Investment Management and Financial Innovations*, 13(3-2), 328-340.
doi:10.21511/imfi.13(3-2).2016.05

Delgado, M., McCloud, N., & Kumbhakar, S. (2014). A generalized empirical model of corruption, foreign direct investment, and growth. *Journal of Macroeconomics*, 42, σσ. 298-316.

Der Spiegel.(2009).Siemens Bribery Scandal in Greece, Ex-Boss Could Help Shed Light on Corruption.Ανακτήθηκε από: <https://www.spiegel.de/international/business/siemens-bribery-scandal-in-greece-ex-boss-could-help-shed-light-on-corruption-a-633198.html>

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

Dunning J. H.(1993).Introduction: The Nature of Transnational Corporations and their Activities. In J. Dunning (Ed.), The Theory of Transnational Corporations, London and New York: Routledge

Dunning, J.(1993).Multinational Enterprises and the Global Economy.Wokingham: Addison-Wesley

Edwin H. Sutherland .(1949). White Collar Crime, New York: The Dryden Press

Egger, P., & Winner, H. (2005). Evidence on corruption as an incentive for foreign direct investment. European Journal of Political Economy, 21(4), σσ. 932-952.

Enterprise Greece .(2020). Ανθρώπινο Κεφάλαιο. Ανακτήθηκε απο :<https://www.enterprisegreece.gov.gr/h-ellada-shmera/giati-ellada/anthropino-kefalaio>

Enterprise Greece.(2020).Ξένες Άμεσες Επενδύσεις. Ανακτήθηκε από :
<https://www.enterprisegreece.gov.gr/h-ellada-shmera/giati-ellada/ksenes-ameses-ependyseis>

Fabienne Fortanier.(2007).Foreign Direct Investment and Host Country Economic Growth: Does the investor's country of origin play a role?

Goel RK, Nelson MA.(2005).Economic freedom versus political freedom: Cross-country influences on corruption, Australian Economic Papers

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

Gordon Hanson.(2001).Should Countries Promote FDI? Center of International Development, Harvard University

Grimsley, S. (2020). Wholly Owned Subsidiary: Definition, Advantages & Disadvantages.Ανάκτηση από study: <https://study.com/academy/lesson/wholly-owned-subsidiary-definition-advantages-disadvantages.html>

Heavilin, J., & Songur, H. (2020). Institutional distance and Turkey's outward foreign direct investment. *Research in International Business and Finance.*

Hill, C.(2000).International Business - Competing in the Global Marketplace. University of Washington: Irwin McGraw-Hill.

Jack Healy.(2009). Madoff Sentenced to 150 Years for Ponzi Scheme, The New York Times.

Jain, P., Kuvvet, E., & Pagano, M. (2017). Corruption's impact on foreign portfolio investment. *International Business Review*, 26(1), σσ. 23-35.

Kokkinou A. & Psycharis I.(2004).Foreign Direct Investments, Regional Incentives and Regional Attractiveness in Greece. Discussion Paper Series, Department of Planning and Regional Development, School of Engineering, University of Thessaly

Loughman B. and Siberly R.(2012).Bribery and Corruption: Navigating and Global Risks, New Jersey

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

Luis Flores Ballesteros.(2008).Corruption and development. Does the "rule of law" factor weigh more than we think ?, The Wayback Machine 54 Pesos

Malkoutzis N.(2017).Clear incentives for greater card use.Ανακτήθηκε απο :<https://www.ekathimerini.com/220705/article/ekathimerini/business/clear-incentives-for-greater-card-use>

Markusen, James and Anthony Venables.(1999).Foreign Direct Investment as a Catalyst of Industrial Development” European Economic Review 43

Michalopoulos S.(2017).Greece creates e-platform to tackle corruption in healthcare. Ανακτήθηκε απο :<https://www.euractiv.com/section/health-consumers/news/greece-creates-e-platform-to-tackle-corruption-in-healthcare/>

Mina Balamoune-Lutz.(2009).Corruption and growth in African countries: Exploring the investment channel, Department of Economics ,University of North Florida. p. 1,2.

Mind Controversy.(2017).Types of Corruption With Examples & Related Consequences.Ανακτήθηκε από :<https://www.mindcontroversy.com/types-corruption-consequences/>

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

Murray, J. (2020, 7 11). What Is a Joint Venture?Ανάκτηση από:

[https://www.thebalancesmb.com/what-is-a-joint-venture-and-how-does-it-work-](https://www.thebalancesmb.com/what-is-a-joint-venture-and-how-does-it-work-397540)

397540

Nicolini Marcella and Resmini Laura.(2007).Productivity Spillovers and Multinational

Enterprises: In Search of Spatial Dimesion

Novartis Pharmaceuticals.(2014).Novartis

Oecd.org.(2017)Greece-OECD project: Technical support on anti-corruption OECD

.Ανακτήθηκε από :<http://www.oecd.org/corruption/greece-oecd-anti-corruption.htm>

Public Intelligence.net.(2012). Greek HSBC Swiss Account Holders Lagarde List.

Ανακτήθηκε από: <https://publicintelligence.net/lagarde-list/>

Robert H. Brame.(2016).Brutal Takeover :The story behind the seizure of the global

Stanford Financial Group and criminal prosecution of billionaire R.Allen Stanford

Rose, Cecily .(2015). International Anti-Corruption Norms, Oxford University Press

Stefan Sumah.(2017).Corruption, Causes and Consequences

Svensson, Jakob.(2005).Eight Questions about Corruption, Journal of Economic

Perspectives, 19

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

Taillard, M. (2020). One Company Purchases Another in an Acquisition.Ανάκτηση από

dummies: <https://www.dummies.com/business/operations-management/one-company-purchases-another-in-an-acquisition/>

Tanzi V, Davoodi H.(2001).Corruption, growth ,and public finances In Political Economy of

Corruption , Routledge: London

The Economist.(2012). A national sport no more.Ανακτήθηκε από:

<https://www.economist.com/europe/2012/11/03/a-national-sport-no-more>

The Times.(2010).Greek doctors first to feel pinch in tax clampdown.Ανακτήθηκε απο

:<https://www.thetimes.co.uk/>

Third-Party FCPA Liability.(2011).6 BNA White Collar Crime Report 33

Transparency International.(2015).The Price of a Vote in a Bulgarian Pub.Ανακτήθηκε

από:<https://www.transparency.org/en/news/the-price-of-a-vote-in-a-bulgarian-pub#>

Transparency International.(2020). Nepotism meaning. Ανακτήθηκε από

:<https://www.transparency.org/en/corruptionary/nepotism>

UNCTAD(1991).World Investment Report - The triad in FDI, UNCTAD, New York.

UNCTAD.(2006).World Investment Report 2006: FDI from Developing and Transition

Economies: Implications for Development. Geneva: United Nations.

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

Vasilis, Monastiriotis and Rodrigo Alegria. (2011). Origin of FDI and Intra-Industry

Domestic Spillovers: The Case of Greek and European FDI in Bulgaria, Review of

Development Economics, 15

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Άμεσες Ξένες Επενδύσεις. (2020). Ανάκτηση από euretirio.com:

<https://www.euretirio.com/ameses-xenes-ependyseis/>

Βέττας Ν. (2016). Οι ενεργειακές δυνατότητες της Ελλάδας ως αναπτυξιακός παράγοντας,

Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών, Αθήνα

Εγινόγλου. (2006). Το Φαινόμενο της Διαφθοράς στο Δημόσιο. Τεύχος 12

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Κανονισμός για τον έλεγχο των άμεσων ξένων επενδύσεων. (2020, 3

26). Κανονισμός για τον έλεγχο των άμεσων ξένων επενδύσεων. Επίσημη Εφημερίδα

της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ανάκτηση από [https://eur-lex.europa.eu/legal-](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=OJ:C:2020:099I:FULL&from=EN)

[content/EL/TXT/HTML/?uri=OJ:C:2020:099I:FULL&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=OJ:C:2020:099I:FULL&from=EN)

Καραγεώργος Α. (2017). Επενδύσεις πάνω από 4,1 δις ευρώ προσελκύει ο τουρισμός.

Ανακτήθηκε από Naftemporiki: [https://m.naftemporiki.gr/story/1266637/ependuseis-](https://m.naftemporiki.gr/story/1266637/ependuseis-pano-apo-41-dis-euro-proselkuei-o-tourismos)

[pano-apo-41-dis-euro-proselkuei-o-tourismos](https://m.naftemporiki.gr/story/1266637/ependuseis-pano-apo-41-dis-euro-proselkuei-o-tourismos)

Διαφθορά και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

Κυρκιλής, Δ. (2010). Άμεσες Ξένες Επενδύσεις. Αθήνα: Κριτική.

Κυρκιλής, Δ. (2015). Άμεσες Ξένες Επενδύσεις. Αθήνα: Κριτική.

Λιαργκόβας Π.(2007). Ξένες Άμεσες Επενδύσεις και ανταγωνιστικότητα: η εμπειρία της Ελλάδας και άλλων Ευρωπαϊκών χωρών, Εκδόσεις Παπαζήσης

Σκλάβος Κώστας.(1992). Το σκάνδαλο Κοσκωτά

Στεργίου Δ.(2004): Η μεγάλη φούσκα του «εκσυγχρονισμού» του Κ.Σημίτη, Αθήνα

Τέλλογλου Τ.(2009). Το Δίκτυο :ΣΚΑΪ ΒΙΒΛΙΟ

Τράπεζα της Ελλάδος.(2019, 3 4). Ροές Ξένων Άμεσων Επενδύσεων κατοίκων στο

εξωτερικό ανά χώρα προορισμού. Ανακτήθηκε από:

<https://opendata.bankofgreece.gr/el/item/90>

Τσέκερης Θ. (2016). Εμπορευματικές μεταφορές και ανάπτυξη διεθνών εφοδιαστικών κόμβων στην Ελλάδα, στο Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, Αθήνα

Χατζηγάκη Σ,(2008): Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά της Διαφθοράς και αντικατάσταση συναφών διατάξεων του Ποινικού Κώδικα, Ολομέλεια της Βουλής για το Ν/Σ

Χρηστικό Λεξικό της Ακαδημίας(2014)

ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ

www.bankofgreece.gr

www.bizfluent.com

www.corporate.lidl-hellas.gr

www.coscoshipping.gr

www.dummies.com

www.economist.com

www.ekathimerini.com

www.enterprisegreece.gov.gr

www.euractiv.com

www.euretirio.com

www.eur-lex.europa.eu

www.mindcontroversy.com

www.naftemporiki.gr

www.oecd.org

www.opendata.bankofgreece.gr

www.publicintelligence.net

www.spiegel.de

www.study.com

www.thebalancesmb.com

www.thetimes.co.uk

www.transparency.org

www.web.archive.org

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Copyright © Πανεπιστήμιο Πατρών. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Allrights reserved.

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1988 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

Αντωναρπούλου Μαρία–Ελένη, Γεροχριστοδούλου Φωτεινή, 2021